

IZVEŠTAJ O RADU BEOGRADSKЕ OTVORENE ŠKOLE ZA 2022. GODINU

30
GODINA

BOŠ
БЕОГРАДСКА
ОТВОРЕНА
ШКОЛА

IZVEŠTAJ O RADU BEOGRADSKE OTVORENE ŠKOLE ZA 2022. GODINU

**BOLJE DRUŠTVO ZASNOVANO NA
SLOBODI, ZNANJU I INOVACIJAMA**

SADRŽAJ

SADRŽAJ	4
MISIJA, VIZIJA I VREDNOSTI BOŠ-A	5
STRUKTURA I STRATEŠKI RAZVOJ BOŠ-A	6
POSTIGNUĆA BOŠ-A	9
PROJEKTI I DONATORI.....	11
IZDANJA BOŠ-A U 2022. GODINI.....	16
BOŠ PORTALI	21
BOŠ PODKASTI	25
DONATORSKI PARTNERI	26
ORGANIZACIJE CIVILNOG DRUŠTVA I MEDIJI KOJE PODRŽAVAMO KROZ EKSPERTSKU, MENTORSKU I FINANSIJSKU PODRŠKU	28
PARTNERSKE ORGANIZACIJE I INSTITUCIJE.....	31
MREŽE I ČLANSTVA BOŠ-A U 2022. GODINI.....	33
ČLANSTVA U RADNIM GRUPAMA I TELIMA.....	36
OBRAZOVNI PROGRAM STUDIJE BUDUĆNOSTI.....	38
AKADEMSKO SAVETOVANJE	46
KARIJERNO SAVETOVANJE	48
ENERGIJA, KLIMA I ŽIVOTNA SREDINA	50
UNAPREĐIVANJE ZAPOŠLJIVOSTI.....	65
EVROPSKE INTEGRACIJE.....	72
DOBRO UPRAVLJANJE	76
ISTRAŽIVAČKE AKTIVNOSTI	77
CIVILNO DRUŠTVO	81
POSLOVNI SEKTOR	107
JAVNI SEKTOR	109
BOŠ TIM U 2022. GODINI	110
GRADOVI I OPŠTINE U KOJIMA SU SPROVEDENE AKTIVNOSTI BOŠ-A U 2022. GODINI.....	112

MISIJA, VIZIJA I VREDNOSTI BOŠ-A

MISIJA

Beogradska otvorena škola (BOŠ) je neprofitna, obrazovna organizacija građanskog društva osnovana 1993. godine. BOŠ osnažuje ljudske resurse, unapređuje javne politike i jača kapacitete i podstiče dijalog između civilnog, javnog i poslovnog sektora u cilju izgradnje boljeg društva zasnovanog na slobodi, znanju i inovacijama.

VIZIJA

Bolje društvo zasnovano na slobodi, znanju i inovacijama.

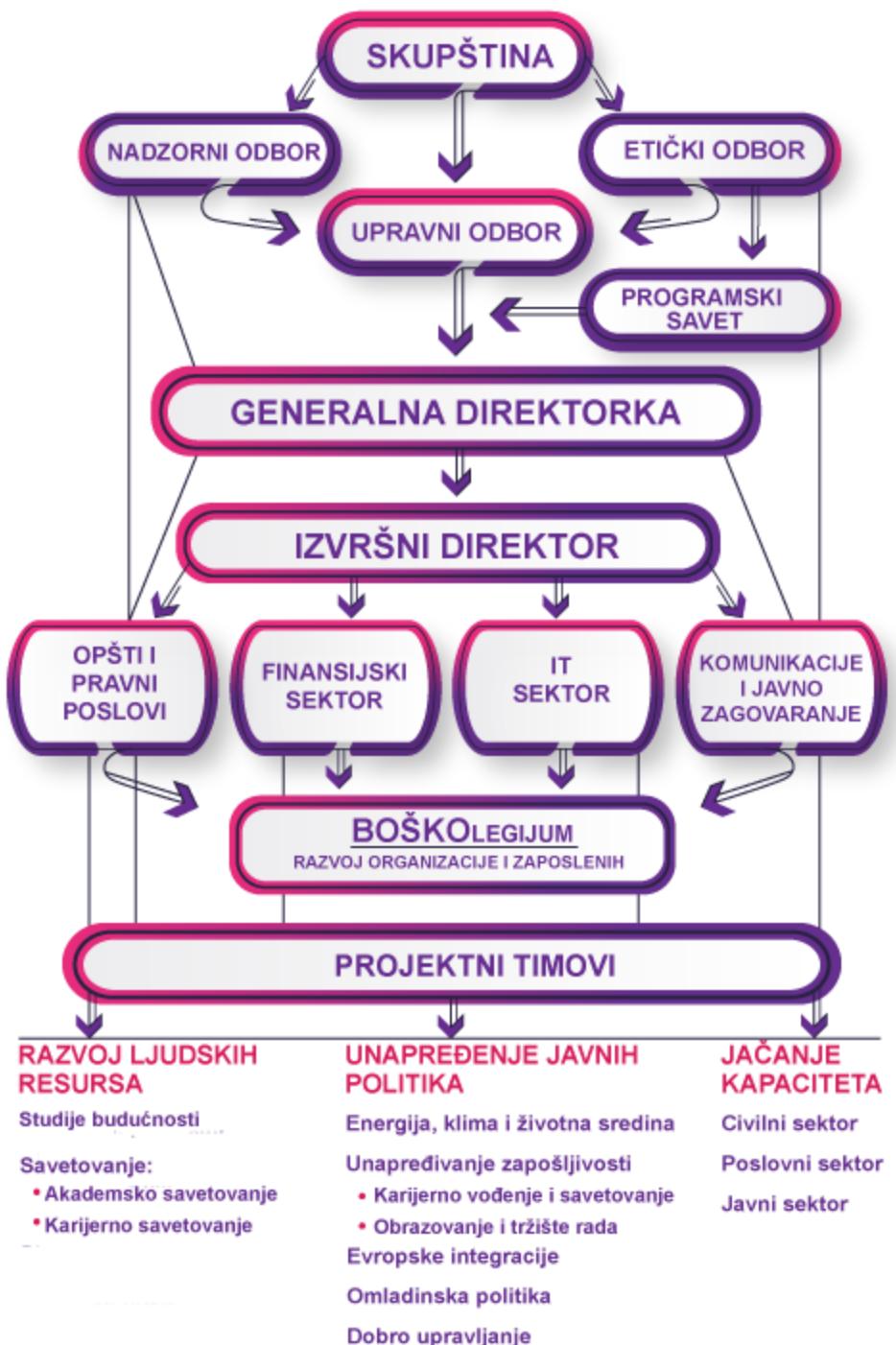
VREDNOSTI BOŠ-A

Beogradska otvorena škola poštuje principe rodno senzitivnog jezika i na taj način teži da doprinese podizanju svesti o značaju jednakosti žena i muškaraca. U skladu sa pravopisnim normama srpskog jezika, u Godišnjem izveštaju o radu upotrebljen je rodno senzitivni jezik kada je to jezička praksa dozvoljavala, te imenice koje su ostale u generičkom muškom rodu podrazumevaju i žene i muškarce.

STRUKTURA I STRATEŠKI RAZVOJ BOŠ-A

ORGANIZACIONA STRUKTURA

STRATEŠKI CILJEVI BOŠ-A

Strateški ciljevi Beogradske otvorene škole usmereni su na razvoj ljudskih resursa, unapređenje javnih politika i jačanje kapaciteta organizacija civilnog, javnog i poslovnog sektora.

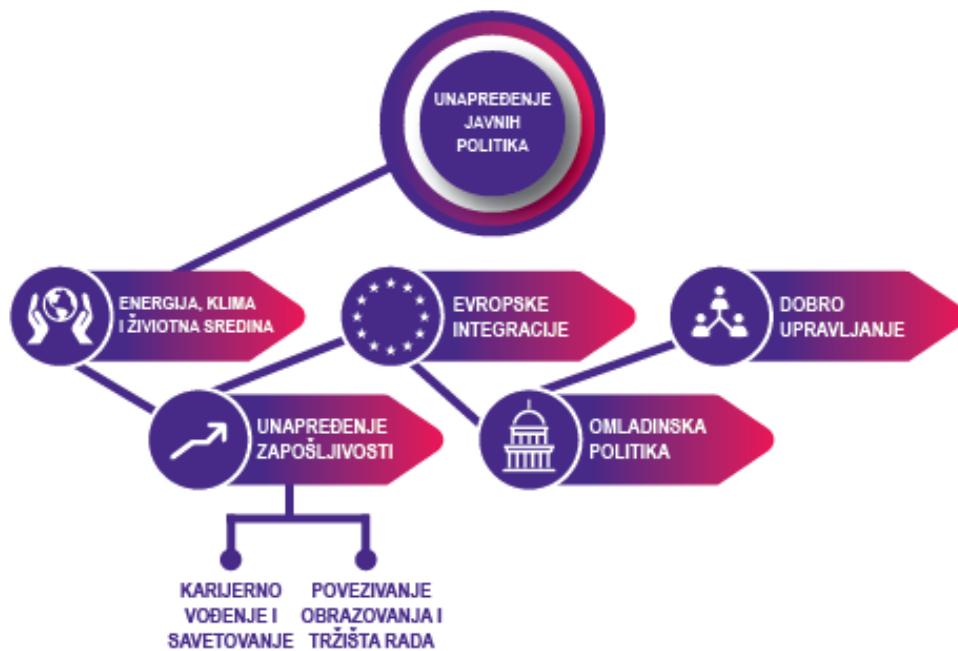
SC1 – Razvoj ljudskih resursa

Doprineti razvoju ljudskih resursa mladih, predstavnika javne uprave, civilnog društva, obrazovnog sistema i poslovnog sektora.

SC2 – Unapređenje javnih politika

Unaprediti proces razvoja, sprovođenja i poboljšati kvalitet javnih politika, zasnovanih na činjenicama i dokazima u prioritetnim oblastima, kroz kreiranje, javno zagovaranje i podršku u implementaciji, monitoringu i evaluaciji.

SC3 – Jačanje kapaciteta

Jačati kapacitete civilnog, javnog i poslovnog sektora pružanjem stručnih, inovativnih i kvalitetnih usluga.

FUNKCIONISANJE I UNAPREĐENJE RADA I ORGANIZACIJE

SKUPŠTINA BEOGRADSKE OTVORENE ŠKOLE

Skupština Beogradske otvorene škole, koju čini 13 eminentnih pojedinaca iz našeg društva, održala je sednicu 19. maja 2022. Na sednici su usvojeni: Izveštaj o radu BOŠ-a za 2021. godinu, Finansijski izveštaj za 2021. godinu, kao i izveštaj Nadzornog odbora, takođe za 2021. godinu.

NADZORNI ODBOR

U toku 2022. godine održana je sednica Nadzornog odbora. Uvidom u knjigovodstvenu evidenciju, sastavljen je izveštaj Nadzornog odbora za 2021. godinu. Izveštaj je u skladu sa Finansijskim izveštajem BOŠ-a za 2021. godinu, završnim računom kao i revizorskim izveštajima. Izveštaj Nadzornog odbora za 2021. godinu je predstavljen na Skupštini Beogradske otvorene škole u maju mesecu 2022. i jednoglasno je usvojen.

UPRAVNI ODBOR

Sednice Upravnog odbora su održane tri puta – u januaru, februaru i aprilu. Na sednicama je diskutovano o obrazovnom programu „Studije budućnosti“ i potrebi za inoviranjem. Analizirane su i evaluacije prethodne generacije u cilju planiranja određenih izmena u procesu prijave, prikupljanja finansijskih sredstava, obogaćivanja programa kao i usklađivanja sa željama studenata. Takođe je jedna od tema razgovora bila planiranje programa za obeležavanje 30 godina Beogradske otvorene škole. Zajednička svečana večera je održana u decembru.

Na fotografiji su: Vesna Đukić, Slobodan Marković, Vladimir Cerović, Nataša Nikолов, Vladimir Pavićević, Đorđe Petrić, Jelena Šribar, Marinko Vučinić.

Upravni odbor čine: prof. dr Slobodan Marković, predsednik Upravnog odbora Beogradske otvorene škole i redovni profesor Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Beogradu Instituta za Evropske studije; Vladimir Cerović, predsednik Alumni organizacije Beogradske otvorene škole i regionalni direktor Business Network International DOO; prof. dr Jelena Jerinić, redovna profesorka na Pravnom fakultetu Univerziteta Union, Beograd; Nataša Nikolov, PR&Event menadžerka, Razvojni centar Microsoft, Srbija; prof. dr Vladimir Pavičević, politikolog i političar; Đorđe Petrić, direktor Servus Hanyang Group Europe; dr Rade Rakočević, finansijski investitor, vlasnik kompanija Senzal Capital i Moritz Eis; Jelena Šribar, HR direktorka, Mercator-S d.o.o; Marinko Vučinić, predsednik Skupštine Beogradske otvorene škole.

STRATEŠKO PLANIRANJE ZA PERIOD 2023 – 2025.

Novi strateški plan Beogradske otvorene škole za period 2023-2025 je nastao kao rezultat procesa strateškog planiranja, koji je realizovan u toku 2022. godine, po isteku Strateškog plana BOŠ-a za period 2019-2021. Strateški dokument za period 2023-2025 je rezultat značajnih npora koje je uložio čitav BOŠ tim, kako bi postavio novi plan razvoja organizacije i prioritete za naredne tri godine.

Kreiranje novog strateškog plana se sastojalo od nekoliko koraka. Krajem decembra 2021. godine napravljen je plan procesa strateškog planiranja. U periodu januar - mart 2022. godine su prikupljeni podaci potrebni za praćenje realizacije strateških ciljeva i očekivanih rezultata iz Strateškog plana 2019-2021. godine od strane svih BOŠ timova i pripremljen je izveštaj sa pregledom realizacije postavljenih ciljeva za 2021. godinu. Tokom 24. i 25. februara 2022. godine održana je radionica na kojoj su preispitane vizija i misija BOŠ-a i započeto je sa redefinisanjem strateških ciljeva.

U periodu april-maj 2022. godine sprovedena su interna strateška planiranja BOŠ timova u skladu sa uspostavljenim smernicama sa ciljem da se svi zaposleni uključe u ovaj proces. Zatim je održana još jedna radionica „Timski koučing-strateško planiranje“ 27. juna 2022. godine na kojoj su razmatrana pitanja koliko je BOŠ usaglašen sa željenim pravcem, kako se vidi uloga BOŠ-a i na koje se sve načine mogu povezati vizija, misija i željeni rezultati. Nakon radionice je održano nekoliko radnih sastanaka uže radne grupe BOŠ tima na kojima su preciznije definisani strateški ciljevi. Usledio je rad na pripremi predloga pokazatelja za praćenje ostvarivanja strateških ciljeva. Nakon usaglašavanja u vezi sa sadržajem dokumenta, plan je predstavljen celom BOŠ timu u februaru 2023. godine.

Strateški cilj 1

Doprineti razvoju ljudskih resursa, pojedinaca kroz obrazovne programe, obuke, informisanje i savetovanje

- Podržano je unapređenje nivoa znanja i veština odabralih pojedinaca kroz jedinstveni, održivi multidisciplinarni program koji se bavi budućnošću – koji broji 1.323 alumnista i alumnistkinja. Na program su upisani pojedinci koji dolaze sa devet različitih fakulteta i to – Fakulteta političkih nauka, Filološkog fakulteta, Filozofskog fakulteta, Pravnog fakulteta, Medicinskog fakulteta, Farmaceutskog fakulteta, Poljoprivrednog fakulteta, Fakulteta organizacionih nauka, Fakulteta za informatiku i računarstvo. U okviru programa, semestar je finansiran iz prikupljenih sredstava sa Alumni donatorske žurke kroz nesebičnu podršku nekadašnjih polaznika i polaznica programa za dalji razvoj, unapređenje i inoviranje programa. Na osnovu evaluacija, unapređen je program praksi, a napredak je ostvaren i u pogledu razvijanja saradnje sa institucijama iz regionala i Evrope koje se bave obrazovanjem.
- Podržano je unapređenje zapošljivosti i karijerni razvoj preko 1.000 mladih osoba, kroz radionice u srednjim školama, inovativne programe i onlajn karijerno savetovanje.

Strateški cilj 2

Unaprediti proces razvoja, sprovođenja i poboljšati kvalitet javnih politika, zasnovanih na činjenicama i dokazima u prioritetnim oblastima kroz kreiranje, javno zagovaranje, podršku u implementaciji, monitoringu i evaluaciji

- Ostvaren je doprinos unapređenju javnih politika u oblasti dobrog upravljanja, energije, klime i životne sredine i zapošljivosti kroz učešće u radu četiri radne grupe za kreiranje zakonskih i strateških dokumenata i izradu šest setova komentara na planska i normativna dokumenta.
- BOŠ je podržao aktivnu zagovaračku ulogu mladih - pružena je podrška u osmišljavanju 6 zagovaračkih inicijativa mladih.
- Unapređena je metodologija za praćenje transpozicije i implementacije EU Acquis za poglavlje 27 na lokalnom nivou, koju primenjuje 19 OCD.
- Ostvaren je doprinos unapređenju debate među akterima koji prate proces civilnog, poslovnog i javnog sektora kroz organizovanje regionalne konferencije Move.Link.Engage.
- U toku 2022. godine povećan je broj građana koji se informišu o procesu pristupnih pregovora kroz sadržaje koje kreira BOŠ, na šta ukazuje povećanje broja novih pretplatnika od 4062.

Strateški cilj 3

Jačati kapacitete civilnog, javnog i poslovnog sektora pružanjem stručne podrške i inovativnih usluga

- BOŠ je doprineo unapređenju održivosti delovanja odabranih organizacija civilnog društva i medija u Srbiji, tako što je kroz BOŠ programe finansijsku podršku dobilo 110 organizacija civilnog društva, 21 neformalna grupa i 22 medija.
- Kontinuiranu ekspertsку i mentorsku podršku je ukupno dobilo 132 organizacije civilnog društva i mediji. Ostvaren je doprinos jačanju kapaciteta organizacija civilnog društva i medija za učešće i praćenje procesa evropskih integracija i informisanje građana o tome.
- Organizacije civilnog društva su osnažene da učestvuju u procesu kreiranja/izmene propisa i preuzimanje zagovaračke uloge, kao i za delovanje u oblastima energetike, klimatskih promena i zaštite životne sredine.
- U toku 2022. godine, ostvaren je doprinos jačanju kapaciteta javnog sektora u oblasti zapošljivosti i zapošljavanja i omladinske politike. Osnaženo je ukupno 35 srednjih škola i 77 predstavnika državne uprave i lokalne samouprave kroz obuke BOŠ-a.
- Unapređena je saradnja sa poslovnim sektorom. Prethodno ustanovljene i dodatno podržane 3 inicijative saradnje poslovnog i civilnog sektora, sa ciljem širenja svesti o značaju saradnje i uticaja na još veći deo poslovnog sektora, kao i javne politike. Poslovni sektor uključen je u radne grupe Move.Link.Engage. konferencije, u cilju unapređenja međusektorske saradnje.

BOŠ KOLEGIJUM (BOŠKO)

Kolegijum BOŠ-a (*BOŠko*), koji je počeo sa radom 2014. godine, ima za cilj unapređenje interne komunikacije i celokupnog rada Beogradske otvorene škole. *BOŠko* čine izabrani predstavnici programskih i projektnih timova iz oblasti kojima se BOŠ bavi. Tokom 2022. godine nastavio je sa aktivnim radom na planiranju tekućih aktivnosti BOŠ-a, saradnjom timova i koordinacijom ciljeva organizacije - osiguravajući kvalitet svih aktivnosti kojima se BOŠ bavi. U 2022. godini, održano je ukupno 19 sastanaka.

FINANSIJSKI SEKTOR

Finansijski sektor Beogradske otvorene škole je u 2022. godini uspešno registrovao sve poslovne promene i sproveo sve zadatke proistekle celokupnim njenim poslovanjem u skladu sa Zakonom o računovodstvu Republike Srbije, kao i Pravilnikom o javnim nabavkama i finansijskim procedurama BOŠ-a. Ove aktivnosti rezultiraće objavljanjem finansijskog izveštaja BOŠ-a za 2022. godinu, koji će biti javno dostupan na APR-u, kao i na zvaničnom sajtu BOŠ-a.

Uspešno su sprovedene revizije pet finansijskih izveštaja od kojih su dva izveštaja za projekte sa grant šemama, dok se u narednom periodu, nakon predaje završnog računa planira i revizija celokupnog poslovanja BOŠ-a i finansijskog izveštaja za 2022. godinu.

U 2022. godini, završeno je i započeto finansijsko izveštavanje 32 projekta, od kojih ističemo rad na šest velikih projekata koji obuhvataju grant šeme, kao i da je finansijski sektor uspešno radio na obradi, analizi i oceni ispravnosti finansijskih izveštaja 111 partnera i grantista - na mesečnom, periodičnom i finalnom nivou.

S obzirom na to da se BOŠ bavi i pružanjem stručnih i inovativnih usluga jačajući kapacitete civilnog, javnog i poslovnog sektora, finansijski sektor je proaktivni te aktivnosti, izvršio analizu troškova, izdao i naplatio 93 raznorodne fakture.

Treba istaći i da je u finansijskom sektoru BOŠ-a u 2022. godini izvršena reorganizacija. Tim finansija sada broji sedam osoba, od toga jednog finansijskog menadžera, četiri finansijska koordinatora, jednog administrativnog koordinatora i jednog knjigovodju. Radilo se i na promeni dotadašnjih obrazaca za izveštavanje, a započeta je i promena procedura i internih dokumenata koji treba da obezbede nesmetano funkcionisanje celokupnog poslovanja BOŠ-a.

KOMUNIKACIJE I JAVNO ZAGOVARANJE

Komunikaciona strategija Beogradske otvorene škole ima za dugoročni cilj uspostavljanje unificirane eksterne komunikacije kroz tri strateška cilja – razvoj ljudskih resursa, unapređenje javnih politika i jačanje kapaciteta civilnog, poslovnog i javnog sektora. Beogradska otvorena škola ima svoje aktivne naloge na sledećim društvenim mrežama: [Facebook](#), [Instagram](#), [LinkedIn](#) i [YouTube](#) kao i podkast platformi [Spotify](#).

Pored zvaničnog veb-sajta organizacije komunicira za zainteresovanom javnošću putem platformi: [BOŠ Karijera](#), [Mingl](#), [Progovori o pregovorima](#), [Radne prakse](#), [Move.Link.Engage](#), [Transformator](#), [Dijalog promena i Aktivni građani](#). Pored navednih kanala komunikacije, imejling marketing je deo komunikacione strategije BOŠ-a pa su i u 2022. godini unapređene platforme za imejling kampanje, newsletter-e i publikacije kao i struktura online platformi kako bi se olakšala SEO optimizacija.

Tokom 2022. godine, ojačani su kanali komunikacije BOŠ-a na društvenim mrežama i putem sajta kroz konstantni rast reach i engagement metrika, većim brojem pratilaca, a takođe je povećana vidljivost BOŠ projekata i usluga. Ukupan broj poseta veb-sajtovima i platformama je iznosio preko 1.025.000 dok je ukupan doseg kampanja na društvenim mrežama 10.227.959.

Na društvenoj mreži Instagram razvijan je novi format – Reels, u skladu sa transformacijom ove mreže i njenog algoritma koji sve više preferira kratke video sadržaje, kao i sa osluškivanjem navika i potreba korisnika koji češće konzumiraju video sadržaj nego bilo koji drugi. BOŠ je izradio četiri nove podcast epizode, sa različitim tematskim konceptom – dve epizode u okviru serijala „Dijalog o promenama“ i dve koje se oslanjaju na razgovore sa 29. generacijom studenata Studija budućnosti.

Posebno je unapređena saradnja sa tradicionalnim i elektronskim medijima, kako na nacionalnom tako i na lokalnom nivou. Ostvareno je preko 900 medijskih objava u štampanim i online medijima, i obezbeđeno više od 30 TV i radijskih gostovanja.

Pregled kanala komunikacije Beogradske otvorene škole - Website i online portali, 2022.

Website/ Online portal	Broj poseta
Beogradska otvorena škola	179.246
BOŠ Karijera	660.878
Mingl	75.211
Progovori o pregovorima	40.854
Radne prakse	2.159
Move.Link.Engage	14.897
Transformator	13.961
Dijalog promena	23.251
Aktivni građani	15.069
Ukupno	1.025.526

Pregled kanala komunikacije Beogradske otvorene škole – Društvene mreže, 2022.

Platforma	Stranica	Broj pratilaca
Facebook	Beogradska otvorena škola	15.672
Instagram	Beogradska otvorena škola	4.124
Instagram	Mlengl	2.290
LinkedIn	Beogradska otvorena škola	2.415
YouTube	Beogradska otvorena škola	260
Ukupno		24.761

OPŠTI I PRAVNI POSLOVI

Beogradska otvorena škola je, pored obaveznih zakonom propisanih procedura, razvila interne procedure i promenila sistematizaciju o radu, uvodeći nova radna mesta. Dodatno, kreirana su sledeća dokumenta: Procedura za nabavke, Uputstvo za korišćenje godišnjih odmora i bolovanja, Pravilnik o zaštiti podataka o ličnosti, Pravilnik o radu Programskega odbora.

BOŠ je jedna od retkih organizacija koja ima usvojen Etički kodeks i Kodeks rodne ravnopravnosti. Pored toga, postoji set dokumenata i pravilnika razvijenih sa ciljem olakšane interne i eksterne saradnje poput: Pravilnika o javnim nabavkama i finansijskim procedurama, Pravilnika o upravljanju rizicima i kriznom menadžmentu, Pravilnika o unutrašnjem uzbunjivanju kao i dokumenata koja se odnose na bezbednost i zdravlje na radu i zaštitu od požara. Pored toga, kreirano je više od 450 pojedinačnih pravnih akata – ugovora o radu, odluka, rešenja, obaveštenja, sporazuma i slično.

UNAPREĐENJE RESURSA

Razvoj zaposlenih i kompetencije

BOŠ kontinuirano ulaže u razvoj zaposlenih, pa su tokom 2022. godine zaposleni u Beogradskoj otvorenoj školi učestvovali u 65 seminara, konferencija, treninga, webinara, radionica i ostalih javnih događaja, što je rezultiralo podizanjem kapaciteta za preko 40 zaposlenih u različitim oblastima.

Zaposleni u Beogradskoj otvorenoj školi učestvovali su kao govornici na dva međunarodna i 35 događaja u zemlji. U toku prethodne godine, BOŠ je održao više od 100 javnih događaja, treninga i radionica. Treninzi su održani sa ciljem jačanja kapaciteta zaposlenih u sledećim oblastima: liderstvo i mentorstvo, kreiranje sadržaja na društvenim mrežama, finansijsko upravljanje projektima, strateško planiranje.

Beogradska otvorena škola radi na razvoju zaposlenih kroz godišnje ocenjivanje kompetencija koje su zasnovane na vrednostima BOŠ-a. Nakon popunjavanja kompetencija, svaki zaposleni obavio je redovni, godišnji razgovor sa svojim nadređenim kako bi se stekao uvid u ostvarene ciljeve i planirani razvoj. Dodatno, BOŠ je tokom 2022. godine za svoje zaposlene organizovao devet internih i 13 eksternih obuka na različite teme poput pisanja predloga javnih politika, zaštite podataka o ličnosti, javnog i medijskog nastupa, krizne komunikacije, komunikacije na društvenim mrežama, te predavanja o nacionalnim energetskim i klimatskim planovima.

Rezilijentnost rada

Rezilijentnost rada organizacije civilnog društva odnosi se na sposobnosti da se adekvatno i pravovremeno odgovori na unutrašnje i spoljašnje izazove. *The Resiliency+ Framework*, čiji je i BOŠ deo, kreiran je sa ciljem da se odgovori na izazove sužavanja prostora za delovanje sa kojim se suočava civilni sektor u Srbiji odnosno jačanje rezilijentnosti organizacija u aspektima koji se odnose najviše na kršenje ljudskih prava i ugrožavanje demokratije.

Tokom 2022. godine BOŠ tim je radio na izradi dela strateškog plana koji se odnosi na razvoj zaposlenih, njihovo blagostanje na radu (well-being) i međugeneracijsko liderstvo (intergenerational leadership). Kroz interaktivne radionice i mentorski rad BOŠ tim je unapredio procedure i prakse koji će imati za cilj da ojačaju kapacitete i resurse organizacije kako bi odgovorila na sužavanje prostora za delovanje civilnog društva.

Onboarding proces

Beogradska otvorena škola je aktivno razvijala interne procedure i tokom 2022. godine.

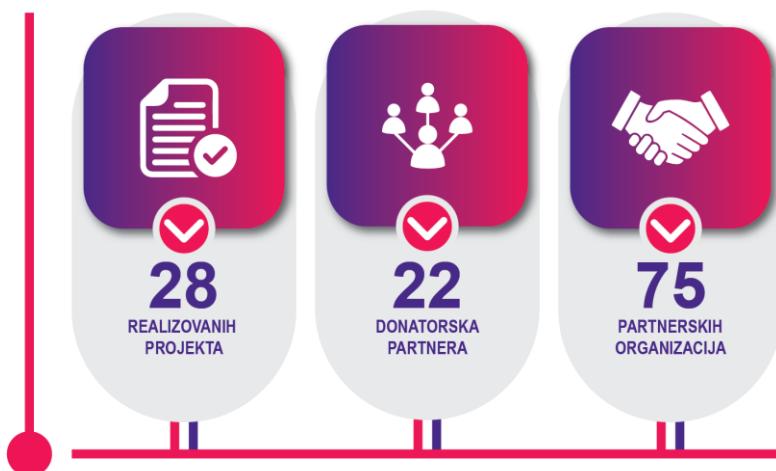
Čak 16 novih kolega i koleginica steklo je znanja i veštine kroz osam obuka u okviru osnovnih pravila i procedura BOŠ-a, poslovne komunikacije, organizacije događaja i studijskih poseta. Sam proces je kreiran tako da odgovara organizacionoj kulturi BOŠ-a, u cilju veće integrisanosti u BOŠ tim. Sve obavezne obuke su snimljene i postavljene na internu platformu, kako bi kolege imale pristup svim neophodnim sadržajima. Nakon formalno završenog procesa i dodatne mentorske podrške, novi član BOŠ tima je u potpunosti osposobljen za obavljanje svakodnevnih zaduženja, bez obzira na poziciju i tim u kojem je angažovan.

Tehnička opremljenost i biblioteka

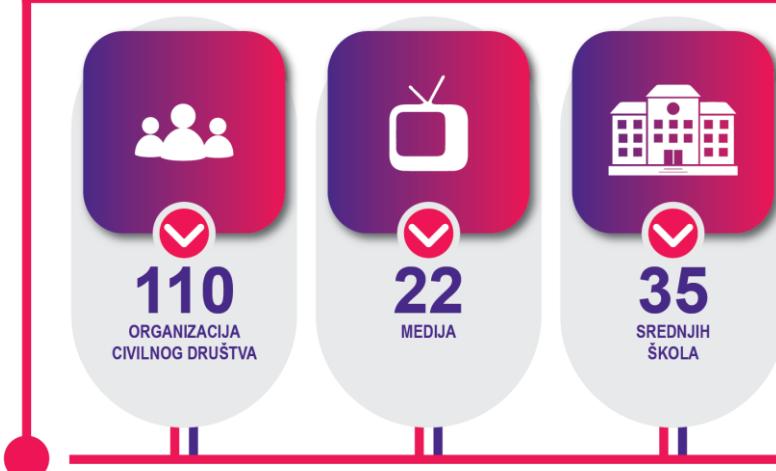
BOŠ je u 2022. godini uložio u nabavku tri nova fajl servera novije generacije što je omogućilo bržu razmenu fajlova, smanjilo potrošnju struje i opterećenost celog sistema. Kupljeno je pet novih desktop računara za novo zaposlene i tri laptopa što je uvelike povećalo mobilnost timova. Odeljenju računovodstva je zamenjeno pet postojećih 22" monitora za veće 27" monitore. Podkast studio je proširen sa full HD video kamerom, što je omogućilo direktni streaming u visokoj video rezoluciji.

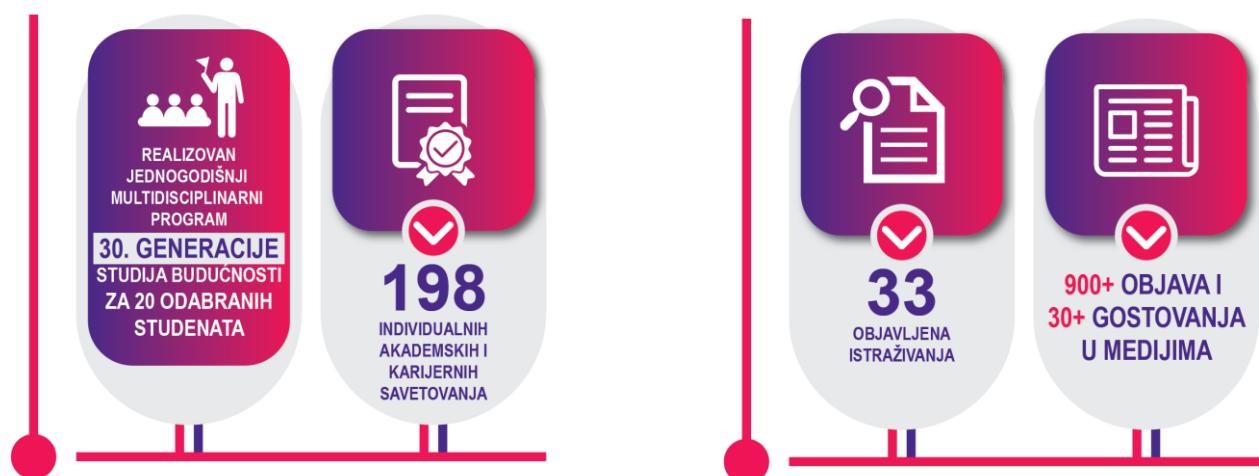
Tokom 2022. godine, kao i do sada, biblioteka je bila dostupna bivšim i sadašnjim studentima, kao i predavačima i prijateljima BOŠ-a. BOŠ biblioteka je uvrstila u svoj fond 25 novih izdanja od kojih je deo novih publikacija poklon bivših studenata, prijatelja i saradnika BOŠ-a. Kupljene knjige, pored održavanja aktuelnosti bibliotečkog fonda, ujedno koriste zaposlenima da što stručnije obavljaju svoja zaduženja po projektima i unapređuju znanja iz određenih oblasti. Biblioteka Beogradske otvorene škole nalazi se u sklopu BOŠ kluba.

POSTIGNUĆA BOŠ-A

KONTINUIRANA PODRŠKA

PROJEKTI I DONATORI

1. Projekat: *Zajedno za životnu sredinu*
Donator: Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID)

2. Projekat: *Aktivni građani - bolje društvo: zagovaranjem ka saradnji i demokratskom razvoju*
Donator: Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID)

3. Projekat: *Mladi i mediji za demokratski razvoj*
Donator: Švedska agencija za međunarodni razvoj i saradnju (Sida)

4. Projekat: *Dijalog promena: Podrška reformama kroz saradnju organizacija civilnog društva i javnih vlasti*
Donator: Delegacija Evropske unije u Srbiji

5. Projekat: *Zeleni inkubator – razvoj kompetentnog civilnog društva za podršku primene pravnih tekovina Evropske unije u oblasti zaštite životne sredine*
Donator: Delegacija Evropske unije u Srbiji, Fondacija Fridrih Ebert

6. Projekat: *Civilno društvo za unapređenje procesa pristupanja Srbije Evropskoj uniji*
 Donator: Švedska agencija za međunarodni razvoj i saradnju (SIDA)

7. Projekat: *Civilno društvo za energetsku tranziciju*
 Donator: Britanska ambasada u Beogradu

8. Projekat: *Reforma javnih finansija – Agenda 2030; Platforma za opštedruštveni dijalog „Ciljevi održivog razvoja za sve“*
 Donator: Vlade Švajcarske i Nemačke, implementacioni partner Nemačka organizacija za međunarodnu saradnju (GIZ)

9. Projekat: *Energetska tranzicija i dekarbonizacija na Zapadnom Balkanu*
 Donator: Nemačko Savezno ministarstvo za ekonomski razvoj i saradnju

10. Projekat: *Volvox – Snažnije učešće civilnog društva u izradi i praćenju politika zaštite životne sredine*
 Donator: Delegacija Evropske unije u Srbiji

11. Projekat: *Lokalni akteri za čistu energiju i vazduh*
 Donator: Evropska fondacija za klimu

12. Projekat: *Connect! Povezivanje karijernog vođenja i savetovanja i razvoja ljudskih resursa u kompanijama kroz visoko obrazovanje i obuke*
Donator: Evropska komisija

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

13. Projekat: *Inovativna saradnja između organizacija civilnog društva i lokalnih samouprava*
Donator: HELVETAS Swiss Intercooperation Serbia

14. Projekat: *E4NEETs - Jačanje struktura podrške mladima u NEET situaciji u oblasti preduzetništva*
Donator: Evropska komisija

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

15. Projekat: *Energetske zadruge*
Donator: Evropska fondacija za klimu

16. Projekat: *Konsultanti za savetodavne usluge brzog reagovanja na COVID-19 u okviru paketa solidarnosti 2*
Donator: Evropska banka za obnovu i razvoj

17. Projekat: *Zaštiti privatnost – odupri se pritisku*
Donator: Delegacija Evropske unije u Srbiji

18. Projekat: *Kvalitetne usluge karijernog vođenja i savetovanja: standardima za bolju zapošljivost mladih*
Donator: Ministarstvo omladine i sporta

19. Projekat: *The Resiliency+ Framework*
Donator: PartnersGlobal

20. Projekat: *Regionalni sastanak organizacija civilnog društva*
Donator: Evropska fondacija za klimu

21. Projekat: *Znanjem do posla – Kvalitetne usluge karijernog vođenja i savetovanja*
Donator: NIRAS consult

22. Projekat: *Budimo svesni da hrana nije smeće*
Donator: British Council

23. Projekat: *Ujedinjeni Balkan za čist vazduh*
Donator: Evropski fond za Balkan

24. Projekat: *Akademsko savetovanje i administriranje programa stipendija*
Donator: Centralno-evropski univerzitet

25. Projekat: *Move.Link.Engage konferencija*
Donator: Švedska agencija za međunarodni razvoj i saradnju (SIDA) i Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID)

26. Projekat: *Obrazovni program Studije budućnosti*
Program je finansiran od strane Beogradske otvorene škole i uz podršku alumni donacija

27. Projekat: *BOŠ Karijera*
Beogradska otvorena škola

28. Projekat: *Portal za Mlade Mingl*
Beogradska otvorena škola

IZDANJA BOŠ-A U 2022. GODINI

Ujedinjen Balkan za čist vazduh:
Zelena agenda ukratko,
2022

Srbija 2030: Upravlja li Srbija svojim
(održivim) razvojem?
2022

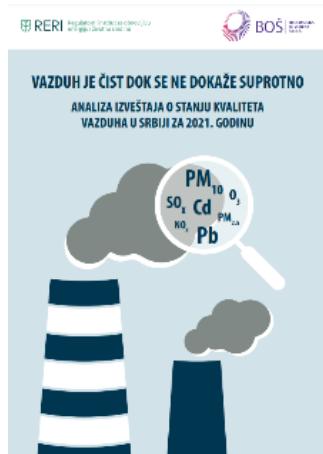
Analiza procesa učešća javnosti u
donošenju Prostornog plana Republike
Srbije od 2021. do 2035. godine,
2022

Kako obezbediti delotvorno učešće organizacija civilnog društva u donošenju Zakona o životnoj sredini – Slučaj Zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode,
2022

Poglavlje 27 u Srbiji:
Korak napred, nazad dva,
2022

Vazduh je čist dok se ne dokaže suprotnostanu kvaliteta vazduha u Srbiji za 2021. godinu,
2022

Stanje u pregovorima o pristupanju
Republike Srbije Evropskoj uniji
u oblasti klastera 1: Fundamentalna pitanja,
2022

Stanje u pregovorima o pristupanju
Republike Srbije Evropskoj uniji
u oblasti Klastera 2: Unutrašnje tržište
2022

Stanje u pregovorima o pristupanju Republike
Srbije Evropskoj uniji u oblasti Klastera 3:
Konkurentnost i inkluzivni rast,
2022

ZELENA AGENDA
i održiva povezanost

BOŠ
BEOGRADSKA OTVORENA ŠKOLA

CIVILNO DRUŠTVO ZA UNAPREDJENJE PRISTUPANJA SRBIJE EVROPSKOJ UNIJI

Švedska Sverige

Stanje u pregovorima o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji u oblasti Klastera 4:
Zelena agenda i održiva povezanost,
2022

**RESURSI, POLJOPRIVREDA
I KOHEZIJA**

BOŠ
BEOGRADSKA OTVORENA ŠKOLA

CIVILNO DRUŠTVO ZA UNAPREDJENJE PRISTUPANJA SRBIJE EVROPSKOJ UNIJI

Švedska Sverige

Stanje u pregovorima o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji u oblasti Klastera 5:
Resursi, poljoprivreda i kohezija,
2022

**ANALIZA PREGOVARAČKIH
POGLAVLJA 34 I 35**

BOŠ
BEOGRADSKA OTVORENA ŠKOLA

CIVILNO DRUŠTVO ZA UNAPREDJENJE PRISTUPANJA SRBIJE EVROPSKOJ UNIJI

Švedska Sverige

Analiza pregovaračkih poglavlja 34 i 35,
2022

Подршка каријерном развоју младих у
канцеларijама за младе,
2022

Putokazi ka partnerstvu:
Saradnja poslovnog i civilnog sektora u oblasti
javnog zagovaranja,
2022

Putokazi ka partnerstvu:
Javne politike, propisi i prakse učešća
organizacija civilnog društva u procesima
donoшења odluka,
2022

BOŠ PORTALI

BEOGRADSKA OTVORENA ŠKOLA

Zvanični sajt [Beogradske otvorene škole](#) je najvažniji alat komunikacije na kome se nalaze sve informacije o radu organizacije, viziji, misiji i strukturi, kao i relevantni izveštaji i dokumenta. BOŠ sajt sadrži i segmente o zaposlenima, aktuelnim i realizovanim projektima, publikacijama, postignućima, partnerima i saradnicima, a jednostavnim pregledom dostupan je uvid u ostale BOŠ portale. Na osnovu tri strateška cilja, portal sadrži tri najvažnije kategorije: razvoj ljudskih resursa, unapređenje javnih politika i jačanje kapaciteta, koji detaljnije predstavljaju ciljeve svake od programskih oblasti, kao i pojedinačne aktivnosti i rezultate. Sajt se ažurira na dnevnom nivou, tako da su posetiocima dostupne najnovije informacije o aktuelnim konkursima i najavama događaja, kao i vesti koje se odnose na projektne aktivnosti svakog tima. Zvanična internet prezentacija koncipirana je tako da sve aktivnosti organizacije čini transparentnim i razumljivim široj javnosti. Svakodnevnim kreiranjem vesti i najava, BOŠ je edukovao i informisao čitaoce i ponudio im konutinuirani kvalitetan sadržaj koji je doveo do povećanja poseta, ali i angažovanja čitaoca, te značajno poboljšao onlajn reputaciju. BOŠ portal je u toku 2022. godine imao jedinstvenih 179.246 poseta a pored srpske, sve informacije su dostupne i na engleskoj verziji sajta. Sav kreirani sadržaj imao je konzistentne poruke koje su korisnici prepoznавали, što je, uz povećanje vidljivosti, uticalo i na učvršćivanje odnosa poverenja i razvijanje prepoznatljivosti BOŠ-ovih aktivnosti.

BOŠ
BEOGRADSKA
OTVORENA
ŠKOLA

PROGOVORI O PREGOVORIMA

Portal [Progovori o pregovorima](#) nastao je 2013. godine u okviru istoimene inicijative, i od tada ima za cilj da građanima i građankama Srbije približi i objasni proces evropskih integracija. Na portalu Progovori o pregovorima objavljujemo aktuelne informacije o stanju evropskih integracija u Srbiji, regionu i dešavanjima u Evropskoj uniji.

Imajući u vidu značaj koji proces evropskih integracija ima za Srbiju, BOŠ je povezao portal Progovori o pregovorima sa aktivnostima koje se sprovode u okviru projekta „Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji“. Sajt [eupregovori.bos.rs](#) ažurira se na dnevnom nivou, a novosti na polju evropskih integracija objavljaju se u kategoriji Vesti. U 2022. godini, BOŠ je sproveo redizajn sajta spajanjem kategorija Važno je i Aktuelno i integrisao ih u kategoriju Vesti. Osim toga, dodate su i dve nove kategorije Analize i Billten.

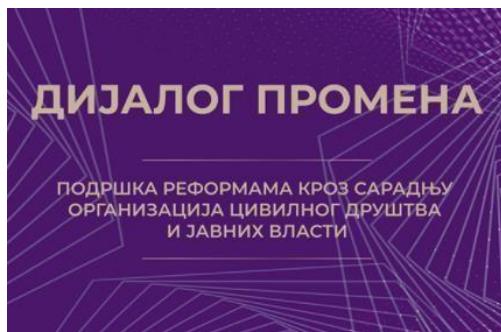
Na sajtu su dostupni podaci o dosadašnjem toku pristupnih pregovora Srbije i Evropske unije uključujući sva dokumenta koja su relevantna za proces - sporazume, ugovore, izveštaje Evropske komisije, pregovaračke pozicije. Tokom 2022. godine BOŠ je priredio i objavio analize u vezi sa šest pregovaračkih klastera u skladu sa revidiranom metodologijom, kao i analizu koja se tiče pregovaračkih poglavља 34 Institucije i 35 Ostalo koja se nalaze van klastera. U februaru i martu 2022. godine kreirano je specijalno izdanje biltena koji se bavio ukrajinskom krizom i njenim uticajem na proces evropskih integracija Srbije.

Tokom 2022. godine, portal je imao 48.950 poseta. Iste godine povećan je broj autorskih tekstova, intervjua i analiza na portalu Progovori o pregovorima s ciljem što boljeg informisanja javnosti o najvažnijim temama u vezi sa evropskim integracijama Srbije. Neke od tema ticale su se održanog Samita Evropska unija – Zapadni Balkan, švedskog početka predsedavanja Savetu Evropske unije, Samita Evropske političke zajednice u Parizu. O procesu evropskih integracija Srbije razgovarali smo sa ambasadorkom Švedske u Srbiji Anikom Ben David, Elvirom Kovač, Srđanom Cvijićem, Jovanom Marović i mnogim drugim zvaničnicima/zvaničnicama.

DIJALOG PROMENA

Za potrebe eksterne komunikacije sa javnošću i interne komunikacije sa partnerima na projektu *Dijalog promena: Podrška reformama kroz saradnju organizacija civilnog društva i javnih vlasti*, BOŠ je razvio platformu [Dijalog promena](#).

Platforma je čvorište svih informacija o implementaciji projekata, radu projektnih i programskeh partnera u unapređenju postojećih i razvijanju novih pristupa u dijalužu zainteresovanih strana koji je zasnovan na uzajamnom razumevanju i partnerstvu, kao i projektnih aktivnosti koje su usmerene ka jačanju kapaciteta OCD za uključivanje i uticaj na reformske procese u Srbiji. Osim toga, intranet platforma služi za programsko i finansijsko izveštavanje partnera, ali i preuzimanje potrebnih materijala u tom cilju. U 2022. godini, platforma je unapređena delom koji sadrži promotivne video snimke kreirane u okviru projekta. U 2022. zabeleženo je 23.251 jedinstvenih pregleda.

TRANSFORMATOR CIVILNOG DRUŠTVA

Platforma [Transformator civilnog društva](#) je kreirana na početku projekta „Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji“. Cilj platforme je da olakša komunikaciju i pruži neophodne informacije kako

CIVILNO DRUŠTVO ZA
UNAPREĐENJE PRISTUPANJA
SRBIJE EVROPSKOJ UNIJI

programskim partnerima, tako i zainteresovanim organizacijama civilnog društva. Osim dela platforme koji služi za unutrašnju komunikaciju programskeh partnera međusobno, ali i sa projektnim timom Beogradske otvorene škole, platforma sadrži značajne materijale za unapređenje znanja, kao i medijski sadržaj koji pruža relevantne informacije u vezi sa stanjem i aktivnostima civilnog društva u Srbiji. Tokom 2022. godine sajt je imao 13.961 jedinstvenih pregleda.

Platforma se sastoji iz dva dela i koncipirana je tako da osigurava transparentnost u sprovođenju projekta i partnerskih projekata, naročito u izveštavanju, kao i da poveća vidljivost realizovanih aktivnosti. Prvi deo platforme je javan i dostupan svima. Ovaj deo sadrži informacije koje su korisne programskim partnerima, ali i drugim organizacijama civilnog društva, kao i zainteresovanim pojedincima. Osim informacija koje upućuju na ciljeve, aktivnosti i dosadašnje rezultate projekta, portal služi i za informisanje, te se delovi platformi ažuriraju svakodnevno. Ti delovi platforme sastoje se od vesti o planiranim i sprovedenim aktivnostima nastalih kako u okviru projekta tako i od strane programskeh partnera. Vesti se tiču aktualnosti, zanimljivih dešavanja i bitnih informacija za čitav civilni sektor, a u 2022. godini na Transformatoru je objavljena ukupno 149 vesti.

Takođe, značajna kategorija na portalu posvećena je otvorenim pozivima za finansijsku podršku organizacijama civilnog društva, čime se, osim partnera, podstiču i druge organizacije, kao i zainteresovani pojedinci da traže dodatne izvore finansiranja. Tokom 2022. godine, na Transformatoru objavljen je ukupno 21 poziv za dodelu grantova organizacijama civilnog društva. Drugi, unutrašnji deo platforme predstavlja intranet za komunikaciju između programskih partnera međusobno, ali i za komunikaciju sa BOŠ timom. Svaki partner ima svoj profil koji uređuje i putem kog razmenjuje informacije i komunicira. Partneri doprinose i uređenju sajta objavljivanjem vesti o sprovedenim ili planiranim aktivnostima.

JAVNO ZAGOVARANJE

Za potrebe eksterne komunikacije sa javnošću i interne komunikacije sa partnerima na projektu „Aktivni građani - bolje društvo: zagovaranjem ka saradnji i demokratskom razvoju“, BOŠ je razvio platformu www.javnozagovaranje.bos.rs. Ova platforma je čvorište svih informacija o implementaciji projekta, radu projektnih i programskih partnera u realizaciji njihovih zagovaračkih inicijativa, kao i projektnih aktivnosti koje su usmerene ka jačanju kapaciteta partnera u javnom zagovaranju. Takođe, jedan deo portala je intranet platforma koja služi za internu komunikaciju na projektu i otvorena je samo za partnera. Na intranet platformi se nalazi kalendar programskih aktivnosti, korisni materijali o javnom zagovaranju i kreiranju javnih politika, a intranet platforma služi i za programsko i finansijsko izveštavanje partnera. Portal je u toku 2022. godine zabeležio 15.069 jedinstvenih pregleda.

BOŠ KARIJERA

[BOŠ Karijera](#) je prvi besplatni karijerni online sistem u Srbiji, lansiran 2011. godine, sa ciljem pružanja podrške i osnaživanja srednjoškolaca i drugih korisnika za samostalno i sistemsko upravljanje karijerom. Korisnici portala su srednjoškolci, mlađi, ali i nastavnici, roditelji i stručnjaci koji se bave karijernim vođenjem i savetovanjem. Na pitanja u okviru karijernog savetovališta na BOŠ Karijeri u toku 2022. godine ažurno je odgovarao tim koji je prošao kroz obuke za karijerno informisanje i onlajn karijerno savetovanje. Ukupan broj jedinstvenih poseta u 2022. godini je 660.878, dok ukupan broj registrovanih članova do 2022. godine iznosi 55.453.

MINGL

[Portal Mingl](#) nastao je 2007. godine, sa ciljem da srednjoškolcima/kama ponudi pregled informacija o studiranju, stipendijama, volontiranju, kursevima, radionicama i seminarima, na osnovu kojih oni mogu aktivno da razmišljaju o svom obrazovanju, profesionalnom razvoju i karijeri. Tokom prvih šest godina rada, Mingl je informisao srednjoškolce/ke, a vremenom je, rastući i razvijajući se zajedno sa svojim čitaocima/čitateljkama, počeo da se bavi temama koje su namenjene svim kategorijama mladih.

BEOGRADSKA OTVORENA ŠKOLA

U decembru 2022. godine, Mingl je proslavio svoj 15. rođendan, okupivši dugogodišnje dopisnike/ce, saradnike i partnere, kao i ljude koji su idejni stvarci ovog portala za mlade.

Tokom 2022. godine Mingl portal je prošao kroz proces redizajna čime je tehnički i vizuelno unapređen, dok je korišćenje sadržaja na sajtu prilagođenje publici Mingla. Osveženim i savremenijim vizuelnim identitetom portal je privukao novu publiku, ali i zadržao staru, o čemu svedoči duplirani broj poseta sajtu i značajan porast čitanosti tekstova. Mingl nakon redizajna sadrži pet kategorija: Otkrij, Dođi, Pokreni se, Mingl kutak i Mladi i mediji. Najznačajnija kategorija na sajtu je rubrika Mingl kutak, u kojoj se objavljuju autorski tekstovi članova/ca redakcije Mingl i koja predstavlja prostor u kome mladi mogu da stvaraju sadržaj za mlade. Autori i autorke tekstova na Minglu su iz cele Srbije, a sadržaj prilagođen mladima se ažurira na dnevnom nivou. Naša dopisnička mreža broji više od 30 mladih, koji su se uključili u rad redakcije Mingla. Tokom 2022. godine Mingl je pisao o najvažnijim temama za mlade i ispratio sve aktuelnosti koje su za njih značajne. Dopisnici i dopisnice kreirali su sadržaje koji su se ticali rodne ravnopravnosti, zaštite životne sredine, omladinskog aktivizma, političke participacije mladih. Tokom novembra Mingl je otpočeo kampanju u vezi sa sprečavanjem bacanja hrane, koju je sprovodio sa Centrom za zaštitu životne sredine, a koji je podržan od strane British Council-a. Od novembra 2022. do februara 2023. Mingl je kampanjom na Instagramu došao do više od 200 hiljada mladih i informisao ih o ovoj temi.

RADNE PRAKSE

Portal *Radne prakse* predstavlja glavno čvorište svih važnih informacija o kvalitetnim radnim praksama. Veb-sajt radneprakse.bos.rs sadrži sve relevantne informacije, istraživanja, analize i dokumenta od važnosti za kvalitetno uređivanje oblasti radnih praksi. Na portalu je moguće pogledati javnu raspravu o Nacrtu zakona o radnoj praksi sprovedenoj u Beogradu, čitati Zakon o radnoj praksi i pristupiti prethodno sprovedenim istraživanjima od strane tima Beogradske otvorene škole. Platforma je u 2022. zabeležila 2.159 jedinstvenih pregleda.

**Закон
о радној
пракси**

MOVE.LINK.ENAGE.

[Move.Link.Engage.](#) je portal Beogradske otvorene škole posvećen istoimenoj konferenciji koja već osam godina predstavlja forum za otvorene diskusije i mesto okupljanja stručnjaka iz civilnog, javnog, poslovnog sektora, kao i predstavnika nacionalnih, regionalnih i EU institucija.

Portal Move.Link.Engage. je u 2022. redizajniran u skladu sa vizuelnim identitetom konferencije i prilagođen korisnicima koji na njemu lako mogu pronaći detalje o govornicima koji učestvuju na konferenciji, agendi konferencije kao i o našim donatorima i portalima. U sekciji [Vesti](#), posetnici sajta se mogu informisati o najvažnijim događajima u vezi sa temom konferencije, kao i tome kako su izgledale prethodne MLE konferencije. U okviru segmenta MLE kroz godine, korisnici mogu pronaći informacije o svim prethodnim konferencijama, teme o kojima se govorilo kao i prateće fotografije. Za vreme promocije MLE kampanje (oktobar i novembar 2022. godine), sajt je zabeležio gotovo 15.000 jedinstvenih pregleda.

2022 | **MOVE.
LINK.
ENGAGE**

BOŠ PODKASTI

U 2022. godini, BOŠ je izradio četiri nove podkast epizode sa različitim tematskim konceptom. U pitanju su dve epizode u okviru serijala „Dijalog o promenama“ i dve koje se oslanjaju na razgovore sa 29. generacijom studenata Studija budućnosti. Ukupna slušanost svih objavljenih podkasta je 2.220 i postaju sve popularniji, pre svega zbog slobode govora i načina konzumacije. Svaka od epizoda može se slušati kao audio fajl, ali i skinuti na lični računar ili mobilni telefon, te korisnik može da postane i preplatnik. U cilju dodatne promocije i popularizacije svojih serijala, BOŠ je ostvario saradnju sa regionalnim podkast agregatorom – Podcast.rs, platformom koja na jednom mestu okuplja podkaste iz Srbije i regiona. Na ovaj način, svi dostupni BOŠ podkasti („Druga strana priče“, „Dijalog o promenama“, „Korak za iskorak“ i „Požuri polako“) objedinjeni su kako bi se povećala vidljivost kod lokalne publike.

DRUGA STRANA PRIČE

Podkast serijal Druga strana priče Beogradска otvorena škola realizovala je u partnerstvu sa Fondacijom za otvorenodruštvo i pokrenula diskusiju o rodnoj ravnopravnosti, evro-integracijama, aktivizmu i obrazovanju. Da li je budućnost ženska, da li je Srbija kredibilan partner Evropskoj uniji, šta znači biti funkcionalno pismen i koji su domeni direktne demokratije, neka su od pitanja na koja smo pokušali da damo odgovor u epizodama: [Budućnost je ženskog roda](#), [Evropski put između nade i realpolitike](#), [Građanski aktivizam: demokratija na delu](#) i [Obrazovanje za funkcionalnu pismenost](#). Gosti podkasta bili su alumnisti Fondacije za otvorenodruštvo, koji su svoje školovanje završili u inostranstvu, i sada se u Srbiji bave važnim društvenim pitanjima – Zorana Antonijević, Bojan Elek, Biljana Đorđević i Aleksandar Bulajić, dok je voditelj podkasta novinar Filip Lukić.

DIJALOG O PROMENAMA

Beogradска otvorena škola pokrenula je serijal podkasta *Dijalog o promenama* kako bi otpočela diskusiju o (ne)postojanju dijaloga između organizacija civilnog društva i javnih vlasti u Srbiji. Do sada su objavljene četiri epizode: [Kreni – promeni i zeleni aktivizam](#), [Civilni i javni sektor: kako o partnerstvu](#), [Aerozagadženje](#) i [Žensko preduzetništvo](#). Gosti podkast serijala bili su Kristina Urošević iz Kreni-promeni, Aleksandra Đurović iz BOŠ-a, Ana Pecarski iz Tima 42 i Mirjana Prodanović iz EPUS Kraljevo.

KORAK ZA ISKORAK

Podkast [Korak za iskorak](#) realizovali su studenti 29. generacije Studija budućnosti, sa ciljem da podstaknu omladinski aktivizam. Iz ove podkast epizode, slušaoci mogu da saznaju kako izgleda baviti se aktivizmom od ranih godina, kao i zašto je važno biti pokretač pozitivnih promena.

POŽURI POLAKO

Nekadašnji studenti i studentkinje Beogradskog otvorenog škole iz XXVII generacije pripremili su svoje završne radove u formi podkasta [Požuri polako](#). Ovaj serijal sastoji se od 12 tematskih epizoda, u okviru kojih su studenti istraživali teme koje ih interesuju - građansko novinarstvo, marketing, budućnosti penzija, neolitska kultura, virtualna realnost, uticaju avio-industrije na klimatske promene i uticaju popularne muzike na mlade. Cilj podkasta bio je da studenti iskažu svoja mišljenja, ali i da kroz ovu inovativnu formu izrade završni projekat u okviru Studija budućnosti.

DONATORSKI PARTNERI

- Američka agencija za međunarodni razvoj
- BOŠ Alumni mreža
- Britanska ambasada u Beogradu
- British Council
- Centralno-evropski univerzitet
- Delegacija Evropske unije u Srbiji
- Evropska banka za obnovu i razvoj
- Evropska fondacija za klimu
- Evropska komisija
- Evropski fond za Balkan
- Fridrih Ebert Fondacija
- Helvetas Swiss Intercooperation
- Ministarstvo omladine i sporta Republike Srbije
- Nemačka organizacija za međunarodnu saradnju
- Nemačko Savezno ministarstvo za ekonomski razvoj i saradnju - BMZ
- PartnersGlobal
- Švedska agencija za međunarodni razvoj i saradnju
- Vlada Nemačke
- Vlada Švajcarske

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Република Србија
МИНИСТРСТВО
ОМЛАДИНЕ
И СПОРТА
Пројекат „Квалитетне услуге каријерног водења и саветовања:
стапкама за бољу запошљавањост младих“
Странџић: Београдска отворена школа
Финансира: Министарство омладине и спорта Републике Србије

ORGANIZACIJE CIVILNOG DRUŠTVA I MEDIJI KOJE PODRŽAVAMO KROZ EKSPERTSKU, MENTORSKU I FINANSIJSKU PODRŠKU

- A 11 – Inicijativa za ekonomска и социјална права
- Agronews
- Активисти из комшилука
- Arhus Centar
- Arhus centar Kragujevac
- Asocijacija DUGA
- Bećejsko udruženje mladih - BUM
- Beogradski centar za bezbednosnu politiku
- Bujanovačke
- Центар савремене политике - European Western Balkans
- Центар за едукацију и транспарентност - CETRA
- Центар за експерименте и урбанске студије - CEUS
- Центар за истраживаčко новинарство Србије
- Центар за истраживање биодиверзитета
- Центар за несталу и зlostављану децу
- Центар за пружање emotивне подршке и prevenciju suicida - Srce
- Центар за савремену едукацију и комуникацију
- Центар за унапређење животне средине
- Да се зна!
- Друштво младих истраживача Бор
- Друштво за развој креативности
- Друштво за заштиту и прoučavanje ptica Srbije
- Едукативни центар Круšевач
- Еколошки образовни центар ЕКОС
- Еколошко удружење Rzav – God Save Rzav
- ENECA
- Енергетска задруга Електропионир
- Енергетска задруга Sunčani krovovi
- Европски покрет у Србији
- Европски покрет у Србији – Краљево
- Фабрика креативности
- Fakenews tragač
- Fondacija Tijana Jurić
- FoNet
- Glas Podrinja
- Грађанска читаоница Libergraf
- Infovranjske
- Иницијатива за права особа са менталним invaliditetom MDRI-S
- Institut za regionalni razvoj IRIS
- Institut za teritorijalni i ekonomski razvoj

- iRevolucija
- Klara i Rosa
- Koalicija za razvoj solidarne ekonomije
- Kraljevački razvojni centar
- Krovna organizacija mladih Srbije
- KruševacPress
- Lokalni odgovor
- Magločistač
- Media Reform Centar Niš
- MentalHub
- Mladi poljoprivrednici Srbije
- Mreža psihosocijalnih inovacija
- Mreža za istraživanje kriminala i korupcije - KRIK
- MultiRadio
- Nacionalna asocijacija kancelarija za mlade
- Nacionalna asocijacija nastavnika/ca Građanskog vaspitanja i saradnika/ca - NAGVIS
- Nacionalna asocijacija praktičara/ki omladinskog rada
- Nacionalna asocijacija roditelja i nastavnika Srbije – NARNS
- Nacionalna ekološka asocijacija (NEA)
- Naš svet, naša pravila
- Nezavisno udruženje novinara Srbije – NUNS
- Novinska agencija Beta
- Novosadska novinarska škola
- Oblakoder
- Odbor za ljudska prava Valjevo
- Opštinski odbor Pokreta gorana Sombor
- Organizacija za lezbijska ljudska prava - Labris
- Organizacija za razvoj i demokratiju Bujanovac
- Panpress
- Placemaking Western Balkans
- Planinsko biciklističko društvo Biciklo
- Pokret gorana Novog Sada
- Pokret gorana Sombor
- Pokret gorana Vojvodine
- Pokret Tvrđava
- Polekol
- Pro.Tok 21
- Proaktiv
- Regionalna asocijacija vlasnika privatnih šuma Omorika
- Regulatorni institut za obnovljivu energiju i životnu sredinu - Reri
- Savez proizvođača proizvoda sa oznakama geografskog porekla Srbije - Original Srbija
- Savez slepih Srbije
- SE Serbianews
- Sinhro
- Sokobanjsko ekološko društvo
- Somborske šnajderke
- Somborski edukativni centar
- SOS ženski centar

- Televizija Forum Prijepolje
- Tim 42
- Timočki omladinski centar
- Udruženje Forum civilne akcije (FORCA)
- Udruženje građana Novi put Kraljevo
- Udruženje građana Ekonaut
- Udruženje građana Pridruži se, Paraćin
- Udruženje građana Somborski omladinski BOOM
- Udruženje građana za razvoj eko-ruralnog turizma Podunav Bački Monoštor
- Udruženje građana Zeleni talas Čačak
- Udruženje javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca
- Udruženje Okular
- Udruženje pejzažnih arhitekata Srbije
- Udruženje Porečje – Vučje
- Udruženje sportskih ribolovaca Deliblatsko jezero
- Udruženje studenata sa hendičepom
- Udruženje za lokalni razvoj Kamenica
- Udruženje za podršku deci i osobama sa invaliditetom i njihovim porodicama - Realno
- Udruženje za pomoć osobama sa autizmom - Bazi Mili
- Udruženje za promociju i ekološki marketing prirodnih vrednosti Ekomar
- Udruženje za radna prava žena - Roza
- Udruženje žena na prekretnici
- UG Novi put
- UGS Nezavisnost
- Ulice za bicikliste
- UNEKOOP
- Unija srednjoškolaca Srbije
- Urbanstream
- Užički centar za ljudska prava i demokratiju
- Užički centar za prava deteta
- Vranjenews
- Zaštita potrošača

PARTNERSKE ORGANIZACIJE I INSTITUCIJE

- Agencija Olaf & McAteer
- Agencija Ovation BBDO
- Agencija za održive mediteranske gradove i teritorije (AVITEM), Francuska
- American Chamber of Commerce in Serbia
- Asocijacija XANO Channel, Španija
- Balkan Green Foundation
- Balkanska istraživačka mreža Srbija – BIRN
- CEE Bankwatch Network
- Centar za javne politike EU Univerziteta u Beogradu
- Centar za međunarodne i bezbednosne poslove (ISAC fond)
- Centar za obrazovne politike
- Centar za slobodne izbore i demokratiju
- Centar za socijalnu politiku
- Centar za visoke ekonomski studije – CEVES
- Centar za unapređenje životne sredine
- Dostignuća mladih
- Društvo mladih istraživača Bor
- EcoNomic Expert Community Association
- Ekosvest Skopje
- Fondacija Ana i Vlade Divac
- Fondacija BFPE za odgovorno društvo
- Fondacija Centar za demokratiju
- Fondacija Hajnrih Bel
- Germanwatch
- Grupa SOS, Francuska
- Institut ekonomskih nauka
- Institut za evropske studije
- Inženjeri zaštite životne sredine
- Junior Achievement EU, Belgija
- Lokalna misija Marsej, Francuska
- Lokalni odgovor
- Međunarodna unija za zaštitu prirode, IUCN
- Međunarodni centar Olof Palme
- Mladi istraživači Srbije
- Nacionalni omladinski savet, Severna Makedonija
- NVO Atina
- OTP banka
- Partneri za demokratske promene
- PIXEL, Italija
- Pribojska inicijativa za mlade i udruživanje civilnog sektora
- Privredna komora, Terasa, Španija
- Program Ujedinjenih nacija za životnu sredinu
- ProTok21
- Regionalni institut za obnovljivu energiju i životnu sredinu (RERI)
- Republički sekretarijat za javne politike

- RES Fondacija
- SEE ICT
- SHARE Fondacija
- Smart kolektiv
- The Nature Conservancy
- Timočki omladinski centar
- Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske

MREŽE I ČLANSTVA BOŠ-A U 2022. GODINI

Koalicija 27 – Mreža organizacija civilnog društva koje se bave zaštitom životne sredine, osnovana je u cilju koordinisanog praćenja procesa usklađivanja i primene politika i propisa Republike Srbije sa pravnim tekovinama EU u poglavlju 27, koje se odnosi na oblasti životne sredine i klimatskih promena i doprinosi tom procesu. Koaliciju 27 čini devet organizacija: Alternativa za bezbednije hemikalije, Beogradska otvorena škola, Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije, Mreža za klimatske akcije Evrope (CAN Europe), Centar za unapređenje

životne sredine, Inženjeri zaštite životne sredine, Jedan stepen Srbija, Mladi istraživači Srbije i Svetska organizacija za prirodu (WWF). Vizija Koalicije 27 je, očuvana životna sredina za dobrobit ljudi i prirode, niskougljenična ekonomija, efikasno i pravedno korišćenje prirodnih resursa u Republici Srbiji. Kroz rad Koalicije 27 Beogradska otvorena škola doprinosi svom drugom strateškom cilju, unapređenju javnih politika u oblasti zaštite životne sredine i oblasti evropskih integracija. Radom na godišnjem izveštaju iz senke koji Koalicija 27 objavljuje, BOŠ doprinosi unapređenju transparentnosti i jačanju odgovornosti organa uprave zaduženih za rad na pregovaračkom poglavљу 27 u procesu pridruživanja Srbije Evropskoj uniji. BOŠ je kroz rad u Koaliciji 27 učestvovao u radnim grupama, konsultativnim sastancima i javnim raspravama u procesu donošenja odluka, unapređenja javnih politika i usvajanja instrumenata javnih politika u oblasti zaštite životne sredine i klimatskih promena.

Mreža dobre energije – Dobrovoljna platforma za povezivanje lokalnih samouprava i partnera iz vladinog, nevladinog i poslovnog sektora, koji su posvećeni i imaju ambicije primenu i širenje dobre prakse i rešenja u lokalnoj energetici. Mreža dobre energije okuplja aktere koji pokazuju veći stepen ambicije u primeni lokalnih klimatskih i energetske politike, u odnosu na nacionalno postavljeni okvir. Mrežu trenutno čine 3 grada i opštine (Pirot, Šabac i Vrbas) i 3 organizacije civilnog društva (Beogradska otvorena škola, RES fondacija i Pokret gorana Vojvodine) koji su se opredelili za rad na razvoju i primeni ambicioznih energetske i klimatske politike na lokalnom nivou. Kroz rad u Mreži dobre energije BOŠ doprinosi svom drugom strateškom cilju, unapređenjem javnih politika na lokalnom nivou. Radom Mreže dobre energije doprinosi se i trećem strateškom cilju, kroz unapređenje kapaciteta predstavnika jedinica lokalne samouprave da efikasno primenjuju instrumente održive i ambiciozne energetske politike (uspostavljanje i unapređenje sistema energetskog menadžmenta, unapređenje energetske efikasnosti, priprema i implementacija projekata iz oblasti energetske efikasnosti, održiva primena obnovljivih izvora energije).

Mreža
Dobre
Energije

Europe Beyond Coal – inicijativa organizacija civilnog društva iz Evropske unije, zemalja Zapadnog Balkana i Turske u cilju dostizanja ciljeva Pariskog sporazuma, transformacije energetskog sektora Evrope u nisko-ugljenični sistem i napuštanja uglja kao energenta. Inicijativa ima za cilj otklanjanje negativnih efekata uglja na javno zdravlje, društveno, ekonomiju i životnu sredinu. Učešćem u inicijativi Europe Beyond Coal BOŠ doprinosi svom drugom strateškom cilju, kroz unapređenje javnih politika u oblasti energetike i klimatskih promena na osnovu dokaza o negativnim efektima uglja kao energenta i dostupnosti i konkurentnosti tehnologija za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora.

Climate Action Network (CAN) Europe - CAN Europe je vodeća Evropska koalicija organizacija koje se rade na rešavanju problema klimatskih promena. Sa preko 170 aktivnih organizacija članica, iz 38 evropskih država, koje predstavljaju više od 1500 nevladinih organizacija i više od 47 miliona građana, CAN Europe promoviše održivu klimu, energiju i razvojne politike na području cele Evrope. Ova mreža podstiče organizacije civilnog društva da utiču na dizajn i razvoj efektnih politika koje se tiču klimatskih promena u Evropi, kako u zemljama Evropske unije, tako i u državama koje nisu članice. Učešćem u radu CAN Europe mreže, Beogradska otvorena škola doprinosi svom doprinosi drugom strateškom cilju, kroz unapređenje javnih politika u oblasti energetike i klimatskih promena.

Beogradska otvorena škola članica je **Krovne organizacije mladih Srbije** od 2011. godine, a ujedno je i jedna od organizacija koja je učestvovala na osnivačkoj skupštini KOMS-a. BOŠ aktivno doprinosi radu ove organizacije koja ima za cilj da zastupa interes mladih razvijajući partnerski odnos sa državom, međusektorsku i međunarodnu saradnju i da podstiče aktivno učešće mladih u razvoju društva Srbije. Takođe, BOŠ je u 2020. godini postao deo novog Upravnog odbora KOMS-a, predstavnici i predstavnice BOŠ-a učestvovali su na dijalozima sa nosiocima vlasti u organizaciji KOMS-a.

KROVNA ORGANIZACIJA
MLADIH SRBIJE

ASOCIJACIJA
ONLAJN
MEDIJA

Beogradska otvorena škola je od 2015. godine članica udruženja **Asocijacija online medija**, a ujedno je i jedan od osnivača ovog udruženja. Asocijacija online medija ima za cilj razvoj i promociju etičkih standarda izveštavanja na internetu, afirmaciju slobodnog, nezavisnog i profesionalnog rada online medija i promociju etičkih standarda i javnog interesa usferi javnog informisanja, kao i jačanje uloge online medija u demokratizaciji društva. Takođe, Beogradska otvorena škola ima svog predstavnika u Nadzornom odboru ovog udruženja.

Savet za Nacionalni okvir kvalifikacija Republike Srbije predstavlja savetodavno telo Vlade Republike Srbije, koje daje preporuke o procesu planiranja i razvoja ljudskog potencijala u skladu sa javnim politikama u oblasti učenja, zapošljavanja, karijernog vođenja i savetovanja. Na javnom konkursu predstavnica BOŠ-a je izabrana za članstvo u Savetu kao jedina predstavnica civilnog društva. Savetom predsedava Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja.

Američka privredna komora u Srbiji (AmCham) - Beogradска otvorena škola je u 2020. godini nastavila partnersku saradnju sa AmCham-om kroz niz aktivnosti, od povezivanja obrazovanja i tržišta rada, razvoja ljudskih resursa do unapređenja veština mladih ljudi i dokazanih lidera. BOŠ je učestvovao u izradi Agende komiteta za zaštitu životne sredine AmCham-a za period 2020-2022, kao i u iniciranju brojnih aktivnosti za saradnju ova dva sektora.

Srpska asocijacija menadžera (SAM) - Tokom pet godina članstvu u udruženju Srpske asocijacije menadžera (SAM) doprinelo se njenom radu, ali je i nizom aktivnosti povećana vidljivost i prepoznatljivost BOŠ-a u poslovnom sektoru. Kroz niz aktivnosti, realizaciju dva događaja, organizovanjem 30 sastanaka i informisanjem preko 500 predstavnika poslovnog i civilnog sektora, aktivnim radom u dva poslovna udruženja, Beogradска otvorena škola je unapredila svoju vidljivost u poslovnoj zajednici i doprinela njenom razvoju, kao i unapređenju međusektorskog partnerstva.

Regionalna mreža civilnog društva za praćenje reforme javne uprave (VeBER)

Regionalna mreža civilnog društva za praćenje reforme javne uprave Veber prati reformu javne uprave u državama Zapadnog Balkana. Beogradска otvorena škola članica je ove mreže od 2016. godine, a ukupni cilj delovanja Mreže jeste da istakne značaj, poveća učešće i ojača civilno društvo na Zapadnom Balkanu tokom praćenja.

Registrar nacionalnog internet domena Srbije (RNIDS)

Beogradска otvorena škola kao jedna od osnivača Registra nacionalnog interneta domena Srbije od 2007. godine u svom radu aktivno doprinosi razvoju interneta u Srbiji i pruža podršku u razvoju ove fondacije.

ČLANSTVA U RADNIM GRUPAMA I TELIMA

Beogradska otvorena škola ima svoje predstavnike u sledećim radnim grupama i telima:

- HR forum Američke privredne komore u Srbiji
- Labor Task Force Američke privredne komore u Srbiji
- Međuministarska grupa za praćenje sprovođenja Akcionog plana za sprovođenje inicijative Partnerstvo za otvorenu upravu u Republici Srbiji za period 2020. do 2022. godine
- Otvoreni model koordinacije za obrazovanje odraslih
- Radna grupa projekta za izradu Dvogodišnjeg ažuriranog izveštaja prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih nacija o promeni klime i Sistema za monitoring, izveštavanje i verifikaciju (MRV) u oblasti klimatskih promena
- Radna grupa za izradu predloga Strategije zapošljavanja u Republici Srbiji za period od 2021. do 2026. i pratećeg akcionog plana zapošljavanja za period od 2021. do 2023. godine
- Radna grupa za izradu Strategije klimatskih promena sa akcionim planom
- Radna grupa za Nacionalni okvir kvalifikacija Srbije i zakon o obrazovanju odraslih
- Radna grupa za otvorene podatke
- Radna grupa za Nacrt zakona o radnoj praksi
- Savet za Nacionalni okvir kvalifikacija Republike Srbije
- Upravni odbor Krovne organizacije mladih Srbije
- Savetodavni odbor Coca-Cole

OBRAZOVNI PROGRAM STUDIJE BUDUĆNOSTI

Beogradska otvorena škola kroz jednogodišnji multidisciplinarni program za odabrane, najbolje studente i studentkinje različitih fakulteta u okviru beogradskih univerziteta već 30 godina razvija buduće inicijatore i nosioce društvenih promena. Iako dolaze sa različitih fakulteta, ono što je zajednička crta svih studenata i studentkinja koji pohađaju obrazovni program *Studijske budućnosti* jeste želja za dodatnim znanjem i veštinama, odnosno motivacija da saznaju i nauče nešto više.

O izuzetnom značaju ovog programa najviše govore sami alumnisti i alumnistkinje, 1.323 izuzetnih pojedinaca, koji su danas uspešni pojedinci koji pokreću promene u javnom i poslovnom sektoru, u domaćoj i svetskoj akademskoj zajednici, a koji i danas ostaju uključeni u brojne aktivnosti BOŠ-a.

Program je namenjen studentima završnih godina osnovnih akademskih i master akademskih studija beogradskih univerziteta koji su posvećeni neprekidnom ličnom i profesionalnom razvoju. U tom svetlu, studenti i studentkinje upisuju upravo ovaj obrazovni program, a kako bi razvili znanja i veštine koja već poseduju, ali i stekli potpuno nova znanja i veštine. Raznovrsnost tema koje se obrađuju na programu istom daje kvalitet multidisciplinarnosti. Program *Studijske budućnosti* se konstantno unapređuje i usklađuje sa potrebama mladih, ambicioznih ljudi i modernim tendencijama u obrazovanju. Sve značajne vesti su objavljene na sajtu [Studijske budućnosti](#), kao podsjetu Beogradske otvorene škole.

Jednogodišnji multidisciplinarni program *Studijske budućnosti* sastoji se od:

- [Modula znanja i veština](#);
  - *Budućnost države i društva,*
  - *Veštine za budućnost,*
  - *Učionica 4.0 i*
  - *Pogledi ka Evropi;*
- [Programa stažiranja](#);
- [Alumni2Students programa mentorstva](#);
- [Izrade završnog projekta](#).

Obrazovni program *Studijske budućnosti* finansiran je od strane Beogradske otvorene škole, kao i od donacija Alumni zajednice. U 2022. godini, prolećni semestar akademske 2021/22. godine finansiran je od strane BOŠ-a, dok je jesenji semestar akademske 2022/23. godine realizovan uz pomoć i podršku alumni donacija prikupljenih u okviru pete Alumni donatorske žurke održane 16. novembra 2022. godine.

U 2022. godini realizovana su dva semestra na obrazovnom programu:

- Drugi semestar akademske 2021/22. godine za 10 studenata XXIX generacije koji je trajao od 26. januara do 9. maja 2022. godine;
- Prvi semestar akademske 2022/23. godine za 20 studenata XXX generacije koji je trajao od 15. oktobra do 23. decembra 2022. godine.

Tokom 2022. godine, realizovana su četiri modula predavanja znanja i veština i *Alumni2Students* program za ukupno 30 studenata obrazovnog programa *Studije budućnosti*. U ovom periodu, organizovano je 52 predavanja i radionica u okviru modula znanja i veština i u formi specijalnih predavanja, 6 psiholoških radionica i 2 *Students2Students predavanja*. Pripremljeno je 8 završnih projekata (šest akademskih eseja, jedan predlog praktične politike, jedna studija slučaja) koji će biti objavljeni u Zborniku završnih radova XXVIII i XXIX generacije studenata obrazovnog programa *Studije budućnosti*. Ukupno 10 studenata XXIX generacije je učestvovalo u realizaciji programa stažiranja koji su kroz saradnju sa mentorima na praksi stekli znanja i veštine neophodna za tržište rada, dok je za svih 20 studenata XXX generacije dogovorena realizacija programa stažiranja u 2023. godini.

Drugi semestar XXIX generacije obrazovnog programa Studija budućnosti (akademска 2021/22. godina)

Studenti XXIX generacije u 2022. godini imali su prilike da slušaju i učestvuju na predavanjima i radionicama u okviru nastavnih modula [Učionica 4.0](#) i [Pogledi ka Evropi](#). Pored toga, učestvovali su u programu stažiranja, kao i *Alumni2Students* programu mentorstva. Konačno, studenti su uspešno izradili završne projekte u jednoj od tri forme – akademski esej, predlog javne politike i studija slučaja.

Modul Učionica 4.0

Cilj modula je da upozna studente sa širim društvenim implikacijama nove tehnološke revolucije. Kroz nastavu na ovom modulu, ukazuje se na ključne izazove, opasnosti i prednosti koje revolucija 4.0 nosi kako za pojedinca tako i za globalno društvo u celini. Predavanja u okviru Učionice 4.0 studentima pružaju mogućnost da spoznaju kompleksni odnos tehnologije i društva. Studenti imaju jedinstvenu priliku da sa eminentnim predavačima razgovaraju na teme iz oblasti arhitekture, novih tehnologija, medicine, informacionog društva i novih medija.

Modul Pogledi ka Evropi

Cilj modula je da osposobi studente da kritički promišljaju buduće pravce razvoja Evropske unije (EU). Kroz multidisciplinarni pristup svakoj od teme koje se obrađuju, studentima je omogućeno da se upoznaju sa postojećim projekcijama razvoja EU, argumentovano pokreću i učestvuju u debatama o različitim scenarijima razvoja najznačajnijih praktično-političkih procesa u EU.

Ukupno je realizovano 35 predavanja i radionice u okviru modula znanja i veština, kao i kroz specijalna predavanja, obuke za pisanje predloga praktičnih politika, akademskih eseja, izrada studije slučaja. Pored toga, održane su i vannastavne aktivnosti poput književnih i filmskih večeri, a u okviru programa je takođe održana i [info sesija o programima CEU, akademskom i karijernom savetovanju](#), koju je održala karijerna savetnica Beogradske otvorene škole Marija Milosavljević.

Specijalno predavanje Leadership comes in all shapes and forms koje je održao direktor Coca Cola HBC Svetoslav Atanasov

U prolećnom semestru 2022. godine organizovana su i 2 *Students2Students* predavanja u okviru koje studenti tekuće generacije pripremaju predavanje za ostale polaznike ovog programa. Glavna ideja je da studenti dobiju priliku da međusobno razmenjuju znanja i veštine koje poseduju, u vidu interaktivnih i pažljivo pripremljenih predavanja. Teme koje su obrađene u okviru *Students2Students* predavanja su: [Politička kultura - primer Srbije](#), koje je održao student Nikola Ilić i [Crno i zlatno – Dobre i loše strane blockchain tehnologije](#), koje je održao student Nikola Pavlov.

*Predavanje Crno i zlatno – Dobre i loše strane blockchain tehnologije, u okviru *Students2Students* programa održao je Nikola Pavlov*

U maju 2022. godine je u okviru obrazovnog programa *Studije budućnosti* organizovana poseta studenata Sremskim Karlovcima. Kroz ovaj jednodnevni izlet studenti su imali priliku da se dodatno upoznaju međusobno, ali i da upoznaju znamenitosti ovog grada.

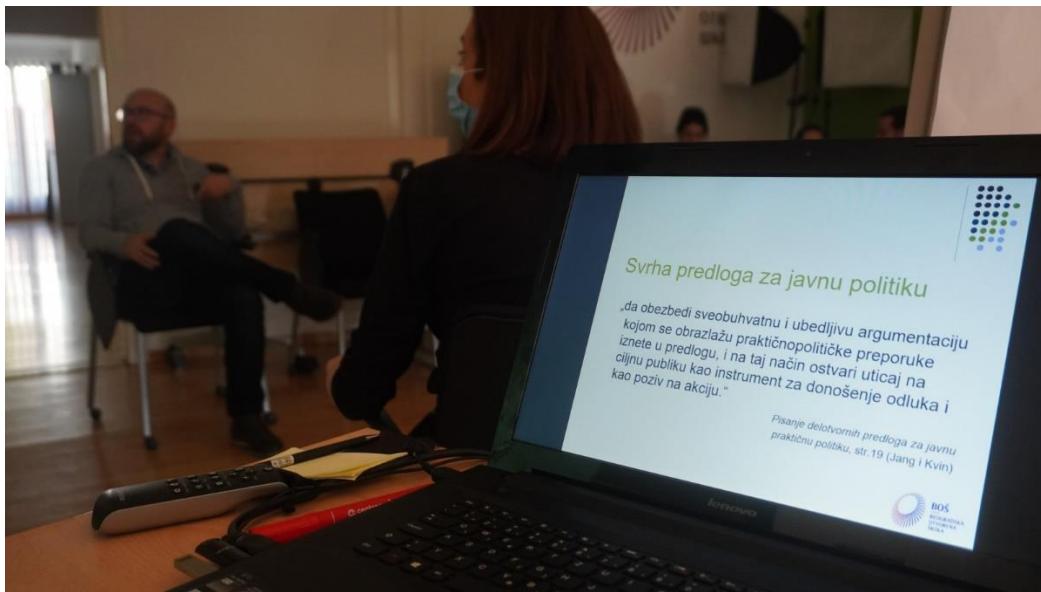

Poseta studenata i studentkinja XXIX generacije Sremskim Karlovcima

Kroz realizaciju programa stažiranja, svi studenti XXIX generacije su obavili praksu u partnerskim organizacijama i institucijama, u periodu od novembra 2021. do septembra 2022. Cilj programa stažiranja je da studente pripremi za svet rada i da im pomogne da steknu kompetencije koje su u potražnji na tržistu radu. Studenti su imali prilike da, u saradnji sa mentorom iz date kompanije i institucije, program prakse obave u sledećim organizacijama i institucijama, uključujući i Beogradsku otvorenu školu: Agencija Olaf&McAteer, Institut za evropske studije –IES, Centar za međunarodne i bezbednosne poslove (ISAC fond) Fondacija Hajnrih Bel, OTP banka, Centar za slobodne izbore i demokratiju (CeSID).

U toku 2022. godine svi studenti XXIX generacije su uspešno završili *Alumni2Students* program mentorstva gde su imali priliku da dobiju profesionalno i lično usmerenje od strane istaknutih članova BOŠ Alumni zajednice, koja broji više od 1.300 ljudi iz poslovnog, civilnog i javnog sektora.

Kada je reč o pisanju završnih projekata, svih 10 studenta su uspešno napisali završne projekte kroz jednu od tri forme - studija slučaja, predlog praktične politike ili akademski esej, a za svaku od formi završnog rada su imali podršku i pomoć predstavnika BOŠ-a. Kada je reč o predlogu praktične politike, mentori studentima su bili Vladimir Pavlović i Aleksandra Đurović, mentori u pogledu studije slučaja su bili Ognjan Pantić, Aleksandra Zdravković i Milica Matanović, dok je mentor studentima kada je reč o akademskim esejima bio Pavle Nedić.

Obuka za pisanje predloga javne politike koju su održali Vladimir Pavlović, savetnik za javne politike i Aleksandra Đurović, savetnica za istraživanja, monitoring i evaluaciju

Semestralne evalucije studenata ukazuju na to da je velika većina studenata izuzetno zadovoljna predavanjima u prolećnom semestru akademske 2021/22. godine, a da kada je reč o ocenama predavača, kao i da bi opet upisali program i preporučili ga kolegama.

Dodela diploma studentima XXIX generacije obrazovnog programa *Studije budućnosti* održana je u okviru BOŠ godišnje *Move.Link.Engage.* konferencije, te su time studenti i studentkinje XXIX generacije postali deo najveće Alumni zajednice u Srbiji.

Dodela diploma studentima i studentkinjama XXIX generacije Studija budućnosti

Prvi semestar XXIX generacije obrazovnog programa Studija budućnosti (akademska 2022/23. godina)

[Kampanja za upis XXX generacije obrazovnog programa](#) je obuhvatila kampanju na društvenim mrežama, kačenje plakata po fakultetima, ali i skoro 20 prezentacija koje se održane na brojnim fakultetima u okviru beogradskih univerziteta, kao i u nekoliko studentskih organizacija.

Kroz ove prezentacije, učesnici, odnosno studenti su imali prilike da saznaju sve detalje o procesu prijave i selekcije, ali i o svim aspektima obrazovnog programa *Studije budućnosti*. [Info danu](#), koji je održan u prostorijama BOŠ-a su prisustvovali i polaznici i polaznice XXIX generacije koji su govorili nešto više o samim celinama *Studija budućnosti*, ali su i preneli svoje lično iskustvo i utiske tokom pohađanja Programa.

Nakon realizovane kampanje [u dva upisna kruga](#) u periodu maj – septembar 2022. godine i procesa selekcije kandidata, odabранo je 20 studenata jubilarne, XXX generacije, koji su u drugoj polovini 2022. godine uspešno završili jesenji semestar obrazovnog programa *Studije budućnosti*. Jesenji semestar trajao je od 15. oktobra do 23. decembra 2022. godine.

Studenti i studentkinje dolaze sa devet različitih fakulteta i to njih četvoro sa Fakulteta političkih nauka, dvoje sa Filološkog fakulteta, šestoro sa Filozofskog fakulteta, troje sa Pravnog fakulteta, i po jedan sa Medicinskog fakulteta, Farmaceutskog fakulteta, Poljoprivrednog fakulteta, Fakulteta organizacionih nauka, Fakulteta za informatiku i računarstvo.

Studenti XXX generacije u 2022. godini imali su prilike da slušaju i učestvuju na predavanjima u okviru nastavnih modula [Budućnost države i društva](#) i [Veštine za budućnost](#).

Jesenji semestar je otpočeo predavanjem Bojane Jevtović na temu
Kreiranje mogućnosti u budućnosti

Modul Budućnost države i društva

Cilj ovog modula je da studente pripremi na promene i upozna ih sa aktualnostima koje se dešavaju pod rastućim uticajem društvenih, ekonomskih, političkih faktora koje se vezuju za državu, njen položaj na međunarodnoj sceni, ali i za pojedinca i njegov razvoj u kontekstu u kome se nalazi. Kroz interaktivna predavanja studenti stiču znanja o temama koje se odnose na razvoj savremenog sveta, procesima održivog razvoja i klimatskih promena, odnosima između države, društva i društvenog aktivizma, radne snage, ali i kritičkog mišljenja kao osnove za promatranje budućnosti i promena koje ona sa sobom nosi.

Modul Veštine za budućnost

Cilj modula je da studentima pruži priliku da steknu veštine koje će povećati njihovu zapošljivost i konkurentnost na tržištu rada, a koje će imati prilike da dodatno razvijaju na programu prakse ili u okviru prvog zaposlenja. Ovaj modul, pored toga što nudi veštine koje su neophodne za 21. vek, nudi i drugi set veština, čijim sticanjem studenti dobijaju mogućnosti da budu lideri promena u svom okruženju. Ukupno je realizovano 30 časova u okviru modula, kao i kroz psihološke radionice, specijalna predavanja, kao i druženja u okviru književnog kluba i novogodišnjeg druženja. Ukupno je realizovano 20 predavanja u okviru modula – 10 u okviru modula *Budućnost države i društva* i 10 u okviru modula *Veštine za budućnost*, 6 psiholoških radionica, jedno specijalno predavanje, 2 književna kluba, kao i brojna neformalna druženja, uključujući razmenu poklona u okviru tajno Deda Mraza.

Program stažiranja

Tokom 2022. godine dogovoren je program stažiranja za studente XXX generacije, koji će biti realizovan tokom 2023. godine. Kada je reč o organizovanju programa stažiranja u jesenjem semestru akademske 2022/2023. godine, sa svakim od studenata organizovane individualne konsultacije povodom programa stažiranja, a kako bi se kroz personalizovani pristup stekao uvid u profesionalne ciljeve studenata i u dogовору са studentima izabrala najbolja organizacija ili institucija за obavljanje programa prakse.

Alumni2Students program mentorstva

Kada je reč o *Alumni2Students* programu mentorstva, u jesenjem semestru akademske 2022/2023. godine su takođe održane individualne konsultacije sa svakim od studenata i studentkinja, a kako bi se svako povezao sa mentorom/mentorkom koja mu najviše može pomoći u ličnom i profesionalnom razvoju. Među mentorima koji učestvuju u ovogodišnjem *Alumni2Students* programu mentorstva je 7 mentora i mentorki koji se po prvi put nalaze u ovoj ulozi i 13 mentora i mentorki koji su i ranije učestvovali.

Programski odbor

U septembru 2022. godine su izabrani novi članovi Programskog odbora alumnisti BOŠ-a – Tamara Vlastelica, vanredna profesorka na Fakultetu organizacionih nauka, Mijat Barjaktarević, stručnjak za iskustva zaposlenih u OTP banci, kao i Pavle Nedić, istraživač pripravnik u Institutu za međunarodnu politiku i privrednu. Pored navedenih, Programski odbor OP čine i Marinko Vučinić, Dobrivoje Lale Erić, i Mina Kuzminac,. Programski odbor je imao više sastanaka u toku jesenjeg semestra akademske 2022/2023. godine, a kako bi, na osnovu pažljive analize rezultata iz prethodnih godina, zajednički osmislio program za jubilarnu, XXX generaciju.

Alumni mreža i Alumni odbor

U 2022. godini, alumnisti Beogradske otvorene škole bili su uključeni u mnogobrojne aktivnosti na *Studijama budućnosti*. Oni su predavači na programu, članovi Programskega odbora OP, ali i mentorji u okviru *Alumni2Students* programa mentorstva. *Alumni2Students* program je u 2022. bio realizovan za XXIX i XXX generaciju studenata; sveukupno, u ovom programu u 2022. godini učestvovalo je 25 mentorova. Alumni odbor je zasebno telo u okviru BOŠ-ove alumni mreže, koje čine izabrani predstavnici svih generacija i programa Beogradske otvorene škole. Alumni odbor se sastaje na mesečnom nivou, te razmatra mogućnosti za dodatna povezivanja, umrežavanja i organizaciju događaja i aktivnosti. U 2022. godini je održano ukupno 2 alumni predavanja – predavanje Zorane Antonijević *Kako krize utiču na rodnu ravnopravnost?*, u onlajn formi, kao i predavanje Pece Popovića *Rok zvezde - nekad i sad*, koje je održano u hibridnoj formi. Novina koja je uvedena se odnosi na Alumni mesečni bilten. Naime, ideja Alumni mesečnog biltena jeste da se kroz različite rubrike sami alumnisti i alumnistkinje bolje upoznaju i umreže, ali i da imaju priliku da se bolje upoznaju sa aktivnostima i projektima BOŠ-a. U tom svetlu, Alumni mesečni bilten ima tri rubrike – rubrika Upoznaj alumniste, rubrika Šta se dešava u BOŠ-u i rubrika Aktuelnosti. Svakako, ključni alumni događaj koji povezuje alumniste, odnosno one koji su već završili program sa polaznicima aktuelne generacije jeste Alumni donatorska žurka. Kroz svoje donacije alumnisti podržavaju dalji razvoj, unapređenje i inoviranje programa. U tom svetlu, peta Alumni donatorska žurka je realizovana u okviru *Move.Link.Engage* konferencije, 16. novembra, u hotelu Mona Plaza. Budući da je Alumni donatorska žurka usledila neposredno nakon dodelje diploma studentima i studentkinjama XXIX generacije, prisutni su imali priliku da upoznaju i požele dobrodošlicu studentima XXIX generacije, ali i da se međusobno druže i povežu. Na petoj Alumni donatorskoj žurci je bilo preko 60 alumnista i alumnistkinja, a prikupljen je rekordni broj donacija.

Doprinos razvoju ljudskih resursa

Obrazovni program *Studije budućnosti* nastavlja da postoji i da se razvija kao jedinstven program koji obezbeđuju znanja i veštine mladim inicijatorima promena danas i u budućnosti. Sa jedne strane ga kralji duga tradicija od 30 godina u kojima je program nastavljao da postoji i da se razvija nezavisno od, pa često i nasuprot brojnim izazovima. Sa druge strane, program ostaje poseban, drugačiji i jedinstven jer se stalno menja i razvija, te prepoznaje promene, a stvara lidere istih. O rezultatima programa najbolje govori činjenica da bogatu alumni mrežu čini preko 1.300 izvrasnih pojedinaca, koji su na važnim pozicijama u svim sektorima društva. Međutim, ono što je jedinstveno za ovu mrežu jeste kontinuirana posvećenost i uključenost BOŠ-ovih aluminista u brojne druge aktivnosti BOŠ-a, a posebno u razvoju i realizaciji programa Studija budućnosti.

AKADEMSKO SAVETOVANJE

Beogradска отворена škola od 2002. godine sprovodi program akademskog savetovanja. BOŠ informiše i savetuје studente o mogućnostima studiranja u inostranstvu, administrira i promoviše programe stipendija, sa ciljem da, kroz povećanje akademske mobilnosti mladih, doprinese razvoju ljudskih resursa i reformi visokog obrazovanja u Srbiji. Kroz program akademskog savetovanja BOŠ osnažuje kapacitete akademske zajednice u Srbiji i to kroz:

- Informisanje kandidata/kinja o mogućnostima akademskog usavršavanja i studiranja u inostranstvu;
- Individualna i grupna savetovanja za izbor visokoškolske institucije i programa studija, kao i prilikom izrade aplikacija za studije u inostranstvu;
- Predstavljanje studijskih programa u inostranstvu na visokoškolskim institucijama i sajmovima obrazovanja;
- Administriranje programa stipendija za osnovne, master i doktorske programe Centralno-evropskog univerziteta u Beču.

Kroz sprovođenje kampanja za regrutaciju studenata i održavanje individualnih i grupnih konsultacija o stipendijama, BOŠ podiže kapacitete mladih za akademsku mobilnost i posreduje u dodeljivanju stipendija najboljim studentima iz Srbije.

Postignuća:

- U okviru BOŠ-ove kampanje, 130 studenata iz Srbije je izrazilo želju da upiše osnovne, master ili doktorske studije na Centralno-evropskom univerzitetu (CEU) u akademskoj 2022/2023. godini;
- Ukupno desetoro studenata iz Srbije je dobilo stipendiju Centralno-evropskog univerziteta za osnovne, master i doktorske programe studija na ovom univerzitetu u akademskoj 2022/2023. godini.

U toku 2022. godine, BOŠ je održao dva događaja sa ciljem pružanja podrške u domenu akademskog savetovanja namenjenih studentima koji su zainteresovani za programe studija na CEU, kao i pet individualnih akademskih savetovanja. Tokom februara 2022. godine, održana je prezentacija studija na CEU na događaju „Hoću-neću baš taj fakultet“, dok je u martu 2022. godine, održana prezentacija master programa na CEU studentima Studija budućnosti. Održana je pripremna sesija za studente koji pohađaju CEU u akademskoj 2022/2023. godini, kojoj je prisustvovalo troje studenata i alumnista.

Centralno-evropski univerzitet

U protekloj godini, BOŠ je, u saradnji sa CEU-om, posredovao u administriranju stipendije za osmoro studenata iz Srbije koji su dobili priliku da pohađaju osnovne, master i doktorske studije na ovom univerzitetu u akademskoj 2022/23. godini. U 2022. godini BOŠ je sproveo onlajn promotivnu kampanju za promociju konkursa i programa za osnovne, master i doktorske studije na Centralno-evropskom univerzitetu, imajući u vidu epidemiološku situaciju izazvanu virusom COVID-19. Cilj saradnje sa CEU-om je da se zainteresovani učenici srednjih škola i studenti iz Srbije informišu o programima stipendija ovog univerziteta, kao i da dobiju pomoć prilikom prijavljivanja na studije, te adekvatnu pripremu pre odlaska na studije.

U okviru aktivnosti i saradnje sa CEU održano je preko 25 individualnih, kao i 5 grupnih savetovanja kroz koje su zainteresovani pojedinci mogli da dobiju dodatne informacije i podršku za apliciranje na programe CEU. U 2022. godini održana su dva vebinara sa predstavnicima i sadašnjim studentima CEU koji su podelili svoje iskustvo studija i odgovorili na dodatna pitanja zainteresovanih studenata. Projektni tim održao je i pripremnu sesiju sa alumnistima i studentima koji su od oktobra počeli studije na CEU gde su alumnisti podelili savete i preporuke kako da se najefikasnije ostvare sve obaveze tokom studija kao i za sve potrebne administrativne procese.

Aktivnosti:

- Dva događaja na kojima su predstavljeni programi studija na CEU u cilju pripreme aplikacija za studije na CEU, održanih 14. februara 2022. godine i 9. marta 2022.;
- Pripremna onlajn sesija za studente koji pohađaju CEU u akademskoj 2022/2023. godini kojoj je prisustvovalo troje budućih studenata i jedan alumnista, 11. avgusta 2021. godine.
- Organizovano je 5 onlajn individualnih konsultacija sa studentima zainteresovanim za studije na CEU-u i dostupne u periodu od januara do oktobra 2022. godine.

Postignuća:

Realizacijom navedenih aktivnosti u okviru saradnje sa CEU-om podignut je nivo informisanosti studenata o mogućnostima studiranja u inostranstvu, što je doprinelo zainteresovanosti studenata za podizanje sopstvenih kapaciteta putem daljeg akademskog usavršavanja.

Doprinos razvoju ljudskih resursa

Realizacijom navedenih aktivnosti u oblasti akademskog savetovanja, BOŠ doprinosi podizanju kapaciteta zainteresovanih studenata i mlađih profesionalaca za razvoj znanja i veština kroz akademsko usavršavanje na prestižnim visokoškolskim institucijama u inostranstvu. Pored toga, BOŠ aktivno prati razvoj politika visokog obrazovanja u Srbiji, kao i na evropskom nivou, nastojeći da podstiče razmenu obrazovnih resursa i mobilnost mlađih. BOŠ takođe prepoznaje socijalni kapital sakupljen u alumni mreži koju čine studenti i diplomci iz Srbije koji su studirali u inostranstvu.

KARIJERNO SAVETOVANJE

Cilj karijernog savetovanja jeste osnaživanje pojedinaca da donesu informisane odluke u vezi sa razvojem karijere. Onlajn karijerno savetovanje na portalu BOŠ Karijera je stalno dostupna usluga svim zainteresovanim posetiocima portala koji imaju nedoumice u vezi sa daljim razvojem svoje karijere.

Na pitanja u okviru karijernog savetovališta na BOŠ Karijeri u toku 2022. godine ažurno je odgovarao tim koji je prošao kroz obuke za karijerno informisanje i onlajn karijerno savetovanje i to kroz:

- Blizu 200 individualnih savetovanja;
- Ukupno 797.175 poseta i 299.712 korisnika u 2022. godini na portalu BOŠ Karijera;
- Dok ukupan broj registrovanih članova do 2022. godine iznosi više od 55 hiljada mladih.

Kroz onlajn karijerno savetovanje i informisanje pojedinaca preko portala BOŠ karijera (karijera.bos.rs) realizovano je 193 individualnih karijernih onlajn savetovanja, odnosno poslato je 170 imejlova koji sadrže informacije i savetovanje kao odgovor na postavljena pitanja i dileme korisnika/ca, i realizovano je 20 individualnih konsultacija. Takođe, 299.712 posetilaca sajta BOŠ Karijera dobilo je informacije u vezi sa obrazovanjem (visokoškolskim ustanovama u Srbiji, uključujući privatne i državne fakultete i visoke škole), zanimanjima (potrebnom formalnom obrazovanju, opisu zanimanja, i prosečnim platama za određeno zanimanje), pisanjem CV-ja i upravljanjem karijerom.

Zainteresovani su imali priliku da dobiju informacije u vezi sa obrazovanjem (visokoškolskim ustanovama u Srbiji, uključujući privatne i državne fakultete i visoke škole), zanimanjima (potrebnom formalnom obrazovanju, opisu zanimanja, i prosečnim platama za određeno zanimanje), pisanjem CV-ja i upravljanjem karijerom.

Doprinos razvoju ljudskih resursa

Realizacijom usluga karijernog savetovanja, BOŠ doprinosi podizanju kapaciteta mladih i odraslih pojedinaca za unapređenje veština upravljanja karijerom. Pored toga, BOŠ aktivno pruža podršku i karijernim praktičarima i svima koji su zainteresovani za oblast karijernog savetovanja kroz pružanje adekvatnih resursa i mentorsku podršku.

**UNAPREĐENJE
JAVNIH
POLITIKA**

ENERGIJA, KLIMA I ŽIVOTNA SREDINA

Beogradska otvorena škola doprinosi odgovornoj politici životne sredine, koja je zasnovana na učešću javnosti u procesu donošenja odluka i partnerstvu civilnog društva, privatnog sektora i javnih institucija. Naš cilj je očuvana životna sredina, unapređeno javno zdravlje i kvalitet života građana, kroz uspešnu primenu evropskih pravnih normi i standarda u oblasti očuvanja i unapređenja životne sredine, nisko-ugljenične ekonomije i integracije politike životne sredine u druge sektorske politike.

U oblasti zaštite i očuvanja životne sredine BOŠ aktivno zagovara i podržava:

- dostupnost informacija i puno učešće građana u donošenju odluka;
- poštovanje Arhuske konvencije i usvojenog horizontalnog zakonodavstva EU u oblasti zaštite životne sredine;
- uključivanje javnosti u ranoj fazi donošenja odluka, u fazi definisanja problema i izbora najpovoljnijih opcija;
- lokalne zajednice koje su sposobne da odgovore izazovima zaštite životne sredine i prirodnih resursa, zadovoljenja energetskih potreba i klimatskih promena;
- dekarbonizaciju energetskog sektora – proizvodnju energije uz nisku emisiju gasova sa efektom staklene baštice;
- energiju po prihvatljivoj ceni za energetski sektor, privredu i građane;
- pouzdano i kvalitetno snabdevanje energijom koje nije pretnja životnoj sredini i zdravlju ljudi;
- kreiranje lokalnih razvojnih politika u skladu sa specifičnostima i potrebama lokalnih zajednica, uz puno učešće građana.
- pokretanje širokog društvenog dijaloga o Agendi 2030 i ciljevima održivog razvoja u oblasti zaštite životne sredine.

Aktivnosti i postignuća u programskoj oblasti Energija, klima i životna sredina u 2022. godini se odnose na:

- Organizovane 3 radionice za 69 učesnika, 10 javnih događaja sa više od 180 učesnika, kao i 11 treninga za više od 160 učesnika i konferencija i 2 okrugla stola u prisustvu više od 80 ljudi;
- Organizovan je regionalni sastanak, kom je prisustvovalo 47 učesnika, kao i dve fokus grupe sa 11 učesnika;
- Članovi tima su učestvovali u 8 TV emisija, radio emisija i 3 podkasta;
- Objavljeno je 11 članaka u elektronskim i štampanim novinama;
- Objavljena su tri izdanja newsletter-a Platforme „Održivi razvoj za sve”;
- Objavljeno je 6 publikacija, kao i edukativni onlajn kurs;
- Programski tim aktivno je učestvovao u procesima donošenja javnih politika i instrumenata javne politike u oblasti zaštite životne sredine, energetike i klimatskih promena (pisanje komentara na planska dokumenta, učešće u javnim raspravama, radnim grupama, konsultativnim sastancima sa nadležnim organima i slično).

U toku 2022. godine, aktivnosti BOŠ-a u okviru programske oblasti Energija, klima i životna sredina bile su realizovane kroz deset projekata. Na događajima koje je organizovao BOŠ u programskoj oblasti Energija, klima i životna sredina u 2022. godini učestvovalo preko 550 predstavnika javnog sektora, civilnog društva, privrede, međunarodnih partnera, medija, predstavnika akademske zajednice i pojedinaca.

Kao članica Koalicije 27 (mreže organizacija civilnog društva) Beogradska otvorena škola je učestovala u izradi devetog godišnjeg izveštaja iz senke za poglavlje 27 koje pokriva oblast zaštite životne sredine i klimatskih promena. Izveštaj pod nazivom „Poglavlje 27 u Srbiji: Korak napred, nazad dva“, objavljen je u oktobru 2022. godine. BOŠ je dao doprinos izradi tri poglavlja u okviru ovog izveštaja - Horizontalno zakonodavstvo, Klimatske promene i Kvalitet vazduha.

Tokom 2022. godine, članovi tima u programskoj oblasti „Energija, klima i životna sredina“ BOŠ-a, učestvovali su u sledećim procesima javnih rasprava, kroz slanje komentara na predmetna dokumenta i/ili učešće na javnim prezentacijama:

- Nacrt zakona o proceni uticaja na životnu sredinu;
- Nacrt zakona o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu;
- Nacrt Strategije razvoja Grada Beograda do 2027. godine;
- Elaborat Generalnog urbanističkog plana Grada Beograda do 2041. godine;
- Predlog koncepta politike reforme prostornog i urbanističkog planiranja.

Beogradska otvorena škola uključena je u sledeće radne grupe Ministarstva rударства i energetike i Ministarstva zaštite životne sredine:

- 1) Radna grupa za praćenje realizacije i upravljanje postupkom izrade i usvajanje nove Strategije razvoja energetike Republike Srbije do 2040. godine sa projekcijama do 2050. godine i Programa ostvarivanja Strategije i izrade izveštaja o strateškoj proceni uticaja Strategije razvoja energetike na životnu sredinu i izrade izveštaja o strateškoj proceni uticaja Programa ostvarivanja Strategije razvoja energetike na životnu sredinu;
- 2) Radna grupa u okviru projekta IPA 2017 „Dalji razvoj kapaciteta energetskog planiranja“, u okviru kog će biti izrađen Integrisani nacionalni energetski i klimatski plan Republike Srbije za period 2021. do 2030. godine, sa projekcijama do 2050. godine (INEKP);
- 3) Radna grupa za praćenje realizacije Projekta „Dijagnostika pravedne tranzicije: Srbija“;
- 4) Radna grupa za izradu Strategije zaštite životne sredine sa Akcionim planom.

Kada su u pitanju istraživačke aktivnosti, sprovedena su sledeća istraživanja:

- O lokalizaciji Agende 2030;
- Stavovima lokalnih zajednica na temu pravedne energetske tranzicije i mogućnosti za alternativni ekonomski razvoj;
- O delotvornosti učešća organizacija civilnog društva i građana u kreiranju i monitoringu javnih politika u oblasti životne sredine – perspektiva predstavnika javnog sektora i ekspertske zajednice.

U okviru programske oblasti Energija, klima i životna sredina realizovano je 10 projekata i to:

- 1) **Zeleni inkubator – razvoj kompetentnog civilnog društva za podršku primene pravnih tekovina Evropske unije u oblasti zaštite životne sredine;**
- 2) **Reforma javnih finansija – Agenda 2030: Platforma za opštедruštveni dijalog - Održivi razvoj za sve;**
- 3) **Lokalni akteri za čistu energiju i vazduh;**
- 4) **Energetske zadruge;**
- 5) **Ujedinjeni Balkan za čist vazduh;**
- 6) **Volvox- Snažnije učešće civilnog društva u izradi i praćenju politika zaštite životne sredine;**
- 7) **Regionalni sastanak organizacija civilnog društva;**
- 8) **Zajedno za životnu sredinu;**
- 9) **Civilno društvo za energetsku tranziciju;**
- 10) **Energetska tranzicija i dekarbonizacija na Zapadnom Balkanu.**

Zeleni inkubator – Razvoj kompetentnog civilnog društva za podršku primene pravnih tekovina Evropske unije u oblasti zaštite životne sredine

Projekat „Zeleni inkubator“ sprovodio se u saradnji sa Mladim istraživačima Srbije i Inženjerima zaštite životne sredine. Projekat je imao za cilj da doprinese osnaživanju kapaciteta organizacija civilnog društva koje se bave pitanjima zaštite životne sredine, naročito za praćenje procesa evropskih integracija Republike Srbije, neguje inicijative lokalnih neformalnih grupa, kao i da istraži potencijale i izradi preporuke za socio-ekonomski razvoj lokalnih zajednica na principima zelene (cirkularne) ekonomije. Projekat se realizovao u periodu od 1. januara 2020. do 31. decembra 2022. godine. Opšti cilj projekta je razviti kompetentno civilno društvo koje doprinosi reformskim procesima i integraciji Srbije u EU. Specifični cilj je jačati kapacitete i povećati učinkovitost civilnog društva u Srbiji u rešavanju izazova iz oblasti zaštite životne sredine i društveno-ekonomskog razvoja.

Aktivnosti tokom treće godine projekta:

- Unapređenje i predstavljanje metodologije praćenja procesa implementacije politika iz oblasti zaštite životne sredine na lokalnom nivou.
- Izrada i objavljivanje „Zelenih karti“, dokumenata koji pokazuju koliko su lokalne samouprave u Srbiji posvećene sprovođenju politika i propisa u zaštiti životne sredine.
- Objavljinjanje Izveštaja iz senke Koalicije 27 i lokalnih organizacija civilnog društva.
- Organizovanje „Zelenih razgovora“ kao tematskih diskusija u kojima učestvuju različite zainteresovane strane.
- Predstavljanje rezultata istraživanja o potencijalima za socio-ekonomski razvoj lokalnih zajednica.

Rezultati treće godine projekta:

- Unapređena i predstavljena Metodologija za praćenje javnih politika iz oblasti zaštite životne sredine na lokalnom nivou.
- Razvijen i predstavljen Resurs centar Koalicije 27, sistem stručne pomoći i mentorstva od strane članica Koalicije odarabranim organizacijama i neformalnim grupama u oblasti zaštite životne sredine.
- Održano 6 Zelenih razgovora i jedan događaj umrežavanja predstavnika civilnog društva, donatorske zajednice, donosilaca odluka i privatnog sektora.
- Objavljeno 12 studija o potencijalima za socio-ekonomski razvoj lokalnih zajednica i održane 3 prezentacije rezultata studija.

Doprinos unapređenju javnih politika

Projekat „Zeleni inkubator – Razvoj kompetentnog civilnog društva za podršku primene pravnih tekovina Evropske unije u oblasti zaštite životne sredine“ je u 2022. godini doprineo ostvarivanju drugog strateškog cilja Beogradske otvorene škole, unapređenje javnih politika, kroz uključivanje javnosti u praćenje procesa primene pravnih tekovina Evropske unije iz oblasti zaštite životne sredine i klimatskih promena i kroz povećanje transparentnosti i dostupnosti informacija o kvalitetu životne sredine na lokalnom nivou.

*Zeleni razgovori i susreti o životnoj sredini,
Beograd, 17. jun 2022.*

Reforma javnih finansija – Agenda 2030: Platforma za opštredruštveni dijalog „Održivi razvoj za sve“

Projekat Reforma javnih finansija – Agenda 2030: Platforma za opštredruštveni dijalog „Održivi razvoj za sve“ realizuje sa ciljem uspostavljanja dijaloga između brojnih članova društva, predstavnika različitih društvenih grupa, kako iz nedržavnog sektora, tako i donosilaca odluka, o sprovođenju Agende 2030 kroz delovanje Platforme „Održivi razvoj za sve“. Ova Platforma nastoji da svojim delovanjem prepozna razvojne prioritete društva koji su u vezi sa ciljevima održivog razvoja, mapira nedostatke u pripremljenosti Srbije za sprovođenje Agende i aktivno zagovara za bolje sprovođenje Agende u narednom periodu. Platforma je podeljena u tri dimenzije koje se bave ekonomskim, socijalnim i pitanjima zaštite životne sredine. Partneri na projektu su Beogradska otvorena škola, Fondacija BFPE za odgovorno društvo, Centar za visoke ekonomske studije, Fondacija Ana i Vlade Divac, Fondacija Centar za Demokratiju, Timočki omladinski centar i Smart Kolektiv, a implementacioni partner je Nemačka organizacija za međunarodnu saradnju (GIZ). Prva faza projekta trajala je do 31.07.2022. godine, dok je druga faza počela 01.10.2022. godine i trajeće do 31.05.2022. godine.

Aktivnosti:

- Istraživanje o pripremljenosti Srbije za sprovođenje Agende 2030 u Srbiji;
- Uspostavljanje opštredruštvenog dijaloga o aktuelnim procesima povezanim sa procesom učešća javnosti u oblasti zaštite životne sredine;
- Sprovođenje programa E-learning o Agendi 2030;
- Podrška organizacijama civilnog društva na lokalnom nivou za učešće u procesu izrade i praćenja sprovođenja lokalnih razvojnih planova u oblasti zaštite životne sredine;
- Doprinos izradi lokalnih razvojnih planova u oblasti zaštite životne sredine;
- Informisanje javnosti na nacionalnom i lokalnom nivou o Agendi 2030 i ciljevima održivog razvoja u oblasti zaštite životne sredine.

Rezultati:

- Objavljena publikacija „Srbija 2030: Upravlja li Srbija svojim (održivim) razvojem?“
- Održan sastanak sa predstvincima donosioca odluka povodom predstavljanja izveštaja „Srbija 2030: Upravlja li Srbija svojim (održivim) razvojem?“ sa prisustvom 21 učesnika;
- Objavljena „Analiza procesa učešća javnosti u donošenju Prostornog plana Republike Srbije od 2021. do 2035. godine“ sa preporukama za donosioce odluka;
- Objavljen sažeti predlog javne politike „Kako obezbediti delotvorno učešće organizacija civilnog društva u donošenju Zakona o životnoj sredini – Slučaj Zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode“ sa preporukama za donosioce odluka;
- Poslat Doprinos Planu razvoja Grada Bora u oblasti zaštite životne sredine;
- Snimljene, objavljene i promovisane dve reportaže u Boru o lokalnim razvojnim prioritetima i izazovima u oblasti zaštite životne sredine;
- Održan panel „Energetska tranzicija – šansa za oporavak“ u okviru projektne konferencije „Agenda 2030 – Zajedno ka održivoj budućnosti“;
- Snimljen, objavljen i promovisan onlajn kurs o ciljevima održivog razvoja u oblasti zaštite životne sredine;
- Održano 40 sastanaka sa partnerskim organizacijama.

Doprinos unapređenju javnih politika

Sпровођење активности на овом пројекту доделило је реализацији другог стратешког циља БОŠ-а – унапређење јавних политика, кроз мапирање недостатака за спровођење Агенде 2030, дефинисање приоритета и израду препорука за унапређење овог процеса, намењених доносiocима одлука. Такође, остварен је додир ћијеви овог процеса, кроз јачање капацитета организација јавног друштва за разумевање и праћење спровођења Агенде 2030, као и укључивање циљева одрживог развоја у документе јавних политика.

Lokalni akteri за чисту енергију и ваздух

Пројекат представља наставак сарадње која се остварује у периоду до 30. новембра 2022. године са наставком и током 2023. године, са дугорочним фокусом на развој јавних политика које омогућавају прavedну транзицију ка чистој енергији.

Centralni део пројекта чини је праћење и укључивање у процесе доношења одлука од значаја за енергетску транзицију Србије, истраживачке активности усмерене на различите аспекте енергетске транзиције, окупљање зainteresovanih strana и подршка дијалогу о прavednoj energetskoj транзицији. Posebna линија активности у оквиру пројекта односила се на даље шirenje и одрžavanje грађанске мреже за merenje kvaliteta vazduha, и подизање свести о zagađenju vazduha, као уводни део разговора о прavednoj energetskoj транзицији.

Aktivnosti:

- Širenje мреже за грађанско merenje kvaliteta vazduha u Srbiji;
- Organizacija sastanaka sa aktivistima iz različitih средина u Srbiji, a koji se bave kvalitetom vazduha u svojim срединама;
- Razvijanje modela za грађанско праћење industrijskog zagađenja;
- Organizacija okruglog stola na тему industrijskog zagađenja;
- Pružanje подршке u radu организацијама које se bave kvalitetom vazduha u različitim lokalnim срединама;
- Učešće u radu tri Radne grupe pokrenute od стране Министарства рударства и енергетике;
- Organizacija konferencije на тему kvaliteta vazduha;
- Sпровођење истраживања на тему прavedne транзиције и потенцијала развоја привреде u Lazarevcu i Obrenovcu;
- Organizovan sastanak sa aktivistima iz Požarevca i Lazarevca, sa aktivistima из региона који ради на теми прavedne транзиције;
- Organizacija јавних консултација civilnog društva поводом изrade Integrisanog nacionalnog energetskog i klimatskog плана (INEKP);
- Učešće u programu razmene u оквиру платформе Coal regions in transition, покренуте од стране Европске комисије;
- Izrada i slanje коментара на relevantна dokumenta.

Rezultati:

- Građanska mreža za merenje kvaliteta vazduha proširena na više od 45 lokalnih sredina, od čega je 10 novih zajednica obuhvaćeno u 2022. godini;
- Predstavljena analiza podataka dobijenih iz građanske mreže za merenje kvaliteta vazduha;
- Organizovan javni događaj na temu kvaliteta vazduha, rezultata građanskog merenja kvaliteta vazduha i javnog zdravlja;
- Održani sastanci i pružena podrška organizacijama koje se na lokalu bave problem zagađenja vazduha;
- Organizovana dva sastanka i razmena iskustava među aktivistima koji se bave kvalitetom vazduha u svojim lokalnim sredinama;
- U Surdulici postavljen senzor za merenje industrijskog zagađenja;
- Nabavljeni dva senzora za merenje industrijskog zagađenja;
- Organizovan okrugli sto na temu industrijskog zagađenja vazduha, na kojem su učestvovali aktivisti iz različitih gradova Srbije, eksperti za kvalitet vazduha i javno zdravlje, kao i predstavnici inspekcije za zaštitu životne sredine;
- Pokrenut javni dijalog povodom izrade Integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana (INEKP);
- Izrađeni i poslati komentari na Integrisani nacionalni i klimatski plan (INEKP);
- Organizovane dve fokus grupe, u Lazarevcu i Obrenovcu, kao i razgovor sa predstavnicima Privredne komore Beograd, na temu pravedne tranzicije u ovim opštinama i mogućnosti razvoja privrede bez uglja;
- Izrađeni i poslati komentari na dokument "Dijagnostika pravedne tranzicije";
- Održan sastanak aktivista iz Lazarevca i Požarevca, sa aktivistima iz regiona koji se bave pravednom tranzicijom u Makedoniji, Bosni i Grčkoj.

Doprinos unapređenju javnih politika

Projekat „Pravedna energetska tranzicija u Srbiji” doprinosi ostvarenju drugog strateškog cilja Beogradske otvorene škole, unapređenje javnih politika, kroz podizanje svesti o zagađenju vazduha u brojnim lokalnim sredinama u Srbiji, uključivanje javnosti i pokretanje dijaloga o planskim dokumentima u oblasti zaštite vazduha, analizu i učešće u procesima donošenja novih dokumenata koja se tiču kvaliteta vazduha i pravedne energetske tranzicije, kao i pokretanje dijaloga o zakonodavnim i strateškim dokumentima u oblasti energetske tranzicije.

Energetske zadruge

Kroz saradnju sa prvim energetskim zadrugama osnovanim u Srbiji, „Elektropionirom” i „Sunčanim krovovima”, Beogradska otvorena škola je pokrenula ovaj projekat koji ima za cilj da pruži podršku energetskim zadrugama u procesu izgradnje solarne elektrane. Projekat se sprovodio tokom 2022. godine sa nastavkom i u 2023. godini.

Kroz ovaj projekat, članovi energetskih zadruga analizirali su nedavno usvojena dokumenta uz podršku eksperata, podizali su svoje kapacitete na polju planiranja i uspostavljanja zadružnih solarnih elektrana i uključivanja građana u rad tih elektrana. Aktivnosti na temu podrške radu postojećih energetskih zaduga u Srbiji nastaviće se i u narednoj godini.

Aktivnosti:

- Koncipiranje i kreiranje vodiča za uspostavljanje solarne elektrane u vlasništvu energetske zadruge;
- Dizajniranje i uspostavljanje sajta priručnika;
- Definisane tri studije slučaja koje će biti analizirane kroz projekat;
- Učešće na radionici o potencijalima uspostavljanja „Agregacija”;
- Organizovana radionica o uspostavljanju zajednice obnovljivih izvora energije u okviru stambenog bloka;
- Praćenje aktuelnosti na temu kupaca-proizvođača i dostavljanje mišljenja i komentara Ministarstvu rudarstva i energetike;
- Učešće na godišnjoj konferenciji Mreže dobre energije;
- Organizovanje finalne konferencije i predstavljanje rezultata rada na projektu.

Rezultati:

- Dizajniran i uspostavljen sajt za prikazivanje priručnika za uspostavljanje solarne elektrane u vlasništvu energetskih zadruga;
- Izrađeni tekstovi za priručnik;
- Razrađeni koncepti tri studije slučaja i predstavljeni u tekstovima za vodič;
- Sprovedena radionica za zainteresovane stanovnike Blokova na Novom Beogradu, o mogućnostima uspostavljanja zajednice obnovljivih izvora energije;
- Predstavljeni rezultati rada i planovi za uspostavljanje nove zadružne solarne elektrane, na finalnoj konferenciji u Šapcu;
- Predstavljeni rezultati rada na projektu i potencijali udruživanja u energetske zadruge na godišnjoj konferenciji Mreže dobre energije.

Doprinos unapređenju javnih politika

Projekat „Energetske zadruge” doprinosi ostvarenju drugog strateškog cilja Beogradske otvorene škole, unapređenje javnih politika, kroz analizu nedavno usvojenih zakona u oblasti obnovljivih izvora energije, predstavljanje zaključaka javnosti i kreiranje sugestija za njihovo unapređenje, kao i trećem strateškom cilju, kroz izgradnju kapaciteta predstavnika energetskih zadruga.

Ujedinjeni Balkan za čist vazduh

Projekat „Ujedinjeni Balkan za čist vazduh“ pokrenut je od strane Evropskog fonda za Balkan. Kroz ovu kampanju, Beogradska otvorena škola sprovodi koordinisane aktivnosti zajedno sa drugim partnerima iz zemalja Zapadnog Balkana. Cilj kampanje „Ujedinjeni Balkan za čist vazduh“ je da informiše građane Zapadnog Balkana o uzrocima i posledicama zagađenja vazduha, kao i mogućim rešenjima koja bi poboljšala kvalitet vazduha. Ovaj projekat je nastavak projekta istog naziva koji se završio u aprilu 2021. godine, a realizovan je do maja 2022. godine.

Aktivnosti:

- Izrada teksta o Zelenoj agendi za Zapadni Balkan, koji ističe značaj sprovođenja ovog dokumenta za region, sa akcentom na ugao građana, kao i pisanje scenarija za video materijal koji će biti upotrebljen u kampanji u okviru ovog projekta;
- Ažuriranje analize o monitoringu zagađenja vazduha i informisanja građana
- Promocija materijala izrađenih tokom kampanje, na društvenim mrežama.

Rezultati:

- Izrađen tekst na temu „Monitoring i informisanje građana o zagađenju vazduha“;
- Više od 50.000 ljudi dosegnuto kroz objave u okviru kampanje podeljene putem društvenih mreža.

Doprinos unapređenju javnih politika

Projekat „Ujedinjeni Balkan za čist vazduh“ doprinosi ostvarenju drugog strateškog cilja Beogradske otvorene škole, unapređenje javnih politika, kroz podizanje svesti o zagađenju vazduha.

Volvoks – Snažnije učešće civilnog društva u izradi i praćenju politika zaštite životne sredine

Projekat „Volvoks – Snažnije učešće civilnog društva u izradi i praćenju politika zaštite životne sredine“ sprovodi se u partnerstvu sa Mladim istraživačima Srbije i Regulatornim institutom za obnovljivu energiju i životnu sredinu (RERI) u periodu 1. januara 2022. do 31. decembra 2023. godine. Projekat ima za cilj da doprinese reformama politika zaštite životne sredine i klimatskih promena u Srbiji koristeći transformativni potencijal Zelene agende za Zapadni Balkan i evropskih integracija.

Specifični cilj projekta je da doprinese razvoju kompetentnog civilnog društva koje će biti kredibilan partner javnim vlastima u razvoju politika u oblasti životne sredine i vršiti efikasan i nezavisni nadzor u procesima donošenja strateških dokumenata.

Aktivnosti:

- Sprovedeno istraživanje delotvornosti učešća organizacija civilnog društva i građana u kreiranju i monitoringu javnih politika u oblasti životne sredine – perspektiva predstavnika javnog sektora i ekspertske zajednice;
- Sprovođenje konsultacija o ključnim strateškim i zakonodavnim dokumenata u oblasti zaštite životne sredine i klimatskih promena;
- Kreiranje baze znanja za informisane procese učešća građana, organizacija civilnog društva i aktivista;

Aktivnosti:

- Javno zagovaranje i medijska kampanja za transparentne i paticipativne procese kreiranja politike;
- Utvrđivanje učinkovitosti učešća civilnog društva u participativnim mehanizmima;
- Razvijanje i primena inovativnih alata sa ciljem povećanja učešća građana zasnovanih na principu learning-by-doing kojim će se kreirati saradnja;
- Ispitivanje odgovornosti državnih organa i kompanija u vezi sa planovima i projektima sa visokim potencijalnim negativnim uticajem na životnu sredinu;
- Razvoj baze podataka iz sudske prakse u oblasti procene uticaja na životnu sredinu i strateške procene uticaja na životnu sredinu.

Rezultati:

- Uspostavljene inovativne prakse informisanog i inkluzivnog učešća javnosti u procesima donošenja odluka i kreiranja politika u oblasti zaštite životne sredine i klimatskih promena;
- Ojačani kapaciteti organizacija civilnog društva, aktivista i građana da učestvuju u formalnim participativnim mehanizmima za donošenje strateških i zakonodavnih odluka;
- Uspostavljen nezavisni nadzor nad preventivnim mehanizmima zaštite životne sredine (Procena uticaja na životnu sredinu, Strateška procena uticaja na životnu sredinu i inspekcijski nadzor) u vezi sa planovima i projektima sa visokim potencijalnim negativnim uticajima na životnu sredinu;
- Osnaženi kapaciteti lokalnih zajednica da učinkovito brane svoje interese u procesima procene uticaja na životnu sredinu i strateške procene uticaja na životnu sredinu.

Doprinos unapređenju javnih politika

Projekat „Volvoks – Snažnije učešće civilnog društva u izradi i praćenju politika zaštite životne sredine” doprinosi ostvarenju drugog strateškog cilja Beogradske otvorene škole, unapređenje javnih politika, kroz sprovođenje konsultativnih procesa o ključnim strateškim i zakonodavnim dokumentima u oblasti zaštite životne sredine, kao i podizanje svesti o transparentnom i inkluzivnom procesu donošenja odluka u ovoj oblasti. Pored toga, projekat doprinosi i ostvarenju trećeg strateškog cilja Beogradske otvorene škole, podizanje kapaciteta, kroz jačanje kapaciteta predstavnika organizacija civilnog društva i aktivista za praćenje i uključivanje u procese donošenja odluka u oblasti zaštite životne sredine i klimatskih promena.

Regionalni sastanak organizacija civilnog društva

„Regionalni sastanak organizacija civilnog društva“ je polugodišnji sastanak u organizaciji Bankwatch organizacije i Evropske fondacije za klimu. Jesenji sastanak u 2022. godini bio je organizovan uz podršku BOŠ-a, u Beogradu - na kom je prisustvovalo više od 45 učesnika.

Doprinos unapređenju javnih politika

Projekat „Regionalni sastanak organizacija civilnog društva“ doprinosi ostvarenju drugog strateškog cilja Beogradske otvorene škole, unapređenje javnih politika, kroz učvršćivanje saradnje sa partnerima iz regionalne i dalje razvijanje zajedničkih zagovaračkih aktivnosti.

Zajedno za životnu sredinu

Projekat „Zajedno za životnu sredinu“ čiji je cilj unapređenje zaštite životne sredine i biodiverziteta u Srbiji, Beogradska otvorena škola realizuje u saradnji sa partnerskim organizacijama: udruženja EcoNomic Expert Community Association (ENECA), Međunarodne organizacije za zaštitu prirode (IUCN), međunarodnom ekološkom organizacijom The Nature Conservancy (TNC) i Mladim istraživačima Srbije (MIS). Projekat se sprovodi u periodu od 1. septembra 2022. godine do 31. avgusta 2027. godine.

Ciljevi projekta odnose se na jačanje kapaciteta upravljača zaštićenih područja prirode, unapređenje mehanizama finansiranja ovih područja i uključivanje poslovnog sektora i građana u teme očuvanja životne sredine, zaštite biodiverziteta i čistog vazduha.

Glavne aktivnosti na projektu:

- Analiza procesa upravljanja zaštićenim područjima;
- Sprovođenje programa podizanja i jačanja kapaciteta glavnih aktera zaštite prirode,
- Analiza regulatornog okvira i mehanizama finansiranja zaštićenih područja;
- Uključivanje poslovnog sektora u oblast zaštite prirode;
- Praćenje javnih politika i izveštavanja na nacionalnom nivou iz oblasti zaštite životne sredine;
- Ekspertska, mentorska i finansijska podrška organizacijama civilnog društva, medijima i građanima.

Očekivani rezultati projekta su:

- Poboljšana praksa upravljanja zaštićenim područjima;
- Unapređeni kapaciteti relevantnih aktera zaštite prirode, uključujući i upravljače zaštićenih područja;
- Kreirani održivi mehanizmi finansiranja biodiverziteta;
- Podržane inovacije u oblasti razvoja eko-biznisa u okruženju zaštićenih područja;
- Povećana dostupnost informacija o ekološkim javnim politikama;
- Građani imaju veće potrebe za čistom životnom sredinom.

Doprinos unapređenju javnih politika

Projekat „Zajedno za životnu sredinu“ doprinosi ostvarivanju svih strateških ciljeva Beogradske otvorene škole. Projektat podrazumeva ostvarivanje strateškog cilja razvoja ljudskih resursa, kroz aktivnosti koje doprinose unapređenju znanja i veština pojedinaca u oblastima zaštite prirode i životne sredine. Ostvarivanje drugog strateškog cilja, unapređenje javnih politika, realizovaće se kroz sprovođenje konsultativnih procesa o ključnim strateškim i zakonodavnim dokumentima u oblasti zaštite životne sredine, kao i podizanje svesti o potrebi donošenja odluka u ovoj oblasti na transparentan i inkluzivan način. Pored toga, projekat doprinosi i ostvarenju trećeg strateškog cilja Beogradske otvorene škole, jačanje kapaciteta, kroz unapređenje kapaciteta organizacija civilnog društva, poslovnog sektora, ali i javnog sektora kroz kvalitetne programe mentorstva, treninga i međusektorske saradnje, uz razmenu i primenu dobrih praksi.

Energetska tranzicija i dekarbonizacija na Zapadnom Balkanu

Beogradska otvorena škola, u saradnji sa organizacijama Germanwatch iz Nemačke, Balkan Green Foundation iz Prištine i Ekosvest iz Skoplja, učestvuje u sprovođenju projekta Energetska tranzicija i dekarbonizacija na Zapadnom Balkanu, od 1. decembra 2022. do 30. juna 2025.

Opšti cilj ovog projekta je da podrži zemlje Zapadnog Balkana u ubrzaju njihove energetske tranzicije i dekarbonizacije. Ovo uključuje izgradnju jakih mreža civilnog društva u regionu koje mogu same – u bliskoj saradnji sa akademskim krugom i privatnim sektorom – da rade zajedno na nacionalnim i regionalnim reformama, pre svega kroz izradu i usvajanje Integrisanog nacionalnog energetskog i klimatskog plana (INEKP) i uvođenje ciljeva i politika INEK-a u sva relevantna resorna ministarstva i njihove politike.

Glavne aktivnosti na projektu su:

- Uspostavljanje „Klimatskih partnerstava“ kroz mapiranje zainteresovanih strana, formiranje „klimatskih koalicija“ na nacionalnom nivou, kao i redovni sastanci i podizanje kapaciteta;
- Ostvarivanje regionalne saradnje kroz: organizovanje regionalnih sastanaka klimatskih koalicija, organizovanje prekograničnih konsultacija, kao i organizovanje dve studijske posete primerima dobre prakse na Zapadnom Balkanu;
- Izrada Mape puta za dekarbonizaciju, kroz izradu papira na temu dekarbonizacije na nacionalnom nivou, izradu zajedničke mape puta za dekarbonizaciju regiona, kao i predstavljanje mape puta institucijama.

Očekivani rezultati projekta su:

- Unapređenja saradnja i osnaživanje različitih aktera koji se bave politikom borbe protiv klimatskih promena na nacionalnom nivou i regionalnom nivou;
- Doprinos kreiranju ambiciozne politika borbe protiv klimatskih promena zemalja Zapadnog Balkana i mapiranje puta za dekarbonizaciju Zapadnog Balkana.

Doprinos unapređenju javnih politika

Projekat „Energetska tranzicija i dekarbonizacija na Zapadnom Balkanu“ doprinosi ostvarenju drugog strateškog cilja Beogradske otvorene škole, unapređenje javnih politika, kroz umrežavanje aktera iz različitih sektora sa ciljem zagovaranja ambicioznije politike borbe protiv klimatskih promena na nacionalnom nivou.

Uključi se! - Civilno društvo za energetsku tranziciju

Beogradska otvorena škola u saradnji sa Regualtornim institutom za obnovljivu energiju i životnu sredinu (RERI) i još sedam lokalnih partnera sprovodi projekat pod nazivom Civilno društvo za energetsku tranziciju, od 1. decembra 2022. do 31. marta 2024.

Opšti cilj ovog projekta je transformacija domaćeg energetskog i klimatskog sektora u cilju postizanja nulte emisije gasova sa efektom staklene bašte, energetske nezavisnosti, demokratskog i decentralizovanog upravljanja energetskom i klimatskom politikom, kroz povećano učešće civilnog društva u razvoju i praćenju implementacije reformi.

Glavne aktivnosti na projektu su:

- Kreiranje i primena metodologije za praćenje energetske i klimatske politike;
- Izrada institucionalne studije izvodljivosti za implementaciju Integrisanog nacionalnog i klimatskog plana;
- Priprema izveštaja iz senke o primeni Zakona o klimatskim promenama, Zakona o obnovljivim izvorima energije i Zakona o efikasnom korišćenju energije;
- Podizanje kapaciteta lokalnih organizacija civilnog društva za učestvovanje u razvoju energetske i klimatske politike i praćenju njihove primene na lokalnom nivou;
- Pružanje mentorske i programske podrške lokalnim udruženjima;
- Organizacija okruglih stolova sa predstavnicima stručne zajednice, međunarodnih organizacija, domaćih udruženja i predstavnika javnog sektora;
- Učešće u radnoj grupi i u procesu donošenja Integrisanog nacionalnog energetskog i klimatskog plana;
- Organizacija zelenih razgovora – tematskih diskusija u vezi sa pravednom energetskom tranzicijom i njenim aspektima;
- Producija komunikacionih sadržaja u vezi sa razvojem energetske i klimatske politike.

Očekivani rezultati projekta su:

- Obezbediti sveobuhvatan pristup u praćenju sprovođenja energetske i klimatske politike;
- Unaprediti učešće organizacija civilnog društva, sindikata i energetskih zadruga u razvoju i praćenju energetske i klimatske politike na nacionalnom i lokalnom nivou;
- Poboljšati komunikaciju i saradnju između različitih aktera u procesu energetske tranzicije;
- Povećati dostupnost informacija o razvoju domaće energetske i klimatske politike.

Doprinos unapređenju javnih politika

Projekat „Civilno društvo za energetsku tranziciju“ doprinosi ostvarenju drugog strateškog cilja Beogradske otvorene škole, unapređenje javnih politika, kroz učestvovanje u radnoj grupi za izradu Integrisanog nacionalnog energetskog i klimatskog plana. Pored toga, projekat doprinosi i ostvarenju trećeg strateškog cilja Beogradske otvorene škole, kroz jačanje kapaciteta predstavnika organizacija civilnog društva - pružanje mentorske i programske podrške za obavljanje aktivnosti na lokalnom nivou.

UNAPREĐIVANJE ZAPOŠLJIVOSTI

Beogradska otvorena škola kroz programsku oblast unapređivanje zapošljivosti podržava pojedince da kreativno odgovore na izazove aktivnog traženja, dobijanja iadržavanja posla i napredovanja na poslovnom i privatnom planu. U eri dinamičnog globalnog tržišta rada, čestih ekonomskih i društvenih kriza, BOŠ veruje da je važno uticati na razvoj veština za upravljanje karijerom, celoživotno učenje i što lakšu tranziciju iz obrazovanja na tržište rada (ili u obrnutom smeru kada karijerni razvoj to zahteva).

Stoga BOŠ počev od 2003. godine podstiče kontinuirani razvoj pojedinca, celoživotno učenje i ukupni ekonomski razvoj društva kroz doprinos uspostavljanju sistema karijernog vođenja i savetovanja i jačanju veza obrazovanja i tržište rada.

Ciljevi BOŠ-a u ovoj oblasti su:

- Dalji razvoj i unapređenje kvaliteta sistema karijernog vođenja i savetovanja;
- Izgradnja kapaciteta svih učesnika u procesu karijernog vođenja i savetovanja;
- Konceptualizacija, kreiranje i promocija inovativnih modela razvoja karijere;
- Podrška reformi obrazovanja koja će omogućiti sticanje kompetencija u skladu sa potrebama sveta rada;
- Promocija koncepta kvalitetnih radnih praksi;
- Efektivnije zapošljavanje i ekonomski razvoj.

U toku 2022. godine BOŠ je realizovao četiri projekata u okviru programske oblasti za unapređivanje zapošljivosti.

- Uz partnersku podršku Ministarstva omladine i sporta, održan je osmi po redu Sajam karijernog vođenja i savetovanja, koji je posetilo preko 80 ljudi;
- Preko 700 učenika direktno uključeno u KVSiS aktivnosti;
- Blizu 200 mladih dobilo direktnu podršku u razvoju karijere putem portala BOŠ karijera;
- Pružena konsultativna podrška za 15 srednjih škola u oblasti KVSiS-a;
- U 2022. godini razvijena je metodologija i pripremljen program obuke za savetnike koji rade sa mladima u NEET situaciji
- BOŠ tim ekspertkinja za karijerno vođenje i savetovanje sproveo je međunarodni trening na temu „Socijalno preduzetništvo kao mehanizam podrške mladima u NEET situaciji“ za savetnike koji rade sa NEET mladima

U okviru projekta „Kvalitetne usluge karijernog vođenja i savetovanja: standardima za bolju zapošljivost mladih“, sprovedeno je istraživanje sa ciljem da se ispita stanje karijernih usluga u kancelarijama za mlađe, odnosno u 2022. godini kreirana je publikacija „Podrška karijernom razvoju mladih u kancelarijama za mlađe“.

CONNECT! Povezivanje karijernog vođenja i savetovanja i razvoja ljudskih resursa u kompanijama kroz visoko obrazovanje i obuke

Beogradska otvorena škola u partnerstvu sa Univerzitetom za primenjene studije rada (Nemačka), Univerzitetom u Padovi (Italija), Dunavskim Univerzitetom Krems (Austrija), Saxion Univerzitetom primenjenih nauka (Holandija), organizacijom ISON PSYCHOMETRICA (Grčka) i Kaunas Tehnološkim univerzitetom (Litvanija) realizovala je projekat CONNECT! Povezivanje karijernog vođenja i savetovanja i razvoja ljudskih resursa u kompanijama kroz visoko obrazovanje i obuke. CONNECT! projekat povezuje znanja stečena istraživanjima u oblasti karijernog vođenja i savetovanja i razvoja ljudskih resursa. Na osnovu nalaza istraživanja iz prethodnih godina, u 2022. godini kreirani su kurikulum i materijali za studente za kurs u okviru visokog obrazovanja Karijerno vođenje i razvoj zaposleni, koji su predstavljeni na obuci „Karijerno vođenje i razvoj zaposlenih“. BOŠ tim je doprineo razvoju dela kurikuluma i materijala koji se tiču promena u svetu rada i njihovih implikacija za karijerno vođenje i savetovanje u oblasti ljudskih resursa. Kurs je primenjen u praksi i na osnovu toga su date preporuke za sprovođenje kurseva visokog obrazovanja od strane partnerskih organizacija i njihovih mreža. Takođe, unapređen je veb-portal na kome su objavljeni korisni resursi za karijerne praktičare.

Obuka „Karijerno vođenje i savetovanje zaposlenih”, 25 - 26. maj 2022.

Aktivnosti:

- Predstavljanje kurikuluma i kursa o karijernom vođenju i razvoju zaposlenih na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu i Fakultetu za medije i komunikacije Univerziteta Singidunum;
- Adaptacija kurikuluma i materijala za studente za karijerne praktičare;
- Implementacija kursa Karijerno vođenje i razvoj zaposlenih sa studentima andragogije Filozofskog fakulteta u Beogradu, i studentima psihologije Fakulteta za medije i komunikacije;
- Realizacija dvodnevne obuke „Karijerno vođenje i savetovanje zaposlenih”;
- Realizacija konferencije „Karijerno vođenje i savetovanje zaposlenih – podsticaji za nove teorije i praksu”
- Predstavljanje kurikuluma i kursa o karijernom vođenju i razvoju zaposlenih predstavnicima Unije poslodavaca Srbije;
- Učešće na međunarodnoj konferenciji „Karijerno vođenje i savetovanje zaposlenih – podsticaji za nove teorije i praksu”, i predstavljanje novih trendova i analiza u oblasti razvoja ljudskih resursa.

Rezultati:

- Pilotiran kurs Karijerno vođenje i razvoj zaposlenih za 114 studenata;
- Održana dvodnevna obuka za 15 karijernih praktičara;
- Održana konferencija „Karijerno vođenje i savetovanje zaposlenih“ za 30 učesnika.

Doprinos unapređenju javnih politika

Realizacija ovog projekta u 2022. godini doprinela je ostvarivanju drugog strateškog cilja BOŠ-a – unapređenje javnih politika koje se tiču karijernog vođenja i savetovanja, kroz obezbeđivanje resursa za podršku razvoja kompetencija karijernih praktičara, što je jedan od ciljeva javnih politika u ovoj oblasti.

Kvalitetne usluge karijernog vođenja i savetovanja: standardima za bolju zapošljivost mladih

Beogradska otvorena škola u partnerstvu sa Nacionalnom asocijacijom Kancelarija za mlade realizovala je projekat Kvalitetne usluge karijernog vođenja i savetovanja: standardima za bolju zapošljivost mladih. Ovaj projekat imao je za cilj umrežavanje karijernih praktičara i razvoj njihovih znanja i veština o primeni standarda usluga karijernog vođenja i savetovanja u aktivnostima koje sprovode sa mladima. Tokom 2022. godine, sprovedeno je istraživanje o dostupnosti usluga karijernog vođenja i savetovanja u kancelarijama za mlade (KZM), u koje je uključeno više od 60 predstavnika KZM-a. Nakon toga, BOŠ tim je realizovao dve trodnevne obuke za karijerne praktičare koji rade u školama, kancelarijama za mlade i organizacijama civilnog društva koji se bave podrškom zapošljavanju mladih. Paralelno sa tim, BOŠ tim je radio na unapređenju usluga portala BOŠ Karijera, te je uvedena mogućnost zakazivanja individualnih karijernih savetovanja za mlade. Takođe, u okviru projekta, održan je i Sajam karijernog vođenja i savetovanja, na kojem su predstavljeni primeri dobre prakse u ovoj oblasti.

Aktivnosti:

- Realizacija istraživanja „Podrška karijernom razvoju mladih u kancelarijama za mlade“;
- Realizacija dve trodnevne obuke „Karijerno vođenje i savetovanje: standardima do zapošljavanja mladih“;
- Implementacija aktivnosti karijernog vođenja i savetovanja u 19 lokalnih samouprava;
- Realizacija usluga karijernog vođenja i savetovanja kroz portal BOŠ Karijera i individualna savetovanja
- Realizacija Sajma karijernog vođenja i savetovanja;

Rezultati:

- Urađeno je prvo istraživanje o uslugama KviS-a u KZM, sa preporukama za dalju podršku KZM;
- Održane dve obuke za karijerne praktičare koji rade u školama, KZM, ili OCD;
- Podržano je 30 karijernih praktičara;
- Kroz aktivnosti KviS-a u 19 lokalnih samouprava, uključeno je 765 mladih;
- Kroz usluge KVIS-a koje pruža BOŠ, podržano je 193 mladih;
- Održan je Sajam karijernog vođenja i savetovanja na kojem je učestvovalo više od 80 učesnika;

Sajam karijernog vođenja i savetovanja, Beograd, 1. decembar 2022.

Doprinos unapređenju javnih politika

Realizacija ovog projekta u 2022. godini doprinela je ostvarivanju drugog strateškog cilja BOŠ-a – unapređenje javnih politika koje se tiču karijernog vođenja i savetovanja, kroz obezbeđivanje resursa za podršku razvoja kompetencija karijernih praktičara, što je jedan od ciljeva javnih politika u ovoj oblasti.

E4NEETs - Jačanje struktura podrške mladima u NEET situaciji u oblasti preduzetništva

U želji da doprinese podsticajnom okruženju za mlade koji su u riziku od socijalne isključenosti, Beogradska otvorena škola sprovodi projekt E4NEETs. Projekat E4NEETs (Jačanje struktura podrške mladima u NEET situaciji u oblasti preduzetništva) bavi se kreiranjem alata za podršku mladima koji se kategorišu kao NEET (nisu u zapošljavanju, obrazovanju ili obuci) kroz preduzetništvo. Projektom Jačanje struktura podrške mladima u NEET situaciji u oblasti preduzetništva koordinira grupa SOS Pulse iz Francuske, a pored Beogradske otvorene škole, partneri na projektu su i Agencija za održive mediteranske gradove i teritorije (AVITEM), Francuska, Privredna komora, Terasa, Španija, Lokalna misija Marsej, Francuska i Nacionalni omladinski savet, Severna Makedonija.

Preduzetništvo, a posebno socijalno preduzetništvo, može biti važna poluga za ove mlade ljudi u onoj meri u kojoj im ono može omogućiti da se osnaže kroz:

- sticanje ključnih veština za tržište rada,
- uključivanje u zajednicu kroz kreiranje rešenja koja odgovaraju na izazove u lokalnim zajednicama iz kojih potiču;
- razvoj projekata koji će im omogućiti da se samozaposle i doprinose sebi i zajednici.

Kao doprinos razvoju sistema podrške za NEET mlađe u 2022. godini izrađeni su sledeći intelektualni rezultati:

- Okvir programa podrške za osoblje koje radi sa mladima u NEET situaciji. Ovaj okvir predstavlja sažeti prikaz raspoloživih resursa, provajdera, mentora i ostalih aktera od značaja za podsticanje razvoja preduzetništva u Republici Srbiji.
- Priručnik za savetnike za rad sa mladima u NEET situaciji. Za ovaj rezultat bio je zadužen ekspertska tim BOŠ-a, polazna osnova koje je zadata projektom bila je ta da se osmisli metodologija i kreira Program za obučavanje savetnika koji rade, ili nameravaju da u svoj savetodavni rad uključe mlade u NEET situaciji. U ciju što bolje pripreme metodologije za izradu priručnika u Beogradu je u periodu od 15. do 16. juna 2022. u prostorijama BOŠ-a održan sastanak konzorcijuma na projektu na kojem je predstavljen nacrt Priručnika i dati predlozi konkretnih sesija koje treba da se nađu u Priručniku. U period od 13 do 16. septembra u Terasi, u Španiji ekspertska tim BOŠ-a sproveo je međunarodni trening na temu „Socijalno preduzetništvo“ kao mehanizam podrške mlađima u NEET situaciji za 20 savetnika iz Španije, Francuske i Severne Makedonije. Nakon ovog treninga, polaznici su u svojim zemljama otpočenili proces pilotiranja programa usmerenog na mlađe u NEET situaciji, a na osnovu metodologije i inovativnih alata koje je izradila Beogradska otvorena škola.

Aktivnosti:

- Organizacija i učešće na partnerskom sastanku u Beogradu
- Izrada doprinos za IO1 Okvir programa podrške za osoblje koje radi sa mlađima u NEET situaciji
- Pružanje ekspertske podrške za kreiranje alata za mapiranje provajdera usluga u oblasti preduzetništva
- Osmišljavanje metodologije i programa treninga za savetnike za rad sa mlađima u NEET situaciji
- Izrada Priručnika za savetnike za rad sa mlađima u NEET situaciji
- Sprovođenje međunarodnog treninga na temu „Socijalno preduzetništvo“ kao mehanizam podrške mlađima u NEET situaciji
- Koordinacija procesa pilotiranja projekta u Severnoj Makedoniji, Francuskoj i Španiji.

Rezultati:

- Uspešno realizovan partnerski sastanak, definisana zaduženja za naredni period i dogovoreni rokovi između partnera i koordinatora a u vezi Intelektualnog rezultata IO2
- Izrađen „ekosistem o preduzetništву“ za Srbiju IO1: Okvir programa podrške za osoblje koje radi sa mlađima u NEET situaciji
- Razvijena metodologija i program treninga za savetnike za rad sa mlađima u NEET situaciji
- U okviru međunarodnog treninga „Socijalno preduzetništvo“ 20 osoba upoznato sa Priručnikom, i osnaženo za korišćenje različitih alata za rad sa mlađima u NEET situaciji
- U okviru pilotiranja projekta, uključeno 49 mlađih u NEET situaciji

*Međunarodni trening o socijalnom preduzetništvu,
Španija 2022.*

Doprinos unapređenju javnih politika

Projekat doprinosi drugom strateškom cilju kroz razvoj ljudskih resursa i unapređivanje kompetencija profesionalaca, omladinskih radnika, socijalnih radnika i ostalih angažovanih u radu sa mladima u riziku i u NEET situaciju kroz kreiranje različitih vodiča, obuka i alata za direktni rad sa mladima iz ovih kategorija.

EVROPSKE INTEGRACIJE

Beogradska otvorena škola prati i unapređuje javne politike u procesu pristupanja Srbije Evropskoj uniji kroz jačanje dijaloga, izgradnju partnerstava i obrazovanje nosilaca društvenih promena radi usvajanja evropskih standarda i vrednosti. BOŠ podstiče argumentovani i otvoreni dijalog o evropskim integracijama, nastojeći da građane informiše i obrazuje o njihovim pravima i obavezama i obezbedi zadovoljavajući nivo učešća javnosti u kreiranju i sprovođenju javnih politika. Takođe, BOŠ doprinosi uključivanju lokalnih zajednica u pristupanju Srbije EU i zagovara transparentan i odgovoran odnos javnih vlasti u ovom pogledu. Tokom 2022. godine realizovana je treća godina projekta Zaštiti privatnost - odupri se pritisku koji je finansiran u okviru Evropskog instrumenta za demokratiju i ljudska prava (EIDHR). Pored toga, BOŠ izveštava javnost o procesu evropskih integracija kroz portale Progovori o pregovorima i Transformator.

Zaštiti privatnost – odupri se pritisku

Tokom 2022. godine realizovana je završnica projekta „Zaštiti privatnost - odupri se pritisku“ (Reclaiming Privacy: A Tool to Fight Oppression), koji je finansiran u okviru Evropskog instrumenta za demokratiju i ljudska prava (EIDHR). Beogradska otvorena škola (BOŠ) je početkom 2020. godine počela sprovođenje ovog projekta u saradnji sa Partnerima za demokratske promene Srbija (Partneri Srbija), SHARE Fondacijom, NVO Atina, Da se zna i A11 – Inicijativom za ekonomska i socijalna prava. Cilj projekta je pružanje podrške braniteljima ljudskih prava, organizacijama civilnog društva (OCD) i ranjivim grupama u zaštiti prava na privatnost. Zahvaljujući Zakonu o zaštiti podataka o ličnosti koji je donet 2018. godine u Srbiji, a po ugledu na Opštu uredbu o zaštiti podataka o ličnosti Evropske unije (poznatija kao GDPR), uvedeni su novi standardi u oblasti zaštite privatnosti koji nisu integrirani u prakse i funkcionisanje javnih institucija, uključujući i obrazovni sistem. Fokus BOŠ-ovog rada u okviru ovog projekta je jačanje svesti prosvetnih radnika i mladih o značaju zaštite privatnosti, kao i jačanje njihovih kapaciteta u zaštiti prava na privatnost ličnih podataka. Dodatno, kroz ovaj projekat, BOŠ teži osnaživanju mladih i prosvetnih radnika kako bi bolje zaštitili svoje lične podatke i doprineli smanjivanju digitalnog nasilja.

Tokom 2022. godine, objavljena je studija slučaja „Elektronski dnevnički i zaštita podataka o ličnosti učenika“ u čijem fokusu je obrada ličnih podataka učenika u okviru sistema elektronskih dnevnika (esDnevnik). Studija daje odgovore na pitanja kakve efekte je imala digitalizacija na obrazovanje i zaštitu ličnih podataka, a nudi i analizu povrede prava na privatnost i reakcije nadležnih organa u tim slučajevima. Studija slučaja ukazuje na načine na koje bi problemi u ovoj oblasti trebalo da budu otklonjeni, a zaštita podataka o ličnosti dece i mladih unapređena. Dokument nudi tri nivoa rešenja. Na normativnom nivou se preporučuje standardizacija pravila vođenja evidencije ocena učenika osnovnih i srednjih škola, bilo da se radi o državnim ili privatnim ustanovama, i otklanjanje svih dilema koje se javljaju u formulacijama u pravnim propisima koji regulišu rad elektronskih dnevnika. Na institucionalnom nivou je prepoznata potreba za unapređenjem tehničkih mera zaštite sigurnosti i bezbednosti ličnih podataka od strane nadležnog ministarstva. Posebna pažnja se skreće na važnost edukacije i podizanja svesti prosvetnih radnika, roditelja i učenika o sajber pretnjama i važnosti zaštite podataka o ličnosti, kako bi sistem elektronskih dnevnika funkcionišao u skladu sa standardima odgovornog korišćenja tehnologije.

Povodom Međunarodnog dana zaštite podataka o ličnosti, 26. januara 2022. godine održan je panel pod nazivom „Izazovi zaštite podataka u savremenom obrazovanju“. Ovo je bio jedan od serije panela u okviru Nedelje privatnosti, tokom koje se skreće pažnja na važnost zaštite ličnih podataka i bezbednost u digitalnom svetu. Na panelu se razgovaralo o tome koliko su inovacije u našem sistemu obrazovanja, poput elektronskog dnevnika i online nastave, uticale na privatnost učenika, ali i nastavnika, i da li ih je i, u kojoj meri ovaj sistem učinio dodatno ranjivim sa aspekta zaštite podataka o ličnosti. U završnici projekta, 17. marta 2022. godine, održan je panel pod nazivom „Mladi u laverintu digitalnog nasilja: Gde je izlaz?“, na kom se razgovaralo o načinima prevencije i reagovanja u slučajevima vršnjačkog digitalnog nasilja, kao i o važnosti osnaživanja i edukacije mladih, roditelja i prosvetnih radnika. Na panelu je zaključeno da je neophodno više voditi računa o mentalnom zdravlju mladih i raditi na izgradnji poverenja između svih aktera.

Aktivnosti:

- Organizacija i realizacija dva panela o zaštiti digitalne privatnosti za učenike i prosvetne radnike srednjih škola
- Analiza obrade ličnih podataka učenika u okviru sistema elektronskih dnevnika
- Osnaživanje mladih u oblasti zaštite prava na privatnost

Rezultati:

- Održana dva panela o zaštiti digitalne privatnosti za učenike i prosvetne radnike srednjih škola
- Objavljena studija slučaja „Elektronski dnevnički i zaštita podataka o ličnosti učenika“ u čijem fokusu je obrada ličnih podataka učenika u okviru sistema elektronskih dnevnika.

Doprinos unapređenju javnih politika

Projekat „Zaštiti privatnost - odupri se pritisku“ u toku 2022. realizovao je aktivnosti čiji je cilj osnaživanje mladih u oblasti zaštite prava na privatnost i prevencije digitalnog nasilja. Iako je 2018. godine donet Zakon o zaštiti podataka o ličnosti koji je usklađen sa GDPR-om, do sada nije bilo značajnijih pomaka u unapređenju politika zaštite privatnosti u mnogim sektorima, između ostalog i u prosvetnom sistemu. Aktivnosti na projektu su direktno doprinose ostvarenju drugog strateškog cilja kroz obrazovanje nosilaca društvenih promena (mladih) o evropskim vrednostima i standardima u oblasti privatnosti.

OMLADINSKA POLITIKA

Beogradska otvorena škola od svog osnivanja u centar svojih aktivnosti stavlja mlade kojima nudi obrazovne programe i usluge čime ih osnažuje da postanu aktivni članovi društva i nosioci društvenih promena. BOŠ se aktivno bavi zagovaranjem za uspostavljanje kontinuirane podrške mladima koja bi dovela do poboljšanja zapošljivosti mladih, njihovog bržeg ekonomskog osamostaljivanja i aktivne participacije po pitanjima koja se njih tiču. U skladu sa tim, BOŠ je i u 2022. godini nastavio da aktivno zagovara poboljšanje položaja mladih u Srbiji.

Kroz sistematsku podršku mladima koja je zasnovana na njihovim potrebama, dugoročan cilj je da se obezbedi učešće mladih u svim aspektima socijalnog, društvenog i političkog života i unaprede njihovi životni uslovi. BOŠ je nastavio da i kroz prvi portal za mlađe – Mingl, nastao 2007. godine, radi na informisanju mladih, negovanju omladinskog autorstva i promociji i unapređenju omladinske politike.

U toku 2021. godine u okviru programske oblasti Omladinske politike ostvarena su sledeća postignuća:

- Učešće u radu Saveta za mlađe Vlade Republike Srbije;
- Kao deo Upravnog odbora Krovne organizacije mladih Srbije, BOŠ je imao priliku da bude deo radnih grupa o Izmenama i dopunama Zakona o mlađima, radnoj grupi za radne prakse, da učestvuje u procesu donošenja Nacionalna stambene strategije (2022-2032) i pratećeg Akcionog plana, kao i radu Stalnog stručnog tima za EU dijalog sa mlađima;
- Kao deo Youth Policy Lab-u u okviru Regionalnog saveta za saradnju (Regional Cooperation Council) koji pruža mlađima priliku da učestvuju u donošenju odluka i to u domenu nezaposlenosti mlađih, BOŠ je imao mogućnost da aktivno zagovara mere koje se odnose na zapošljivost mlađih;
- Učešće i doprinos u okviru procesa donošenja Strategije za mlađe za period od 2022. do 2030. godine;
- Učešće u radu radne grupe za radne prakse – Nacrt zakona o radnoj praksi;
- Učešće u radu radne grupe za karijerno vođenje i savetovanje;
- Učešće u radu Saveta za Nacionalni okvir kvalifikacija Republike Srbije.

Doprinos unapređenju javnih politika

Kroz rad u različitim radnim grupama predstavnici i predstavnice Beogradske otvorene škole imali su priliku da učestvuju i kreiraju dodatni prostor za dijalog i saradnju među mlađima; čime se doprinelo primeni evropskih standarda i vrednosti u rešavanju problema koji se tiču mlađih kao i njihovom aktivnom učešću u procesima donošenja odluka. Pored toga, BOŠ je imao priliku da doprinese kreiranju različitih normativnih dokumenata u okviru rada radnih grupa i javnim raspravama.

Media for Youth – Vazduh koji oduzima dah

Beogradska otvorena škola je u toku 2022. godine uspešno završila projekat Vazduh koji oduzima dah koji je podržan od strane Britanskog saveta (British Council). Projekat je sproveden u oblasti Omladinske politike, u partnerstvu portala Beogradske otvorene škole Mingla sa organizacijom Mladi Nikšića. Cilj projekta bilo je podizanje svesti o značaju teme o zagađenju vazduha kod mlađih ljudi. Projekat je trajao od 1. februara 2022. do 30. marta 2022. godine.

U okviru projekta BOŠ je sproveo sledeće aktivnosti: pisanje analitičkog teksta o stanju kvaliteta vazduha u Srbiji i kreiranje četiri kratka videa u vezi sa temom. Analitički tekst je obuhvatio lične perspektive mlađih osoba u vezi sa zagađenjem vazduha, ali i stavove stručnjaka i lekara koji su ukazali na sve izazove koje zagađenje vazduha nosi sa sobom.

Kratke video forme bile su deo kampanje koja je sprovedena na Instagram nalogu portala Mingl.

Prvi video bio je informativnog karaktera, upoznao je mlađe ljude sa pojmovima u vezi sa zagađenjem vazduha i ukazao na ključne zagađivače.

U drugom videu, mlađi ljudi sa Univerziteta u Beogradu su imali prilike da iznesu svoje stavove na ovu temu.

Osim činjenice da su mlađi bili direktno priliku da iskažu svoje stavove i razmišljanja na temu zagađenja vazduha, uzimajući u obzir da je Beograd jedan od najzagađenijih gradova u Evropi, dodatno je bilo važno uključiti mlađe. Ostali videi imali su edukativni karakter i poziv na akciju kako bi se mlađi uključili u praćenje kvaliteta vazduha i prepoznali značaj teme.

Doprinos unapređenju javnih politika

Projekat „Media for Youth – Vazduh koji oduzima dah“ doprinosi ostvarenju drugog strateškog cilja Beogradske otvorene škole, unapređenje javnih politika, kroz podizanje svesti o zagađenju vazduha.

DOBRO UPRAVLJANJE

Beogradska otvorena škola doprinosi uspostavljanju koncepta dobrog upravljanja u Republici Srbiji, koji je zasnovan na principima transparentnosti, vladavine prava, raspoloživosti, pravičnosti, efikasnosti, efektivnosti i participacije. U oblasti dobrog upravljanja, BOŠ se prvenstveno bavi istraživanjem i zagovaranjem odgovornosti, transparentnosti i participacije. BOŠ istražuje i zagovara učešće građana u procesu donošenja odluka, posebno na lokalnom nivou, kao i transparentnost u procesu donošenja odluka i radu javne uprave. Do sada, BOŠ se bavio istraživanjem učešća i transparentnosti u oblasti evropskih integracija, visokog obrazovanja, rada lokalne samouprave, regionalnog razvoja, energetici i životnoj sredini.

U oblasti dobrog upravljanja, BOŠ aktivno zagovara i podržava:

- unapređenje rada javne uprave u skladu sa principima Evropskog administrativnog procesa;
- unapređenje sistema strateškog planiranja i koordinacije javnih politika i programske budžetiranja;
- unapređenje procesa izrade propisa (zakonodavni proces); povećanje participacije građana, transparentnosti i odgovornosti u obavljanju poslova javne uprave;
- partnerstvo za otvorenu upravu.

U toku 2022. godine BOŠ je učestvovao u radu dve međuministarske grupe - Međuministarska radna grupa za praćenje sprovođenja Strategije za reformu javne uprave Republike Srbije za period 2021 – 2030, sa pratećim Akcionim planom (Strategija usvojena u aprilu 2021. godine) i u formiranju Međuministarske grupe za osmišljavanje Akcionog plana za sprovođenje inicijative Partnerstvo za otvorenu upravu u Republici Srbiji za period 2023. do 2025. godine.

BOŠ učestvuje u radu Weber 2.0 platforme. Platforma predstavlja inicijativu da se na Zapadnog Balkana osmisli sveobuhvatan mehanizam za učešće OCD u dijalogu o reformi javne uprave u regionu. BOŠ je u 2022. godini učestvovao u konsultacijama koje su se odvijale između civilnog društva, predstavnika relevantnih državnih institucija, i regionalnih i međunarodnih organizacija. U okviru ovog projekta BOŠ je doprineo ostvarenju sledećih rezultata: PAR Monitor za 2022. godinu – alternativni izveštaj za praćenje reforme javne uprave u državama Zapadnog Balkana; kao i izrada kurikuluma i metodologije za integraciju PAR principa u druge javne politike.

Doprinos unapređenju javnih politika

U okviru obe međuministarske grupe BOŠ je pružio doprinos izradi delova strateških dokumenata u delu koji se odnosi na unapređenje standarda dobrog upravljanja, učešće nevladinih aktera u procesu donošenja odluka kao i unapređenju osmišljavanja, sprovođenja i koordinacije javnih politika; a BOŠ je započeo i sa doprinosima vezanim za stepen ispunjenja Akcionih planova i ključne prepreke u njihovom sprovođenju.

ISTRAŽIVAČKE AKTIVNOSTI

Beogradska otvorena škola se bavi istraživanjem, predlaganjem i unapređenjem javnih politika u procesu evropskih integracija u oblasti dobrog upravljanja, karijernog vođenja i savetovanja, usklađivanja obrazovanja i tržišta rada, omladinske politike, energije, klime i životne sredine. BOŠ koristi rezultate istraživanja kao podršku svojim i zagovaračkim aktivnostima partnerskih organizacija. Naš cilj je da kroz istraživački rad dođemo do rešenja za unapređenje javnih politika koja su bazirana na kvalitetnim, pouzdanim i inovativnim istraživanjima i koja pružaju osnov za održiv i odgovoran proces kreiranja javnih politika i donošenja odluka. BOŠ kroz svoja istraživanja, takođe prati sprovođenje i pruža praktično-politička rešenja za unapređenje primene javnih politika, uzimajući u obzir njihove ciljeve i okvir za sprovođenje. Kroz svoj istraživački rad povezujemo aktere u mreži javnih politika (one koji traže promene, one koji donose odluke i one na koje ta promena utiče) sa ciljem da obezbedimo sveobuhvatnu argumentaciju i različita rešenja problema zasnovana na društvenom dogovoru, a na kojima treba da počiva osmišljavanje javnih politika i proces donošenja odluka.

Istraživanje o saradnji poslovnog i civilnog sektora

Putokazi ka partnerstvu: Saradnja poslovnog i civilnog sektora u oblasti javnog zagovaranja

Tokom 2022. godine, sprovedeno je istraživanje o saradnji poslovnog i civilnog sektora predstavljeno u publikaciji „[Putokazi ka partnerstvu: Saradnja poslovnog i civilnog sektora u oblasti javnog zagovaranja](#)“. Istraživanje je nastalo u okviru projekta „Aktivni građani — bolje društvo: zagovaranjem ka saradnji i demokratskom razvoju“.

Istraživanje je nastalo kao rezultat potrebe za više partnerstava, ali i više zagovaranja. Analiza teži da ispita saradnju između poslovnog i civilnog sektora, da li ona postoji, kakva je priroda odnosa, šta ih motiviše i s kakvim preprekama se suočavaju pripadnici oba sektora dok sarađuju. U istraživanju je primenjena kombinacija sledećih metoda: analiza dokumenata, studije slučajeva i fokus grupe. Sprovedeno je ukupno osam fokus grupa, zasebno po četiri sa predstvincima poslovnog i četiri s predstvincima civilnog sektora. Fokus grupe su sprovedene na nacionalnom nivou, u Beogradu, Novom Sadu, Nišu i Užicu.

Među učesnicima iz poslovnog sektora bili su predstavnici velikih međunarodnih i nacionalnih kompanija, i malih i srednjih preduzeća, iz različitih oblasti delatnosti. Neki učesnici su imali prethodno iskustvo u saradnji s civilnim sektorom, a neki nisu imali takva iskustva. Među učesnicima iz civilnog sektora bili su predstavnici organizacija koje deluju na nacionalnom i lokalnom nivou. Gotovo sve organizacije se bave javnim zagovaranjem u različitim oblastima.

Krajnji proizvod istraživanja su konkretnе preporuke kako da se unapredi saradnja između poslovnog i civilnog sektora.

Analiza primene preporuka formulisanih u istraživanju **Pogledi na partnerstvo: Javne politike, propisi i prakse učešća organizacija civilnog društva u procesima donošenja odluka.**

U toku 2022. godine sprovedena je analiza primene preporuka formulisanih u istraživanju [Pogledi na partnerstvo: Javne politike, propisi i prakse učešća organizacija civilnog društva u procesima donošenja odluka](#), koja je nastala u okviru projekta „Dijalog promena: Podrška reformama kroz saradnju organizacija civilnog društva i javnih vlasti“.

Polazna tačka analize bilo je istraživanje Pogledi na partnerstvo, odnosno set konkretnih preporuka za unapređenje saradnje između donosilaca odluka i organizacija civilnog društva. Metodologija koja je korišćena kroz ovu analizu oslanja se na desk analizu, odnosno analizu sadržaja relevantnih dokumenata. Izvori informacija koji su bili predmet analize su zvanični veb-sajtovi institucija i organizacija koje su nadležne za sprovođenje preporuka (Nacionalna akademija za javnu upravu, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog, zvaničan veb-sajt eKonsultacije) kao i veb-sajtovi uzorka organa državne uprave i jedinica lokalne samouprave.

Kroz analizu načinjen je osvrt na 8 od ukupno 10 preporuka i njihova primena na nacionalnom i lokalnom nivou. Takođe, dat je okvirni zaključak sa predlozima za naredne korake kako bi u narednoj analizi procenat ispunjenosti preporuka bio veći. Analizom je utvrđeno da preporuke mahom nisu usvojene.

Praćenje primene principa dobre uprave u sektorskim politikama

Od marta do maja 2022. godine sprovedena je [analiza praćenja primene principa dobre uprave u sektorskim politikama](#). Praćena je oblast rada, zapošljavanja i socijalne politike sa aspekta principa odgovornosti. BOŠ tim je deo Nacionalne radne grupe za praćenje reforme javne uprave u Srbiji u okviru projekta Osnaživanje civilnog društva Zapadnog Balkana za refomisanu javnu upravu (WeBER2.0) koji sprovodi Centar za evropsku politiku. Sprovedena je desk analiza veb-sajta i dokumenata Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja putem zahteva za informacijama od javnog značaja. Proizvod istraživanja su konkretne preporuke za unapređenje rada Ministarstva sa aspekta odgovornosti, s ciljem veće proaktivne i reaktivne transparentnosti.

Istraživanje o pripremljenosti Srbije za sprovođenje Agende 2030 Ujedinjenih nacija

U okviru projekta „Reforma javnih finansija – Agenda 2030: Platforma za opštedruštveni dijalog Održivi razvoj za sve“ sprovedeno je [istraživanje o pripremljenosti Srbije za sprovođenje Agende 2030 Ujedinjenih nacija](#). Analizirane su promene u prethodnih godinu dana u pogledu okvira javnih politika, institucionalnog okvira i mehanizmima za praćenje napretka i izveštavanje, kao i napredak u pogledu nacionalizovanih potciljeva koji su definisani od stane nedržavnog sektora. Sprovedena je analiza dokumenata javnih politika i relevantnih podataka, a nalazi su zatim konsultovani sa predstavnicima zainteresovanih strana. S obzirom na to da se Srbija usvajanjem Agende 2030 obavezala na posvećenost njenom sprovođenju, ovim istraživanjem je pružena podrška sticanju uvida koliko je Srbija trenutno spremna za dostizanje ciljeva održivog razvoja, koliko je u određenim prioritetnim oblastima postignut napredak i koji su naredni koraci potrebni. Proizvod istraživanja je publikacija „Srbija 2030: Upravlja li Srbija svojim (održivim) razvojem?“.

Istraživanje o podršci karijernom razvoju mladih u kancelarijama za mlađe

U okviru projekta Kvalitetne usluge karijernog vođenja i savetovanja: standardima za bolju zapošljivost mladih BOŠ tim je, tokom 2022. godine, [sproveo istraživanje o podršci karijernom razvoju mladih u kancelarijama za mlađe](#). Podaci ukazuju na to da se poslednjih godina smanjuje broj mladih koji navode da dobijaju podršku za svoj karijerni razvoj preko KZM, što ukazuje na to da se situacija u ovoj oblasti promenila. Zbog toga je ovo istraživanje trebalo da odgovori na pitanje kako je trenutno stanje u ovoj oblasti. Koliko KZM sprovodi usluge KVSiS? Kako to sprovođenje usluga izgleda? Sa kojim preprekama se suočavaju KZM u ovoj oblasti? Kako bi se odgovorilo na ova pitanja sprovedeno je anketno istraživanje. U njemu je učestvovalo 60 predstavnika kancelarija za mlađe i zaposlenih u jedinicama lokalne samouprave. Proizvod ovog istraživanja je publikacija sa konkretnim preporukama o tome kako pružiti veću podršku kancelarijama za mlađe da pružaju usluge i sprovode aktivnosti karijernog vođenja i savetovanja.

Podrška istraživačima u okviru projekta „Volvox - Snažnije učešće civilnog društva u izradi i praćenju politika zaštite životne sredine“

Tokom 2022. godine BOŠ tim je pružio podršku istraživačicama u okviru projekta „Volvox - Snažnije učešće civilnog društva u izradi i praćenju politika zaštite životne sredine“ da sprovedu istraživanje o percepcijama predstavnika organa javne uprave na nacionalnom, pokrajinskom i lokalnom nivou o adekvatnosti pravnog okvira i procedura učešća OCD i građana u procesima donošenja odluka u oblasti životne sredine, kao i o izazovima sa kojima se suočavaju u njihovoј primeni. Takođe, cilj je bio ispitivanje percepcije predstavnika akademske zajednice, istraživača i drugih stručnjaka koji se bave procesima učešća javnosti u oblasti zaštite životne sredine o adekvatnosti pravnog okvira i procedura učešća OCD i građana u procesima donošenja odluka u oblasti zaštite životne sredine, kapacitetu organa javnih vlasti za uključivanje javnosti u skladu sa procedurama i izazovima u primeni propisa.

Analiza o trenutnom stanju radnih praksi u Srbiji

Međunarodni dan praktikanata obeležen je analizom o trenutnom stanju radnih praksi u Srbiji. BOŠ tim je izradio analizu koja je pružila uvide o stanju radnih praksi u Srbiji i aktuelnostima na nivou Evropske unije, kao i napore da se zabrane neplaćene radne prakse. Analizom su predstavljeni najnoviji podaci o mladima koji pohađaju neke od programa praksi, kao i o njihovim radnim uslovima na praksi. Analiza je objavljena na veb-sajtu BOŠ-a i dostupna je putem ovog [linka](#).

Istraživanje o pravednoj energetskoj tranziciji u regionima uglja

Od marta do septembra 2022. godine, BOŠ tim je sproveo istraživanje o pravednoj energetskoj tranziciji u regionima uglja. Istraživanje je sprovedeno u okviru projekta „Lokalni akteri za čistu energiju i vazduh“. Cilj istraživanja bio je utvrđivanje percepcija i stavova građana koji žive u regionima proizvodnje uglja, Lazarevcu i Obrenovcu, o pravednoj energetskoj tranziciji. Fokus istraživanja bio je na preprekama i mogućnostima za realizaciju pravedne energetske tranzicije. Za potrebe istraživanja sprovedena je analiza dokumenata i drugih sadržaja, dve fokus grupe (jedna u Obrenovcu i jedna u Lazarevcu), kao i grupni intervju sa ekspertima iz Privredne komore Srbije. Sprovođenjem fokus grupe dobijeni su podaci o perspektivama energetske tranzicije iz ugla aktivnih predstavnika lokalne zajednice, sa iskustvom rada u privrednim granama koje ne spadaju u delatnosti rudarstva i energetike. Glavni proizvod istraživanja, uz istraživački izveštaj, jeste predlog praktične politike sa preporukama

**JAČANJE
KAPACITETA**

CIVILNO DRUŠTVO

Beogradska otvorena škola je i tokom 2022. godine doprinela jačanju kapaciteta civilnog i javnog sektora pružanjem stručnih, inovativnih i kvalitetnih usluga, ali i prepoznavanju organizacija i institucija koje su spremne da menjaju, unapređuju sebe, svoje okruženje i zajednicu u kojoj rade. Razvijamo i osnažujemo civilno društvo i nezavisne medije u Srbiji, kako kroz izgradnju i jačanje njihovih kapaciteta, tako i kroz umrežavanje i povezivanje.

Naš cilj u ovoj oblasti je da odgovorimo na postojeće izazove u saradnji organizacija civilnog društva (OCD) i javnih vlasti za rešavanje konkretnih problema u zajednici, kao i da unapredimo postojeće i razvijemo nove pristupe u dijalogu različitih aktera. Usmeravajući napore ka OCD, BOŠ pruža mentorsku i ekspertsку podršku dijalogu o javnim politikama zasnovanom na dokazima, odnosno podacima; kao i saradnji OCD i javnih vlasti, odnosno jačanju kapaciteta OCD za osmišljavanje, sprovođenje, praćenje i evaluaciju javih politika. Kroz finansijsku podršku radilo se i na upoznavanju šire javnosti o potrebi i rezultatima dijaloga OCD i javnih vlasti u procesu donošenja odluka i rešavanja problema.

Tokom 2022. kao i tokom prethodnih godina, naš cilj je bio i da podstaknemo angažovanje predstavnika civilnog sektora, kako bi kroz svoju ekspertizu u različitim oblastima doprineli društvenim promenama i uključili se u demokratske procese od važnosti za sve građane; odnosno unapredimo prakse za uključivanje civilnog društva u procesima donošenja odluka i razvoju zajednica, mobilizaciji građana i jačanju građanskog aktivizma. Dalje, nastojali smo da povećamo vidljivost i pokažemo efekte promena koje smo sproveli u saradnji sa našim partnerima. U skladu sa vrednostima koje BOŠ neguje, proces evropskih integracija, o kojima težimo da informišemo građane i podstaknemo transparentan i odgovoran odnos javnih vlasti, prepoznali smo kao glavni put za ovaj vid uključivanja civilnog društva.

U programskoj oblasti koja se bavi razvojem civilnog društva, BOŠ tim je u odnosu na ekspertizu i dugogodišnje iskustvo podsticao jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva i medija, u cilju aktivnijeg učešća u procesu evropskih integracija. Tokom 2022. naročit fokus u ovoj oblasti stavili smo na povezivanje mladih i medija, s obzirom na nisku motivaciju mladih da se bave građanskim aktivizmom i da se posvete rešavanju socijalnih i političkih pitanja, ali i nepostojanja pluralizma medija i medijske nezavisnosti, pa tako i nedovoljno kvalitetnog medijskog izveštavanja, naročito o pitanjima koja su relevantna za mlade. Osim toga, sadržaj koji je plasiran u medijima nije prilagođen mladima, što ovim programom pokušavamo da premostimo kroz kontinuiran rad sa omladinskim udruženjima i fokusom na partnerske projekte.

Usmeravajući napore ka organizacijama civilnog društva koje pomoću javnog zagovaranja nastoje da utiču na javne vlasti, tokom 2022. godine nastavljeno je sa radom i podrškom zagovaračkim inicijativama, mentorskim radom je rađeno na unapređenju praksi odabranih organizacija da se bave javnim zagovaranjem i još važnije, osmišljeni su načini za veće uključivanje građana u aktivnosti OCD.

Tokom 2022. godine sprovedeni su i realizovani Programi podrške kroz sedam projekta u okviru kojih je podržano 110 organizacija civilnog društva i 22 medija kojima je obezbeđeno mentorstvo, ekspertska i finansijska podrška. U cilju jačanja kapaciteta realizovano 375 mentorskih i 150 trening dana.

Kroz mentorsku podršku, BOŠ pomaže organizacijama civilnog društva i medijima da izgrade i ojačaju svoje kapacitete, kao i da usmeravaju svoje aktivnosti u pravcu učešća u kreiranju javnih politika koje odgovaraju potrebama lokalnih zajednica. Ovu vrstu podrške BOŠ pruža po principima ravnopravnosti, partnerskom pristupu i kroz praktičan, zajednički rad na unapređenju organizacija civilnog društva i medija i njihovom razvoju.

BOŠ tim pruža i ekspertsку podršku organizacijama civilnog društva i medijima kroz pružanje direktnе pomoći i saveta, kako za sprovođenje njihovih pojedinačnih projekata, tako i u pripremi dokumenata, publikacija i javnih politika u različitim oblastima. Takođe, ekspertska podrška usmerena je i na unapređenje kapaciteta organizacija civilnog društva i medija u finansijskom upravljanju i administraciji.

U 2022. godini realizovani su projekti:

- Dijalog promena: Podrška reformama kroz saradnju organizacija civilnog društva i javnih vlasti,
- Civilno društvo za unapređenje procesa pristupanja Srbije Evropskoj uniji,
- Move.Link.Engage konferencija,
- Mladi i mediji za demokratski razvoj,
- Aktivni građani - bolje društvo: zagovaranjem ka saradnji i demokratskom razvoju,
- Zeleni inkubator – razvoj kompetentnog civilnog društva za podršku primene pravnih tekovina Evropske unije u oblasti zaštite životne sredine.

Dijalog promena: Podrška reformama kroz saradnju organizacija civilnog društva i javnih vlasti

U okviru programske oblasti razvoj civilnog društva Beogradsko otvoreno škola sprovodi trogodišnji projekat *Dijalog promena: Podrška reformama kroz saradnju organizacija civilnog društva i javnih vlasti*, skraćeno *Dijalog promena*. Projekat je podržan od strane Delegacije Evropske unije u Srbiji i realizuje se u periodu od 1. januara 2021. do 31. decembra 2023. godine. Cilj projekta *Dijalog promena* jeste doprinos reformama u Srbiji zasnovanim na dijalogu zainteresovanih strana. Dok su specifični ciljevi projekta podrška dijalogu o javnim politikama zasnovanom na dokazima i saradnji OCD i javnih vlasti; jačanje kapaciteta OCD za osmišljavanje, sproveđenje, praćenje i evaluaciju javnih politika; unapređenje razumevanja šire javnosti o potrebi i rezultatima dijaloga OCD i javnih vlasti u procesu donošenja odluka i rešavanja problema.

Aprila 2022. objavljen je Poziv za II ciklus podrške organizacijama civilnog društva u okviru kog je podržano 21 inicijativa koje sprovode 28 organizacija civilnog društva, a koje su usmerene na dijalog, rešavanje problema i pozitivne promene u javnim politikama; U sklopu aktivnosti usmerenih na osnaživanje civilnog društva sprovedena je Škola javnih politika, održan je konsultativni trening za pisanje projekata za organizacije civilnog društva, organizovana studijska poseta Hrvatskoj. U partnerstvu sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog sprovedene su 4 obuke i 4 radionice na temu partnerstva civilnog društva i javnih vlasti u procesima donošenja odluka; U okviru Programa podrške namenjenog istraživačima, podržano je 26 istraživača koji su tokom 2022. izradili različite analize, studije i predloge praktičnih politika, a čiji su produkti stavljeni na raspolaganje organizacijama civilnog društva. Kroz komunikacione aktivnosti na projektu unapređena je platforma dijalogpromena.bos.rs, izrađeno je 4 newsletters-a, snimljene su dve podcast epizode, organizovana konferencija.

U Novom Sadu, u periodu od 17 do 19. marta 2022. godine održan je drugi sastanak konzorcijuma projekta na kom su se utvrdili operativni planovi za drugu godinu, kao i zaduženja svakom od partnera. U prostoru Envoy conference centra 29. marta 2022. održana je medijska promocija istraživačke studije „Pogledi na partnerstvo- javne politike, propisi i prakse učešća organizacija civilnog društva u procesima donošenja odluka“ kako bi se šira zainteresovana javnost upoznala sa ključnim nalazima istraživanjima, ali i preporukama za unapređenje saradnje između civilnog i javnog sektora.

Za program podrške namenjen istraživačima vladalo je veliko interesovanje i pristigao veliki broj predloga istraživačkih projekata u odnosu na broj raspoloživih grantova. Stručna selekciona komisija je dodelima finansijsku podršku za 26 istraživača čiji su projekti sproveđeni u periodu od aprila do decembra meseca. Istraživački izveštaji, kao i konkretne preporuke za zagovaračke inicijative su stavljeni na raspolaganje OCD. Dodatna promocija istraživanja nastalih u okviru ovog Programa podrške, planirana su za treću projektnu godinu.

Sa ciljem da ciljem da se znanja o kreiranju, praćenju sproveđenja i sproveđenju javnih politika prenesu i predstavnicima civilnog sektora u Republici Srbiji, uz ekspertsку podršku Republičkog sekretarijata za javne politike u Šapcu je u periodu od 9. do 13. maja održana je Škola javnih politika za predstavnike organizacija civilnog društva.

Škola javnih politika, Šabac, maj 2022.

Prva studijska poseta Hrvatskoj održana je u periodu od 30. maja 2022. do 3. juna 2022. Učesnici studijskih poseta bili su predstavnici organizacija civilnog društva čije će inicijative za konkretnе reforme kroz dijalog o politikama zasnovanim na dokazima biti podržan u okviru. Domaćin posete bio je Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske koji je organizovao posete preko 10 institucija, organizacija i konferencija u cilju razmene iskustava i dobrih praksi o saradnji OCD i javnih vlasti.

Studijska poseta Zagrebu, maj 2022.

U okviru I ciklusa Podrške OCD, 19 projekata je uspešno završeno, sa prosečnim postignućima rezultata od 79%, dok je Poziv za II ciklus podrške OCD raspisan u aprilu. U sklopu Poziva, održana je infosesija putem ZOOM platforme i Jutjub kanala BOŠ-a, na kojoj su učesnici/e imali priliku da se upoznaju sa Programom, procesom selekcije i rokovima. U II ciklusu odabran je 21 projekt koji od okrobra meseca sprovodi 28 OCD. Inicijalni sastanak za partnera u II ciklusu realizovan je 11-14. oktobra u Beogradu u hotelu M u Beogradu i okupio je preko 50 učesnika i učesnica koji se bave sprovođenjem projektnih aktivnosti, upravljanjem finansija na projektu ili komunikacijama. Sastanak se sastojao se iz dva dela – uvodnog dela i svečanog potpisivanja ugovora na kojem je učešća uzeo i Ekmel Çizmecioğlu, programski menadžer DEU, kao i sesija koje su se odnosile na pravila implementacije i monitoringa projekta.

Inicijalni astanak partnera u okviru II ciklusa podrške za OCD, Beograd, 11. oktobar 2022.

U sklopu aktivnosti kojima koordinira Ministarstvo za ljudska i maninska prava i društveni dijalog, realizovano je 8 treninga na temu partnerstva „Saradnja organa javne uprave sa organizacijama civilnog društva u procesu donošenja odluka“. Obuke su sprovedene onlajn i uživo u Beogradu, Nišu i Užicu i Novom Sadu. Učesnici obuka bili su predstavnici lokalnih OCD, predstavnici lokalnih samouprava iz redova takozvanih kontakt tačaka za saradnju sa OCD.

Tokom 2022. godine konstantno se radilo na kreiranju različitih multimedijalnih sadržaja i promociji projekta. Snimljene su dve nove podkast epizode na teme: (1) Aerozagađenje (2) Žensko preduzetništvo i preko 6 videa koja promovišu različite uspešne price nastale u okviru projekta Dijalog promena, a koje govore o različitim inicijativama u oblastima ljudskih prava, socijalne inkluzije, prevencije nasilja nad ženama, konceptu otvorenih podataka. I uključivanju mladih u procese donošenja odluka. Svi materijali, nastali u okviru projekta su dostupni na zvaničnoj platformi dijalogpromena.bos.rs.

Kraj godine na projektu obeležila konferencija pod nazivom „Dijalog promena - o mogućnostima i preprekama saradnje OCD i javnih vlasti“. Konferencija je održana u Beogradu u hotelu Zira i okupila je preko 120 učesnika, predstavnike Delegacije Evropske unije u Srbiji, predstavnike Ministarstva za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog, Ministarstva zaštite životne sredine, Univerziteta u Beogradu i Nišu, aktiviste, eksperte, građane i medije. Učesnici su imali priliku da razmene iskustva i mišljenja na temu dobrog upravljanja, unapređenja i zaštite ljudskih prava i dijaloga u oblasti zaštite životne sredine. Konferenciju su otvorili šef kooperacija Delegacije EU u Srbiji, Nikola Bertolini, Ministar za ljudska, manjinska prava i društveni dijalog Tomislav Žigmanov I izvršni direktor BOŠ-a, Milorad Bjeletić. Ohrabrujući učesnike na međusobnu saradnju, Beogradska otvorena škola je ovim događajem omogućila forum koji ističe važnost dijaloga javnog i civilnog sektora sa ciljem reformi i unapređenja različitih oblasti koje su od opštedruštvenog značaja. Konferenciju je pratilo veliki broj medija.

Aktivnosti i rezultati projekta:

- Preko 600.000 evra usmereno na podršku 40 projekata koje sprovode OCD
- Promovisana istraživačka studija [Pogledi na partnerstvo: Javne politike, propisi i prakse učešća organizacija civilnog društva u procesima donošenja odluka;](#)
- Sproveden Poziv za podnošenje projektnih ideja u okviru Programa podrške projektima OCD II ciklus – 21 podržanih projekata
- U okviru Programa za istraživače, 26 istraživača sprovelo je istraživanja uz konsultaciju sa OCD
- Realizovana je Škola javnih politika za OCD
- Unapređene kompetencije o javnim politikama za 19 polaznika Škole javnih politika
- Sprovedeno 8 treninga i radionica na temu saradnje organa javne vlasti i civilnog društva
- 236 polaznika treninga pod koordinacijom Ministarstva za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog unapredilo tehnička i stručna znanja u oblasti javnih politika i mehanizama za uključivanje OCD u procese donošenje odluka i mogućnostima zajedničkog rešavanja problema u lokalnim zajednicama.
- Kreirano 9 mapa za saradnju OCD I javnih vlasti
- Realizovana prva, od ukupno dve planirane studijske posete Hrvatskoj
- Pokrenut mesečni newsletter o projektu;
- Snimljene dve epizode podkasta *Dijalog o promenama*.
- Snimljeno 4 videa koja promovišu uspešne inicijative nastale u okviru projekta Dijalog promena
- Unapređena platoforma dijalogpromena.bos.rs koja trenutno beleži 46.073 poseta

Doprinos jačanju kapaciteta i izgradnji civilnog društva

Projekat Dijalog promena doprineo je ostvarenju trećeg strateškog cilja BOŠ-a, odnosno jačanju kapaciteta civilnog i javnog sektora kroz podršku OCD i njihovim projektima usmerenim na dijalog i pozitivne promene u zajednici, kao i podršku istraživanjima čiji će se rezultati koristiti za jačanje kapaciteta OCD. Pored toga, projekat aktivno radi na jačanju kapaciteta OCD za delotvorno uključivanje u procese donošenja odluka i kreiranje javnih politika.

Civilno društvo za unapređenje procesa pristupanja Srbije Evropskoj uniji

Beogradska otvorena škola je isprativši 2022. godinu uspešno okončala šestu godinu programa Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji, koji je podržan od strane Švedske agencije za međunarodni razvoj i saradnju (SIDA). Šesta godina programa trajala je od 1. januara 2022. do 31. decembra 2022. godine, a u okviru programa BOŠ je pružio podršku organizacijama civilnog društva i medijima u oblasti evropskih integracija, čiji je cilj da jačanjem uloge civilnog društva i medija doprinese procesu evropskih integracija i demokratskom razvoju Srbije.

Program podrške u okviru CS4EU projekta podrazumeva dve celine – programsku podršku organizacijama civilnog društva i medija, kao i jačanje kapaciteta sa programom umrežavanja, u cilju osnaživanja, uključivanja organizacija civilnog društva u proces donošenja odluka i jačanja nezavisnosti medija. Podržano je ukupno 11 organizacija i medija – sedam organizacija civilnog društva i četiri medija. Oblasti delovanja organizacija i medija bile su podeljene u tri klastera:

- vladavina prava, ljudska prava, transparentnost i dobro upravljanje;
- istraživačko novinarstvo, medijske slobode i izveštavanje o procesu evropskih integracija;
- omladinska politika i unapređenje položaja mladih.

Sve programske podržane organizacije i medije tokom šeste godine, imale su podršku i u prethodna dva ciklusa programa.

U okviru programa jačanja kapaciteta organizacija civilnog društva, Beogradska otvorena škola realizovala je program mentorstva za organizacije civilnog društva koji su partneri na projektu. Svaka od sedam partnerskih organizacija imala je svog mentora. Mentori su bili angažovani na pružanju podrške organizacijama u skladu sa njihovim specifičnim potrebama. Osnovni zadatak mentora bio je pružanje pomoći u cilju jačanja zagovaračkih kapaciteta i veština, definišući i razvijajući najefikasnije modele i pristupe zagovaranja, ali i definišući pravce za dalje strateško delovanje organizacije. Kroz preko 40 sastanaka mentora sa organizacijama i redovnim konsultacijama postavljene su osnove i definisane su kampanje koje su imale za cilj efikasnije sprovođenje projektnih aktivnosti.

Pored sprovođenja programa mentorstva za organizacije civilnog društva, na osnovu iste metodologije kreiran je i program mentorstva za medijske partnere. Četiri medijska partnera zajedno sa isto toliko mentora, tokom 10 meseci zajedničkog rada bili su fokusirani na definisanju i pokretanju kampanja, unapređenju rada na društvenim mrežama, korišćenju inovativnih alata u svom radu i kreiranju brenda od svog medija.

Tokom 2022. godine, u cilju jačanja internih kapaciteta, organizovane su ukupno tri radionice namenjene predstavnicima organizacija i medija. Radionice su kreirane na osnovu procene potreba i upita o potrebama organizacija i medija o kojima su Beogradsku otvorenu školu obaveštili u početnoj fazi implementacije šeste programske godine, a imale su za cilj jačanje internih kapaciteta organizacija i medija. Radionice su bile namenjene unapređenju internih kapaciteta podržanih organizacija i medija u pogledu izgradnje njihovih odnosa sa predstavnicima države i ključnim donosiocima odluka.

U okviru radionice organizacija civilnog društva i mediji bili su tematski povezane, a teme radionica su bile: Građenje zajednice – Odnosi sa medijima i krizna komunikacija, Zagovaranje – Upotreba komunikacionih alata, Organizacije civilnog društva i brendiranje – Mobilno novinarstvo.

Trening Mobilno novinarstvo i brendiranje organizacija, Vrnjačka banja, jul 2022.

Trening Krizna komunikacija i izgradnja zajednice, Vrnjačka banja, mart 2022.

Pripremna radionica za planiranje aktivnosti tokom šeste godine ciklusa održana je u decembru 2021. godine. Cilj radionice bio je da predstavnici organizacija civilnog društva i medija, zajedno sa odabranim mentorima definišu opšte i specifične ciljeve kao i aktivnosti koje će biti realizovane u novom projektnom ciklusu. Radom sa mentorima i pružanjem podrške tokom još jedne projektne godine, BOŠ želi da obezbedi kontinuitet podrške i rada sa podržanim partnerima, ali i da sagleda rezultate i promene nakon dvogodišnjeg perioda. Završno sa 2022. godinom završio se i program Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji. Međutim, uz bliske konsultacije sa predstavnicima Ambasade Švedske u Beogradu dogovoren je takozvani „no-cost“ produžetak programa od sedam meseci, koji bi počeo 1. januara 2023, a završio se 31. jula 2023. godine. U sedam meseci nastavka planirane aktivnosti su gotovo isključivo vezane za portal Progovori o pregovorima. Portal bi se ažurirao, istoimeni mesečni bilten bi nastavio sa objavljivanjem svake poslednje srede u mesecu. Kao novi sadržaj biće uveden i istoimeni podcast, dok će završnicu nastavka obeležiti studijska poseta Briselu i završni događaj u Beogradu.

Aktivnosti realizovane u okviru projekta:

- Obuka Građenje zajednice – Odnosi sa medijima i krizna komunikacija, Vrnjačka banja, 16-18. mart 2022;
- Obuka Zagovaranje – Upotreba komunikacionih alata, Šabac, 25-27. maj 2022;
- Obuka Kako do održive saradnje između civilnog i poslovnog sektora, Beograd, 12. jul 2022;
- Obuka Organizacije civilnog društva i brendiranje – Mobilno novinarstvo, Vrnjačka banja, 13-15. jul 2022;
- Preko 35 zajedničkih radionica i mentorskih sastanaka između mentora i predstavnika organizacija civilnog društva i medija u okviru programa mentorstva;
- Objavljeno 11 izdanja biltena Progovori o pregovorima
- Objavljeno 7 analiza koja pokrivaju pregovarački proces Srbije i Evropske unije
- Završna, dvodnevna konferencija Move.Link.Engage, imala je preko 160 predstavnika organizacija civilnog društva, medija, predstavnika poslovnog sektora i institucija iz zemlje i inostranstva, Beograd, 15-16. novembar 2022.

Postignuća i rezultati:

- Ukupno 11 partnera dobilo je po 240.000 SEK;
- BOŠ je tokom 2022. godine finansijski i programski podržao i mentorisao 11 organizacija civilnog društva i medija, što je doprinelo aktivnjem učešću civilnog društva u procesu donošenja odluka i praćenju procesa pregovora o pristupanju Srbije EU;
- Ojačani su kapaciteti preko 50 predstavnika OCD i medija za praćenje procesa o pristupanju Srbije EU, razvijanje strategija komunikacija kao i unapređenje javnih politika koji se odnose na rodnu ravnopravnost;
- Ojačani su kapaciteti sedam organizacija civilnog društva, u sklopu programa mentorstva;
- Ojačani su kapaciteti četiri medijska partnera na projektu u sklopu programa mentorstva;
- Građani su informisani o aktivnostima organizacija civilnog društva i medija u procesu evropskih integracija putem portala Transformator civilnog društva kroz 149 objavu i 4 publikacije, koji je imao preko 16.000 poseta u toku 2022. godine;

- Građani redovno informisani o procesu evropskih integracija Srbije putem portala Progovori o pregovorima kroz 271 vest, 11 mesečnih biltena, 32 analize i 14 intervjuja, koji je imao skoro 50.000 poseta tokom 2022;
- Podignut je nivo informisanosti građana o procesu EU integracija Srbije i aktivnostima partnera ostvarenim kroz CS4EU projekat, kroz medijske objave programske partnera na CS4EU projektu, BOŠ-a i drugih organizacija/medija tokom 2022. godine.

Doprinos jačanju kapaciteta i izgradnji civilnog društva

Program CS4EU je tokom 2022. Doprinoeo ostvarenju trećem strateškom cilju BOŠ-a time što je ranije prepoznate organizacije civilnog društva i medije, koje žele da menjaju sebe i zajednice u kojima deluju, nastavio da podržava. Pružajući im finansijsku i ekspertsку podršku, ali kroz program jačanja kapaciteta osnažili smo ih da odgovore na većinu izazova sa kojima se susreću i da zagovaraju promene. Podstakli smo ih da se lakše adaptiraju na nove uslove i rad, ali i podizali smo vidljivost i davali na značaju svim temama koje su proizašle tokom prošle godine. Portal Progovori o pregovorima je i tokom 2022. godine nastojao da poboljša kvalitet javnih politika u oblasti evropskih integracija kroz kontinuirano praćenje aktuelnosti i dešavanja na nivou Srbije, u regionu i na nivou Evropske unije i pravovremeno informisanje građana o ovim pitanjima i podsticanje da preispituju procese donošenja odluka i učestvuju u njima.

Move.Link.Engage konferencija

Osma po redu konferencija Move.Link.Engage, godišnja konferencija Beogradske otvorene škole, održana je 15. i 16. novembra 2022. godine u hotelu Mona, pod nazivom Snaga partnerstva. Više od 160 predstavnika i predstavnica civilnog društva, medija, međunarodnih organizacija i zainteresovanih građana i građanki imalo je priliku da čuje priče o važnosti i snazi saradnje civilnog, poslovnog i javnog sektora. Ovogodišnja konferencija je kroz razgovore tokom panela i predstavljanje BOŠ-ovog istraživanja o međusektorskoj saradnji pokazala da sinergijsko delovanje svih segmenata društva doprinosi mapiranju izazova, kao i putokaza ka rešenjima.

Beogradska otvorena škola prvi dan događaja okupila je predstavnike civilnog, javnog i poslovnog sektora. Teme od zajedničkog interesa svih sektora, koje su bile u fokusu su zaštita životne sredine, unapređivanje zapošljivosti mlađih, društvena odgovornost i savesno korporativno upravljanje. Ovogodišnja konferencija je kroz razgovore unutar panela i predstavljanje BOŠ-ovog istraživanja o međusektorskoj saradnji pokazala da sinergijsko delovanje svih segmenata društva doprinosi mapiranju izazova, kao i putokaza ka rešenjima. Konferencija je otvorena panelom „Podrška i partnerstvo – ključni faktori za uspeh“. Partnerstvo jeste ključni faktor za uspeh u bilo kom procesu ili pokrenutoj inicijativi. Bez multisektorske saradnje, međusobne podrške, ali i otvorenog dijaloga ne možemo imati pozitivne rezultate u bilo kom reformskom procesu. Međusektorska saradnja je imperativ za unapređenje položaja građana u jednom društvu u svakom pogledu.

Nakon prvog panela usledilo je predstavljanje istraživanja Beogradske otvorene škole o saradnji civilnog i poslovnog sektora „Putokazi ka partnerstvu“. Tim istraživača Beogradske otvorene škole kontinuirano radi na jačanju kapaciteta civilnog sektora, njegovoј profesionalizaciji i etablimanju kao ravnopravnog aktera koji stoji rame uz rame sa javnim i privatnim sektorom. naporima, sproveli smo nekoliko istraživanja i analiza koje su imale za cilj da ispitaju i otkriju kapacitete organizacija civilnog društva da javno zagovaraju, ali i da otvoreno ulaze u dijalog sa javnim vlastima. U istraživanju su učestvovali predstavnici i predstavnice 32 organizacije civilnog društva i 24 preduzeća i kompanije iz najrazličitijih oblasti.

Prvi panel u okviru MLE konferencije, Beograd, 15. novembar 2022.

O snazi partnerstva civilnog i poslovnog sektora govorilo se na panelu „Inicijative za održivu budućnost - snaga partnerstva civilnog i poslovnog sektora“. Ova panel diskusija pružila je uvid u o međusobnoj saradnji sektora koja prevazilazi dosadašnje uobičajene forme poput donacija i sponzorstava. Na panelu su bile predstavljene tri uspešne inicijative civilnog i poslovnog sektora, proizašle iz aktivnosti delovanja Beogradske otvorene škole i njenih partnera.

Poslednji deo konferencije bio je posvećen aktivnim pokretačima i pokretačicama promena u Srbiji, motivisanim građanima i građankama koji istrajavaju u naporima da poboljšaju živote svojih sugrađana u oblastima kao što su socijalna zaštita, komunalni problemi, podrška samohranim roditeljima, podrška osobama sa invaliditetom. Priznanje pokretača promena Beogradska otvorena škola dodeljuje uz podršku Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) od 2019. godine.

Predstavnici poslovnog, civilnog i javnog sektora okupili su se drugog dana Move.Link.Engage konferencije kako bi zajedno, u okviru radnih grupa, razgovarali o rešavanju problema u oblasti zapošljivosti mladih, zaštite životne sredine i održivog razvoja.

I radna grupa - Obrazovanje, zapošljivost, trendovi i tranzicije na tržištu rada

Imajući u vidu kompleksnost i česte, turbulentne promene na tržištu rada, mehanizmi podrške pojedincima u oblasti zapošljivosti su nikad potrebniji. Kada je reč o odraslima, jedan od važnih elemenata motivacije za učestvovanje u obrazovanju i obučavanju je svesnost da će nam nove veštine između ostalog doneti i nove mogućnosti zaposlenja. Kada su u pitanju mladi, oni su u sve većoj meri prepoznati kao osetljiva kategorija stanovništva – naročito u pogledu tranzicije iz sveta obrazovanja na prva radna mesta.

Sa ciljem da se podstakne razmena iskustava i praksi, ovu radnu grupu činili su predstavnici javnog, civilnog i poslovnog sektora koji se bave pitanjima obrazovanja, zapošljivosti, trendovima i tranzicijama na tržištu rada.

II radna grupa – Грађанска контрола industrijskog zagađenja

Građansko merenje kvaliteta vazduha do sada se pokazalo kao dobar pristup za uključivanje građana u problematiku zagađenja životne sredine. Međutim, tehnologija na koju se do sada oslanjala građanska nauka u oblasti kvaliteta vazduha, pokriva ograničen spektar zagađujućih materija. Rastući je broj građana i aktivista iz različitih sredina širom Srbije, koji ukazuju na zagađenje vazduha koje potiče od industrije, a koje je po svojoj prirodi kompleksnije i nije ga moguće izmeriti jeftinijim senzorima. Sa druge strane, kompanije imaju odgovornost da unapređuju svoje proizvodne procese, smanje štetan uticaj na okolinu i posluju transparentno. Ova radna grupa okupila je predstavnike građana, aktiviste, organizacije civilnog društva, stručne javnosti u oblasti monitoringa kvaliteta vazduha i standarda, predstavnika institucija za javno zdravlje, kao i privatnog sektora.

III radna grupa - Partnerstvom do održivog razvoja

Radna grupa Partnerstvom do održivog razvoja bavi se potrebama i modelima saradnje između poslovnog, civilnog i državnog sektora. Kao okvir i polazna osnova korišćen je koncept održivog razvoja i Agenda 2030 (posebno cilj održivog razvoja 12 u okviru koga se nalazi održivost kompanija), kao i održivo poslovanje i ESG standardi. Ciljevi održivog razvoja predstavljaju pogodan okvir za mobilizaciju raspoloživih resursa u cilju izgradnje održivih zajednica i unapređenja kvaliteta života građanki i građana Srbije. Kako bi se dostigao ovaj ambiciozni cilj, neophodna je saradnja svih značajnih aktera koji donose važne odluke i mobilišu lokalnu zajednicu – a to su, pre svega, pomenuta tri sektora. Članovi radne grupe identifikovali su postojeće saradnje i definisali potencijalne modele koji bi omogućili unapređenje ove saradnje u budućnosti. Na osnovu prikupljenih informacija, biće sprovedeno istraživanje koje će rezultirati konkretnim preporukama i zagovaračkom inicijativnom.

Konferencija Move.Link.Engage. godinama unazad promoviše znanje, partnerstvo i odgovornost kroz konstantan rad na unapređenju kvaliteta života u zajednici i bavljenje pitanjima od društvenog značaja. Podržana je od strane Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) i Ambasade Švedske u Beogradu, a organizovala je Beogradska otvorena škola u saradnji sa Fondacijom BFPE za odgovorno društvo, Balkanskom istraživačkom mrežom Srbija i Nordic Business Alliance.

Deo BOŠ tima na Move.Link.Engage. konferenciji, Beograd, 15. novembar 2022.

Mladi i mediji za demokratski razvoj

Tokom 2022. godine, Beogradska otvorena škola je završila prvu, i započela sa realizacijom druge programske godine u okviru programa „Mladi i mediji za demokratski razvoj“ (*Advancing Media and Youth CSOs Partnership for Prosperous Democratic Development of Serbia*). Ovaj program sprovodi se uz podršku Švedske agencije za međunarodni razvoj i saradnju (*SIDA - Swedish International Development Cooperation Agency*) i Ambasade Švedske u Srbiji.

Kroz realizaciju ovog projekta, BOŠ nastoji da osnaži kapacitete organizacija civilnog društva za mlade i medija u lokalnim sredinama, kroz jačanje njihovih partnerstava, te doprinosi i ispunjenju strateških ciljeva koji se odnose na razvoj civilnog društva, ali i unapređenju omladinske politike.

Opšti cilj ovog projekta jeste da doprinese jačanju demokratske prakse, vrednostima vladavine prava i ljudskih prava u Srbiji, kroz izveštavanje nezavisnih medija i aktivizam organizacija civilnog društva za mlade.

Specifični ciljevi projekta su: omogućiti održivo partnerstvo između medija i OCD za mlade u rešavanju problema demokratizacije, ljudskih prava i vladavine zakona u lokalnom kontekstu; poboljšati i podstići učešće mladih u mobilizaciji zajednice radi sproveođenja neophodnih demokratskih promena; unaprediti kvalitet i standarde istraživačkog izveštavanja, medijske pismenosti i borbe protiv lažnih vesti u Srbiji.

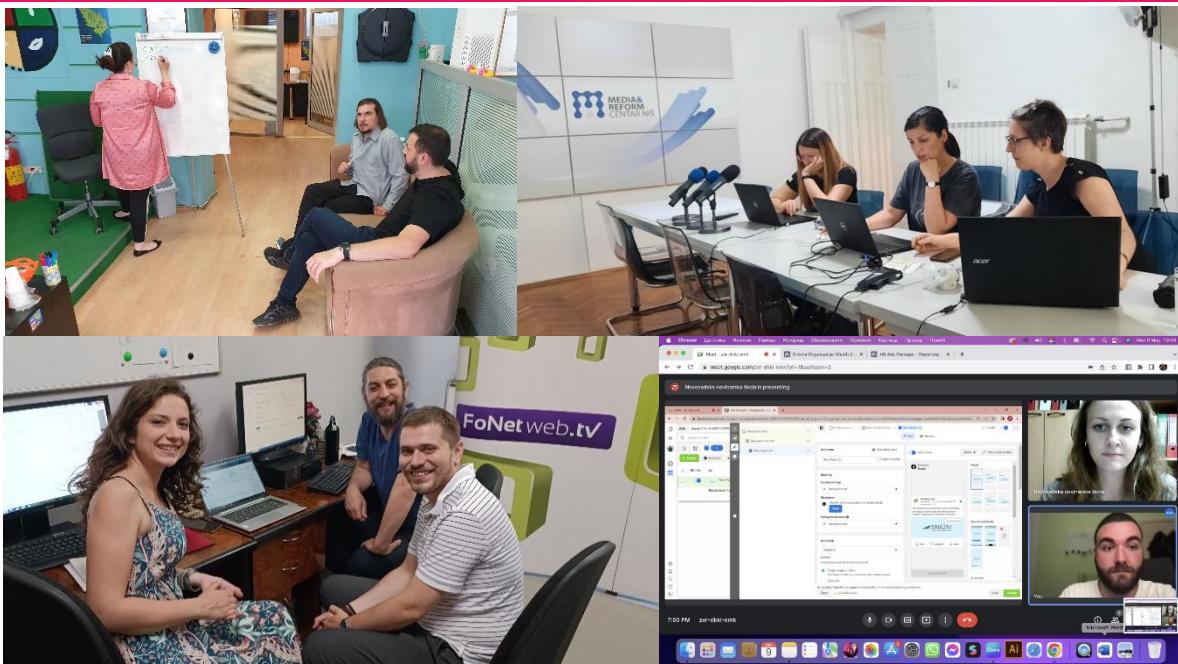
Prvi projektni ciklus projekta „Mladi i mediji za demokratski razvoj“ završen je 31. maja 2022. godine, i odmah je započeta implementacija drugog projektnog ciklusa, koji će biti sproveden u periodu od 1. juna 2022. do 31. maja 2022. godine.

Tokom 2022. godine podržano je 18 projekata – 10 iz prvog i 8 iz drugog projektnog ciklusa, koji su sprovedeni, ili se sprovode u partnerstvima između organizacija civilnog društva za mlade i medija. Fokus projekta je na lokalnim sredinama, te su oni sprovedeni ili se sprovode u sledećim gradovima - Subotici, Bečeju, Novom Sadu, Beogradu, Kruševcu, Nišu, Vranju, Bujanovcu, Jagodini, Ćićevcu, Šapcu, Tavankutu i Pančevu, ali će se neke projektne aktivnosti realizovati i u drugim lokalnim sredinama.

Oblasti delovanja navedenih projekata mogu se svrstati u četiri klastera:

1. Omladinska politika/aktivizam mladih
2. Ljudska i manjinska prava
3. Medijska pismenost i borba protiv lažnih vesti
4. Poljoprivreda

U okviru prvog ciklusa projekta, BOŠ tim je izvršio analizu potreba podržanih OCD i medija, i u odnosu na to kreirao individualne treninge, koji su održani tokom aprila i maja 2022. godine. Neke od oblasti koje su obrađene su: strateško planiranje organizacije, finansijsko upravljanje, upotreba novih alata za promociju na društvenim mrežama, fundraising, napredne tehnike prikupljanja podataka, itd.

Individualni treninzi

Podržane OCD za mlade i mediji su imale priliku da se sastanu pred kraj projektne godine na Završnom treningu, gde su partneri predstavili svoje rezultate projekata i razgovarali o upotrebi novim tehnikama privlačenja medijske pažnje.

Projekti podržani u okviru prvog ciklusa projekta, uspešno su završeni 31. maja 2022. godine. Neki od najvažnijih rezultata prvog projektnog ciklusa su u infografiku u nastavku:

Osim toga, pokrenut je edukativni program za mlade novinare i novinarke „Akademija novinarstva“, koji je trajao od marta do maja.

U okviru ovog programa, 31. marta – 2. aprila 2022. godine, održan je **Sastanak upoznavanja** za 15 mladih novinara i novinarki u Zrenjaninu, na kom su polaznice i polaznici imali priliku da se upoznaju međusobno, ali i da porazgovaraju o različitim tehnikama i alatima u novinarstvu sa iskusnijim koleginicama i kolegama.

Sastanak upoznavanja, Zrenjanin, 31. mart – 2. april 2022.

Polaznice i polaznici su pohađali onlajn program predavanja prema unapred kreiranom kurikulumu, koji je trajao 6 nedelja i u okviru kog su imali priliku da se upoznaju, nauče i razmene mišljenja sa nekim od najpoznatijih novinara i novinarki i medijskih eksperata i ekspertkinja. Program predavanja praćen je i individualnim mentorskim radom sa polaznicima i polaznicama sa ciljem izrade završnog rada – složene novinarske forme. Polaznice i polaznici su izradili 14 završnih radova koji su objavljeni u kredibilnim redakcijama. Završni sastanak u okviru Akademije novinarstva održan je 26 – 28. maja 2022. u Vranju i na njemu su polaznice i polaznici imali priliku da sumiraju utiske, evaluiraju program i razgovaraju sa medijskim stručnjacima i stručnjakinjama o izazovima rada u novinarstvu i pretnjama po bezbednost novinara. Na ovom događaju dodeljene su i novčane nagrade autorima i autorkama najbolje ocenjenih završnih radova.

Završni događaj, Vranje, 26-28. maj 2022.

Poziv za drugi ciklus projekta raspisan je 25. maja i trajao je do 30. juna. U okviru perioda otvorenog poziva, BOŠ je održao tri info sesije – u Nišu, u Novom Sadu i onlajn, na kojima su zainteresovani predstavnici organizacija civilnog društva za mlade i medija imali priliku da se detaljnije informišu o uslovima prijavljivanja i projekta.

Održan je predselektioni trening za podnosioce 8 projektnih ideja (20. i 21. jula 2022.) u okviru kog su predstavnici izabranih organizacija civilnog društva i medija imali priliku da se upoznaju sa pravilima i ciljevima projekta, kao i da predstavljanjem konkretnih alata i tehnika steknu kompetencije za uspešno kompletiranje tražene projektnе dokumentacije – odnosno, da uspešno sprovedu proces razvijanja projektnih ideja u pune predloge projekata.

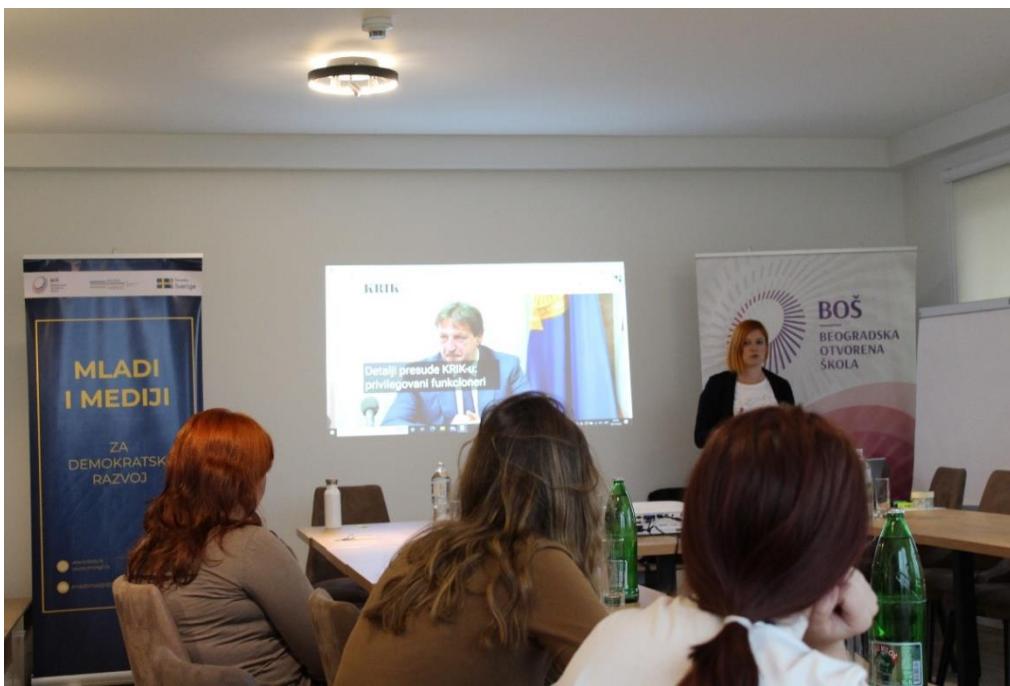
Predselektioni trening, Beograd, 20. jul 2022.

Izabranim organizacijama civilnog društva za mlade i medijima je pružena individualna mentorska podrška od strane BOŠ tima, sa ciljem efikasnijeg razvijanja projektnih ideja u pune predloge projekata. Realizacija projekata koji su podržani u okviru drugog ciklusa započeta je 1. septembra 2022. godine. Pre početka projekata, od 31. avgusta do 2. septembra 2022. godine, održan je Inicijalni trening, na kome su predstavnici i predstavnice OCD i medija imali priliku da se bolje upoznaju sa budućim planom rada, predviđenim aktivnostima na projektu, kao i da se međusobno bolje upoznaju.

Inicijalni trening, Šabac, 31. avgust – 2. septembar 2022.

BOŠ je, u okviru programa jačanja kapaciteta, organizovao treninge namenjene specifičnim potrebama partnera u okviru ovog projekta 17. i 18. novembra 2022. godine. Osam predstavnika i predstavnica medija je prisustvovalo treningu "Tehnike istraživanja i prikupljanja podataka" u okviru kojeg su imali priliku da unaprede svoje veštine izveštavanja kroz učenje o načinima na koji se oni prikupljaju, čitaju i koriste u radu medija.

Trening „Tehnike istraživanja i prikupljanje podataka”, Sremska Kamenica, 17. novembar 2022.

Sa druge strane, njihovi partneri na projektima, osam predstavnika i predstavnica organizacija civilnog društva za mlade, prisustvovali su treningu „Mladi, angažovanje zajednice i javno zagovaranje” u okviru kojeg su se bolje upoznali sa ključnim principima za angažovanje zajednice i kreiranja partnerstava, ali i razumeli proces javnog zagovaranja i aktuelni kontekst ciklusa osmišljavanja javnih politika, naročito u pogledu praksi i instrumenata omladinskih politika na lokalnu okrenutih rešavanju problema od interesa za zajednicu.

Trening „Mladi, angažovanje zajednice i javno zagovaranje”, Sremska Kamenica, 17. novembar 2022.

Sprovedene aktivnosti:

- Organizacija 19 individualnih treninga za OCD za mlade i medije, 62 učesnika i učesnica;
- Organizacija završnog događaja u Šapcu za partnere, 19 učesnika i učesnica;
- Organizacija Sastanka upoznavanja u okviru Akademije novinarstva za 15 mlađih novinara i novinarki;
- Organizacija Završnog sastanka u okviru Akademije novinarstva za 14 mlađih novinara i novinarki;
- Održane 3 info sesije – u Nišu, Novom Sadu i onlajn;
- Organizacija dvodnevnog predselekcionalnog treninga za izabrane organizacije civilnog društva za mlađe i medije, 20. i 21. jula, 32 učesnika
- Pružanje mentorske podrške (angažovanje pet eksternih eksperata) OCD za mlađe i medijima za razvijanje projektnih ideja u pune predloge projekata, septembar
- Organizacija trodnevnog Inicijalnog treninga od 29. septembra do 1. oktobra za 20 predstavnika izabranih OCD za mlađe i medije
- Organizacija dvodnevnog treninga „Mladi, angažovanje zajednice i javno zagovaranje“ u skladu sa specifičnim potrebama OCD za mlađe, 17. i 18. novembra, 8 učesnika;
- Organizacija dvodnevnog treninga „Tehnike istraživanja i prikupljanje podataka“ od 17. do 18. novembra, 8 učesnika.

Doprinos jačanju kapaciteta i izgradnji civilnog društva

U okviru ovog programa projekat doprinosi ispunjavanju sva tri strateška cilja:

- **Prvom – Razvoju ljudskih resursa, kroz implementaciju edukativnog programa za mlađe novinare i novinarke, u okviru kog polaznice i polaznici dobijaju mogućnost da unaprede svoja znanja, ali i steknu dodatne veštine za bavljenje novinarstvom. Osim toga, kroz treninge i mentorski proces se uče da upotrebljavaju nove alate i kreiraju nove, složenije vrste sadržaja.**
- **Drugom – Unapređenju javnih politika, kroz pružanje podrške organizacijama civilnog društva za mlađe koje imaju zagovaračku dimenziju i insistiraju na promenama u svojim lokalnih sredinama, ali i koje se bave pitanjima omladinske politike na lokalnu, BOŠ direktno utiče na unapređenje javnih politika u ovoj i drugim oblastima.**
- **Trećem – Jačanju kapaciteta, kroz pružanje finansijske i mentorske podrške 8 medija i 8 organizacija civilnog društva za mlađe, ali i kroz program jačanja kapaciteta u vidu treninga i radionica, koji ima za cilj da pre svega analizira potrebe OCD za mlađe i medije, a zatim u skladu sa njima, kreira program koji će osnažiti OCD i medije i obezbediti njihovu održivost.**

Aktivni građani - bolje društvo: zagovaranjem ka saradnji i demokratskom razvoju

Aktivni građani - bolje društvo: zagovaranjem ka saradnji i demokratskom razvoju je petogodišnji projekat koji Beogradska otvorena škola realizuje zajedno sa Fondacijom BFPE za odgovorno društvo i Balkanskom istraživačkom mrežom (BIRN) Srbija uz podršku Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) od 19. novembra 2018. do 18. maja 2023. godine. Cilj projekta je doprinos jačanju demokratskog društva u Srbiji koje je utemeljeno na kulturi učešća građana u političkim procesima i doslednoj demokratskoj praksi. Projektne aktivnosti su usmerene ka unapređivanju praksi javnog zagovaranja u civilnom društvu, i to praksi koje zastupaju interese lokalnih zajednica i u čijem formulisanju su aktivno uključeni građani.

Ovim projektom BOŠ nastoji da unapredi prakse javnog zagovaranja u civilnom društvu u Srbiji; poveća podršku građana aktivnostima organizacija civilnog društva; unapredi proces donošenja odluka i razvoja javnih politika; unapredi razumevanje zagovaračke uloge organizacija civilnog društva među građanima, medijima, donosiocima odluka i poslovnom zajednicom.

Sve informacije o projektu se nalaze na platformi javnozagovaranje.bos.rs.

U toku 2022. godine, konzorcijum okupljen oko BOŠ-a je sarađivao sa 20 odabranih organizacija civilnog društva i kroz finansijsku, mentorsku i ekspertsку podršku jačao njihove kapacitete za javno zagovaranje. Fokus ovogodišnjeg programa podrške organizacijama građanskog društva bila je saradnja civilnog društva sa poslovnom zajednicom, tako da je najveći deo aktivnosti bio usmeren ka osnaživanju saradnje ovih aktera, njihovih zagovaračkih inicijativa i/ili praksi poslovnog sektora i njihove usklađenosti sa normativnim okvirom.

Program podrške civilnom društvu je obuhvatio 5 obuka iz oblasti javnog zagovaranja, saradnje poslovnog i civilnog sektora, komunikacija i ličnog razvoja. U obukama su učestvovali predstavnici 20 odabranih organizacija, programskih i projektnih partnera, kao i dobitnici nagrade Pokretači promena. Budući da je fokus ovogodišnjeg programa podrške saradnja sa poslovnim sektorom, u oktobru je organizovana dvodnevna obuka o uspešnoj saradnji OCD sa poslovnim zajednicom. Ova obuka je nastavak susreta koji je održan 30. juna kada su korisnici grantova imali priliku da se upoznaju sa najboljim praksama saradnje civilnog i poslovnog sektora. Predstavnici organizacija imali su priliku da razmene svoja dosadašnja iskustva o saradnji sa poslovnim sektorom, kao i da razgovaraju o preprekama za razvoj partnerstva, vrednostima i principima ove saradnje. Nakon obuke napravljena je brošura sa konkretnim koracima za uspostavljanje i unapređenje saradnje sa poslovnim sektorom, listom pitanja koja poslovni sektor obično pravi pre uspostavljanja saradnje, a predstavljeni su i primeri uspešne saradnje između OCD i poslovnog sektora.

Tokom sprovođenja kampanja javnog zagovaranja, podržane organizacije su direktno uključile 3.500 građana putem javnih događaja, 4.600 putem istraživanja, dok je broj građana do kojih se doseglo putem onlajn i tradicionalnih medija oko 2.000.000. Organizacije su tokom sprovođenja aktivnosti javnog zagovaranja uključile više od 412.000 građana putem aktivnosti društvenih medija. U 2022. godini, objavljena je analiza „Putokazi ka partnerstvu – saradnja poslovnog i civilnog sektora u oblasti javnog zagovaranja“ koja teži da ispita saradnju između ova dva sektora i prirodu tog odnosa, kao i šta motiviše i sa kakvim preprekama se suočavaju pripadnici oba sektora prilikom uspostavljanja i realizacije saradnje.

Krajnji proizvod ove analize, koja je obuhvatila 32 organizacije civilnog društva i 24 kompanije, jesu konkretnе preporuke o unapređenju saradnje između poslovnog i civilnog sektora. Ovo istraživanje je pokazalo da predstavnici civilnog i poslovnog sektora opažaju mnogobrojne pozitivne ishode zajedničke saradnje, kao i da postoji prostor za unapređenje saradnje i ulazak u partnerski odnos civilnog i poslovnog sektora, te se preporuke koje ovo istraživanje pruža kreću u više pravaca i obuhvataju smernice u vezi unapređenja komunikacije i informisanosti o radu drugog sektora, planiranja i osmišljavanja zajedničkih aktivnosti, uspostavljanja saradnje sa partnerima sa zajedničkim vrednostima.

Tokom 2022. godine, organizovana su četiri događaja s ciljem da se promovišu pozitivni primeri zagovaračkih inicijativa OCD i naučene lekcije iz procesa javnog zagovaranja, kao i da se poboljša vidljivost lokalnih organizacija i njihovih aktivnosti. Svaki događaj je imao različitu temu i bio je prilagođen odabranoj zajednici. Prvi događaj organizovan je u Pirotu 5. oktobra i bio je posvećen razvojnim potencijalima ovog grada. Događaj je organizovan kao interaktivno predstavljanje organizacija koje su bile deo ciklusa podrške prethodnih godina. Drugi događaj bio je posvećen zaštiti prava dece i važnosti stvaranja stimulativnog i bezbednog okruženja za njih kako bi mogli da ostvare svoje potencijale. Cilj ovog događaja je bio povećanje vidljivosti zaštite prava deteta, kao i promocija rada organizacija koje su bile deo programa podrške i bave se ovim temama. Treći događaj održan je 20. oktobra u Beogradu, a cilj manifestacije je bio podizanje vidljivosti i značaja teme urbane mobilnosti u gradovima. Budući da je ideja karavana bila da motiviše građane da umesto automobila koriste alternativne održive vidove prevoza (bicikl, električni trotinet, javni prevoz), prvi deo događaja je obeležila biciklistička vožnja „kritična masa“, koja je završena neformalnim druženjem na kom su organizacije iz prethodnih ciklusa podrške predstavile rezultate svojih projekata.

Četvrti događaj održan je na Zlatiboru 2. novembra i bio je posvećen malim proizvođačima i porodičnim firmama koje se bave drvenom industrijom. U okviru ovog karavana posetioци su imali priliku da posete Sajam inovativnih proizvoda od drveta i sitne stolarije, gde je posebno istaknut značaj zaštite životne sredine u procesu proizvodnje i unapređenja drvoprerađivačkog sektora. Događaji su privukli veliku pažnju medija i objavljeno je više od 40 vesti, a informacije o događajima su preneli i Danas, Nedeljnik, Radio Beograd, RTS, K1, Nova S, Beta.

Tokom 2022. godine, četvrti put zaredom dodeljene su nagrade za Pokretače promena - motivisane građane koji istrajavaju u naporima da poboljšaju svoje i živote svojih sugrađana u oblastima kao što su ljudska prava, socijalna zaštita, zaštita životne sredine.. Ove nagrade su namenjene isticanju najinspirativnijih i najuspešnijih kampanja javnog zagovaranja i podsticanju drugih da rade na pozitivnim promenama u svojoj zajednici. Nagrade su ove godine dodeljene u pet kategorija – četiri dobro poznate, kao i u jednoj novoj, u kojoj se nagrađuju organizacije koje su ostvarile saradnju sa poslovnom zajednicom. Nagrade su osvojili: 1. Caritas Srbija - Saradnjom do promena (primer dobre prakse i uspešne saradnje između javnih vlasti i organizacija civilnog društva); 2. Udruženje žena Etno čarolija Prva Kutina - Sinergijom do uspeha (primeri dobre prakse i uspešne saradnje između poslovne zajednice i organizacija civilnog društva); 3. Kreativno afirmativna organizacija Parnas - Prvi glas građana (kampanja koja je kroz svoje aktivnosti javnog zagovaranja pokrenula veliki broj građana oko nekog cilja); 4. Bežanija ostaje Kosa prkos - Pohod na aktivizam (uspešne inicijative neformalnih grupa); 5. Olivera Jovović i Vesna Stanimirović - Pokretačice promena.

Takođe, posebno su istaknute i dodeljene zahvalnice sledećim inicijativama: PIN Psychosocial Innovation Network, Udruženju građana Pomoći i podrška osobama sa autizmom Kolubarskog okruga, Ženskom udruženju Kolubarskog okruga, udruženju Zadrugarstvo, VIVA Vodenim inspektorkama Valjeva, Ženskoj inicijativi i Dejanu Zejnuli iz udruženja Pravo na život.

Dodatak: Dodela nagrada Pokretači promena u okviru MLE konferencije, Beograd, 15. novembar 2022.

U okviru Godišnje konferencije, održan je Forum otvorenog partnerstva 16. novembra 2022. godine, koji je zasnovan na zaključcima istraživanja o saradnji poslovnog i civilnog sektora u javnom zagovaranju koje je realizovano u okviru projekta. Uzimajući u obzir da takva saradnja tek treba da se razvije, konzorcijum je strukturirao forum kao 3 radne grupe u nekoliko oblasti koje imaju najveći potencijal za saradnju civilnog društva i poslovnog sektora: održivi razvoj i Agenda 2030, građanska kontrola industrijskog zagađenja vazduha, obrazovanje, zapošljivost i tranzicija mlađih na tržištu rada. Radne grupe će nastaviti sa radom i u 2023. godini i uspostaviti osnovu za saradnju sva tri sektora koja će biti predstavljena na završnoj konferenciji u aprilu 2023. godine.

Aktivnosti realizovane u okviru projekta:

- Program podrške civilnom društvu za javno zagovaranje;
- Odabir projektnih partnera (12 lokalnih zagovaračkih inicijativa);
- Odabir programskih partnera (8 OCD sa zagovaračkim potencijalom);
- Treninzi jačanja kapaciteta za javno zagovaranje;
- Zagovaračka klinika/mentorska i eksportska podrška;
- Strukturirani dijalog sa predstavnicima poslovne zajednice;
- Zagovarački događaji (4 događaji u Beogradu, Pirotu i na Zlatiboru)

- Godišnja nagrada za Pokretače promena;
- Organizacija Foruma otvorenog partnerstva i Godišnje konferencije.

Postignuća i rezultati:

- Ukupno 117.000 dolara podrške za realizaciju 12 inicijativa OCD za javno zagovaranje;
- Pružena podrška u razvoju kapaciteta za javno zagovaranje za 8 odabranih programskih partnera;
- Održano 5 treninga o saradnji poslovnog i civilnog sektora, komunikaciji u javnom zagovaranju, javnom nastupu, ličnom razvoju modula za više od 20 predstavnika partnerskih organizacija i Pokretača promena o metodama javnog zagovaranja i uključivanju građana;
- Objavljena analiza „Putokazi ka partnerstvu – saradnja poslovnog i civilnog sektora u oblasti javnog zagovaranja“ o saradnji ova dva sektora;
- Održana 4 zagovaračka karavana na kojima je učestvovalo više od 250 ljudi;
- Pripremljeno 6 kratkih filmova o partnerskim organizacijama iz 2022. godine;
- Nagrađeno 13 inicijativa i pokretača promena u 2022. godini;
- Oformljene tri radne grupe koje će raditi na razvoju saradnje poslovnog i civilnog sektora u oblasti održivog razvoja, industrijskog zagađenja vazduha i obrazovanja.

Doprinos jačanju kapaciteta i izgradnji civilnog društva

Projekat Aktivni građani - bolje društvo: zagovaranjem ka saradnji i demokratskom razvoju je doprineo ostvarenju trećeg strateškog cilja BOŠ-a unapređivanjem kapaciteta OCD za javno zagovaranje, jačanjem građanskog aktivizma i mobilizacije građana, kao i osnaživanjem komunikacije između civilnog društva, poslovne zajednice i javnih vlasti.

Zeleni inkubator – Razvoj kompetentnog civilnog društva za podršku primene pravnih tekovina Evropske unije u oblasti zaštite životne sredine

Osim drugom, ostvaren je doprinos trećem strateškom cilju BOŠ-a, kroz jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva za praćenje i učešće u primeni propisa iz Poglavlja 27 na lokalnom nivou i bavljenje lokalno značajnim temama iz oblasti zaštite životne sredine i klimatskih promena.

Glavna komponenta projekta „Zeleni inkubator“ je Program podrške organizacijama civilnog društva za zaštitu životne sredine i održivi razvoj zajednica - Snažno zeleno. Program je namenjen organizacijama civilnog društva koje treba da prepoznaju probleme koje se tiču životne sredine u svojim lokalnim zajednicama, da ulogu EU u rešavanju problema životne sredine približe građanima, i podstaknu društvene promene u svojim zajednicama i građane aktivno uključe u procese donošenja odluka koji se tiču životne sredine. Tokom tri godine realizacije projekta podržano je 52 projekta organizacija civilnog društva i 64 inicijative neformalnih grupa.

Aktivnosti realizovane u trećoj godini projekta:

- Priprema i sprovođenje Programa podrške Snažno zeleno.
- Organizacija predselekcionalog za zainteresovane organizacije civilnog društva.
- Organizacija 10 treninga u cilju podizanja kapaciteta organizacija.
- Organizacija i sprovođenje mentorskog programa uz podršku 13 spoljnjih saradnika.
- Unapređenje razvijene platforme partneri.bos.rs.

Rezultati treće godine projekta:

- Podržano je 22 organizacije civilnog društva i 21 neformalna grupa.
- Organizovan onlajn predselekcionalni trening za 137 učesnika.
- Organizovano 10 treninga sa ciljem podizanje kapaciteta organizacija civilnog društva.
- Unapređena i predstavljena platforma partneri.bos.rs.

Prvi trening za podržane organizacije civilnog društva je organizovan u Vrnjačkoj Banji, u aprilu, i bio je podeljen na nekoliko tematskih celina. Pored sesija o finansijskom i programskom upravljanju, veliki deo treninga bio je posvećen predstavljanju metodologije za praćenje javnih politika na lokalnom nivou i davaru smernica za njeno pravilno korišćenje. Doprinosi koje su loklane organizacije dale kroz primenu metodologije, uključeni su u Izveštaje iz senke Koalicije 27.

Drugi trening je bio dodatno prilagođen potrebama podržanih organizacija i podeljen u osam manjih tematskih treninga. Teme koje su organizacije obrađivale sa dodeljenim trenerima bile su: budžet za životnu sredinu jedinice lokalne samouprave, učešće javnosti u procesu donošenja odluka, komunikacija na društvenim mrežama, mediji i odnosi sa javnošću, javno zagovaranje i mobilisanje lokalne zajednice, veština istraživanja, prikupljanje i obrada podataka o činiocima životne sredine, strateško planiranje, finansijsko upravljanje organizacijom, evropske integracije. Nakon treninga, organizacije su imale na raspolaganju mentorsku podršku od strane dodeljenog mentora u narednim mesecima sprovođenja projekta.

POSLOVNI SEKTOR

Tokom 2022. BOŠ nastavlja saradnju sa poslovnim sektorom, na inovativan način i u praksi sprovodeći ono što zagovara. Nakon što smo uzeli u obzir naučene lekcije, neophodnost međusobnog razumevanja u ovakvim partnerstvima, njihove uloge u procesu i doprinos izgradnji bolje životne sredini u Srbiji, postavili smo inovativni temelj za dalju saradnju. U 2022. godini fokusirali smo se na ostvarivanje strateških partnerstava i pružanje podrške partnerima u nastojanjima da se strateški povežu sa poslovnim subjektima.

Izgradnja strateškog partnerstva između OCD i poslovnog sektora

Glavna postignuća u oblasti izgradnje strateškog partnerstva između OCD i poslovnog sektora se odnose na:

- Prethodno ustanovljene i dodatno podržane 3 inicijative saradnje poslovnog i civilnog sektora, sa ciljem širenja svesti o značaju saradnje i uticaja na još veći deo poslovnog sektora, kao i javne politike: 1. Užički centar za prava deteta sa lokalnim školama jezika i glume, 2. MDRI-S sa ManPowerGroup Srbija, 3. BOŠ i OTP banka Srbija;
- Realizovana nacionalna kampanja sa ciljem promocije rezultata uspešno uspostavljene tri inicijative, kampanja je propraćena na sledećim nacionalnim medijima: Nedeljnik, BizLife, N1, Prva, Radio Beograd;
- Godišnja, dvodnevna konferencija Beogradske otvorene škole Move.Link.Engage. pod nazivom „Snaga partnerstva“ imala je za cilj da okupi predstavnike civilnog i poslovnog sektora, javnih vlasti i da ukaže na neophodnu međusektorsku saradnju;
- Dogovorena saradnja između MDRI-S i jedne od najvećih HR kompanija u Srbiji, međunarodne ManPowerGroup, imala je za posledicu organizovanje radionice za osobe sa mentalnim invaliditetom, u cilj podizanja njihovih kapaciteta za pronalaženje poslovnog angažmana. Polaznici te radionice su sada u ManPowerGroup bazi kandidata za tržište rada;
- Sastanci sa predstavnicima i predstavnicima različitih međunarodnih korporacija poput Nestle, NCR, NBA, AmCham;
- Izrada Priručnika za prethodno napisani Vodič „Inicijative za održivu budućnost – inovativni pristupi za saradnju civilnog i poslovnog sektora“;
- Organizovana radionica „Kako do održive saradnje između civilnog i poslovnog sektora“ na kojoj je predstavljen Priručnik.

BOŠ i OTP banka Srbija

Zajednička inicijativa BOŠ-a i OTP banke uspostavljena 2020. uspešno se odvijala tokom 2021. i 2022. godine. Inicijativa sa OTP bankom je razvijena u cilju podrške inovativnom ekološkom preduzetništvu i podizanju svesti o značaju što niže emisije ugljenika. Generator nula (Generator Zero) naziv je otvorenog konkursa kroz koji se nagrađuju projekti i rešenja koji doprinose smanjenju karbonskog otiska i bržoj zelenoj tranziciji, kroz proizvode i usluge ili kroz unapređenje poslovnih procesa. Ideja je da se nagrađuju rešenja i projekti kojima je potrebna inicijalna podrška. BOŠ je odabrao stručnjaka iz oblasti ekologije i zaštite životne sredine, koji učestvuje u svim fazama procesa selekcije. Kao jednu od nagrada, BOŠ će obezbediti mentorskiju podršku izabranom pobedniku, kroz program-po-meri u oblasti koja će pomoći inicijativi da bude konkurentnija na tržištu.

Partneri projekta Generator ZERØ su:

Move.Link.Engage. konferencija

Osnovni cilj osme po redu Move.Link.Engage godišnje konferencije bilo je međusektorsko umrežavanje i naglašavanje važnosti saradnje sa poslovnim sektorom. Više od 160 predstavnika i predstavnica civilnog društva, medija, međunarodnih organizacija i zainteresovanih građana i građanki imalo je priliku da čuje priče o važnosti i snazi saradnje civilnog, poslovnog i javnog sektora. Ovogodišnja konferencija je kroz razgovore tokom panela i predstavljanje BOŠ-ovog istraživanja o međusektorskoj saradnji pokazala da sinergijsko delovanje svih segmenata društva doprinosi mapiranju izazova, kao i putokaza ka rešenjima.

Poseban segment uključivanja poslovnog sektora organizovan je drugog dana konferencije, kada su se predstavnici poslovnog, civilnog i javnog sektora okupili kako bi zajedno, u okviru radnih grupa, razgovarali o rešavanju problema u oblasti zapošljivosti mlađih, zaštite životne sredine i održivog razvoja. Radne grupe sastajuće se i u predstojećem periodu, gde će nastaviti da se dodatno povezuju i rade na setu preporuka za rešavanje problema u ove tri oblasti.

Nakon završetka događaja, a kao dodatna aktivnost u sklopu Move.Link.Engage. konferencije, u cilju jačanja saradnje sa poslovnim sektorom, realizovano je istraživanje o izveštajima o održivosti najvećih kompanija u Srbiji. Istraživanje o izveštavanju o održivom poslovanju na uzorku od 50 najvećih kompanija u Srbiji sproveo je Centar savremene politike u saradnji sa Beogradskom otvorenom školom i Privrednom komorom Srbije. Istraživanje se odnosilo na poslovnu 2020. godinu. Ovaj uzorak je veoma značajan zbog toga što broj zaposlenih u 50 najvećih kompanija čini skoro 10 odsto od ukupnog broja zaposlenih u Srbiji. Cilj istraživanja bio je da se podstaknu kompanije da uspostavljaju i održavaju visoke standarde u pogledu održivog i odgovornog poslovanja i izveštavanja o istom, kao i da se pokrene dijalog o ključnim trendovima i izazovima u ovoj oblasti.

JAVNI SEKTOR

U okviru programske oblasti unapređivanja zapošljivosti, tim Bogradske otvorene škole uspešno je akreditovao četiri Programa obuka kod Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja. Programi su usmereni na oblast karijernog vođenja i savetovanja i kao akreditovani od strane zvaničnog tela Republike Srbije, će se sprovoditi zaključno sa školskom 2024/2025 godinom. Akreditovani programi su sledeći:

- Karijerno vođenje i savetovanje kao mehanizam podrške učenicima iz osetljivih društvenih grupa
- Korak dalje ka sveobuhvatnim i kvalitetnim uslugama karijernog vođenja i savetovanja u srednjim školama
- Standardi karijernog vođenja i savetovanja - primena u praksi karijernih praktičara
- Inovativni pristupi u realizaciji aktivnosti karijernog vođenja i savetovanja

Seminar stručnog usavršavanja „Karijerno vođenje i savetovanja kao mehanizam podrške učenicima iz osetljivih društvenih grupa“

Na zahtev srednje škole za tekstil i dizajn iz Leskovca, profesionalni tim Beogradske otvorene škole za unapređivanje zapošljivosti održao je u periodu od 10. do 11. decembra 2022. godine seminar stručnog usavršavanja „Karijerno vođenje i savetovanje kao mehanizam podrške učenicima iz osetljivih društvenih grupa“. Obuka je održana u prostorijama škole u Leskovcu, za 17 nastavnika i stručnih saradnika a ocenjena je prosečnom ocenom 3,86 (na skali od 1 do 4). Tokom 2022. godine kroz projekte unapređivanja zapošljivosti, 35 srednjih škola su do bile mentorsku podršku BOŠ-a za realizaciju aktivnosti karijernog vođenja i savetovanja, a tri škole su do bile i podršku u vidu novčanih sredstava, jer su nagrađene na Sajmu karijernog vođenja i savetovanja. Realizacije obuka doprinele su i ostvarenju trećeg strateškog cilja, jer su njome osnaženi kapaciteti uključenih škola.

Obuke o standardima usluga karijernog vođenja i savetovanja

Kao rezultat zagovaračkih inicijativa BOŠ-a u oblasti karijernog vođenja i savetovanja, tema karijernog se našla na agendi Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja za 2022. godinu. Na inicijativu Ministarstva, a uz tehničko-finansijsku podršku projekta „Znanjem do posla“ (Education to Employment: E2E), Beogradska otvorena škola je sprovedla nekoliko obuka sa ciljem da se svi akteri koji se bave karijernim vođenjem i savetovanjem u okviru različitih sektora i sistema upoznaju sa standardima KVSiS, i na osnovu toga unaprede svoje usluge i aktivnosti, kako bi pružali i obezbedili što kvalitetnije usluge.

U 2022. godini u Beogradu je sprovedeno 5 uživo obuka za predstavike nacionalne službe za zapošljavanje iz različitih filijala širom Srbije, kao i za predstavnike biznis sektora kao što su specijalizovane agencije za posredovanje u zapošljavanju. Obuke se sprovode u skladu sa Preporukama za implementaciju Plana primene standarda usluga KVSiS koji je doneo Savet za Nacionalni okvir kvalifikacija. Ukupan broj polaznika obuka u 2022. godini iznosi 77. Kroz ovaj vid obuka karijerni praktičari iz redova savetnika u nacionalnoj službi, specijalista za regrutovanje i selekciju i razvoj zaposlenih su se bliže upoznali sa Standardima usluga karijernog vođenja i savetovanja i osnažili za njihovu primenu u svakodnevnom radu sa različitim korisnicima.

BOŠ TIM U 2022. GODINI

1. Vesna Đukić, Generalna direktorka
2. Milorad Bjeletić, Izvršni direktor
3. Davorka Tomanović Baralić, Poslovna sekretarka
4. Vladimir Pavlović, Savetnik za javne politike
5. Vlado Vranešević, IT koordinator
6. Aleksandar Stankić, Programer
7. Nataša Pajović, Finansijska menadžerka
8. Dijana Nedić, Finansijska menadžerka
9. Radinka Janjuš, Računovođa
10. Milica Škiljević, Menadžerka projekata, Civilno društvo
11. Mirjana Jovanović, Programska menadžerka, Energija, klima i životna sredina
12. Aleksandra Đurović, Koordinatorka istraživačkih aktivnosti
13. Ana Vranešević, Web Developer
14. Jovana Božičković, Menadžerka za komunikacije i javno zagovaranje
15. Ognjan Pantić, Menadžer projekata, Energija, klima i životna sredina
16. Tamara Arsić, Menadžerka projekata, Evropske integracije
17. Marina Lukić, Menadžerka projekata, Unapređivanje zapošljivosti
18. Bojana Džulović, Menadžerka projekata, Evropske integracije
19. Nina Cvetanović, Menadžerka projekata, Energija, klima i životna sredina
20. Marija Todorović, Koordinatorka projekata, Civilno društvo
21. Marija Milosavljević, Koordinatorka projekata, Unapređivanje zapošljivosti
22. Lazar Jovčić, Koordinator projekata, Energija, klima i životna sredina
23. Goran Radlovački, Istraživač i Koordinator projekata, Unapređivanje zapošljivosti
24. Branislav Cvetković, Koordinator projekata, Evropske integracije
25. Aleksandar Gajić, Koordinator, Pravni i opšti poslovi
26. Jovana Pantović, Koordinatorka projekata, Energija, klima i životna sredina
27. Maja Bursać, Koordinatorka za komunikacije i odnose sa javnošću
28. Mina Kuzminac, Koordinatorka obrazovnog programa Studije budućnosti
29. Jelena Šego, Finansijska koordinatorka
30. Bojana Bulatović, Finansijska koordinatorka
31. Gordana Petković, Koordinatorka za finansijsko-administrativne poslove
32. Nenad Šović, Finansijski koordinator
33. Angelina Ivanović, Koordinatorka projekata, Civilno društvo
34. Tijana Obradović, Koordinatorka projekata, Civilno društvo
35. Tatjana Avramović, Koordinatorka projekata, Energija, klima i životna sredina
36. Sanja Ilić, Koordinatorka projekata, Energija, klima i životna sredina
37. Miljana Jovanović, Urednica portala Progovori o pregovorima i Mingl
38. Milica Krstić, Finansijska koordinatorka
39. Biljana Pavlović, Finansijska koordinatorka
40. Milena Vujović, Koordinatorka saradnje sa biznis sektorom
41. Emiliija Dolovački, Koordinatorka projekata, Civilno društvo
42. Jelena Miljković, Finansijska koordinatorka
43. Jelena Đurić, Finansijska koordinatorka

44. Damir Dizdarević, Asistent na projektima, Energija, klima i životna sredina
45. Milica Terzić, Asistentkinja na projektima, Civilno društvo
46. Marko Pajović, Asistent na projektima, Energija, klima i životna sredina
47. Sara Stamenković, Asistentkinja na projektima, Civilno društvo
48. Rajna Bošković, Asistentkinja na projektima, Energija, klima i životna sredina
49. Ivana Tomić, IT asistentkinja - pripravnica
50. Dana Tasovac, asistentkinja u oblasti grafičkog dizajna
51. Filip Ljubojević, Demonstrator na obrazovnom programu Studije budućnosti
52. Anja Mrkobrada, Asistentkinja – pripravnica, Evropske integracije
53. Sara Stoparić, Asistentkinja – pripravnica, Komunikacije i javno zagovaranje
54. Slađana Vlatković, Demonstratorka na obrazovnom programu Studija budućnosti
55. Mitra Ivezra, Asistentkinja na projektima, Energija, klima i životna sredina
56. Marija Milenković, Asistentkinja na projektima, Energija, klima i životna sredina
57. Nemanja Ristić, Asistent na projektima, Energija, klima i životna sredina
58. Mirjana P. Jovanović, Asistentkinja na projektima, Civilno društvo
59. Aleksandra Stojanović, Asistentkinja na projektima, Civilno društvo
60. Tamara Ilinčić, Asistentkinja na projektima, Energija, klima i životna sredina
61. Hristina Ćirić, Dizajnerka
62. Esmeralda Lukić, Kućepaziteljka

GRADOVI I OPŠTINE U KOJIMA SU SPROVEDENE AKTIVNOSTI BOŠ-A U 2022. GODINI

